Almanach de la ESQUELLA

de la TORRATXA

1891

Preu Una pesseta.

LLIBRERÍA ESPANYOLA DE LOPEZ, Editor

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1891

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
PERA
L' ANY 1891

TERCER DE SA PUBLICACIÓ

Escrit pèls Srs. FERRÁN AGULLÓ, JOSEPH ALADERN, JUST ALEIX, XAVIER ALEMANY, SIMÓN ALSINA Y CLOS, QUIM ARTIGAYRE, VÍCTOR BALAGUER, M. BADÍA, FRANCISCO BARTRINA, BONAVENTURA BASSEGODA, J. BLANCH Y ROMANÍ, MATÍAS BONAFÉ, CARLES BOSCH DE LA TRINXERÍA, S. BOY, VÍCTOR BROSSA Y SANGERMÁN, DAMÁS CALVET, L. C. CALLICÓ, ARTUR CARRERA, INDALECI CASTELLS, J. M.ª CODOLOSA, J. COLL Y BRITAPAJA, RAMÓN COLL GORINA, JOSEPH COROLEU, J. DURÁN Y ESPANYA, FANTÁSTICH, A. FELIU Y CODINA, M. FIGUEROLA ALDROFEU, FOLLET, POMPEY GENER, J. GOT ANGUERA, F. GRAS ELÍAS, E. GUANYABÉNS, ANGEL GUIMERÁ, JOSEPH IXART, JOSEPH LASSARTE, A. LLIMONER, A. MARCH, MARTINEZ BARRIONUEVO, APELES MESTRES, LLUIS MILLÁ, J. ORIOL MOLGOSA, NARCÍS OLLER, J. PIN Y SOLER, J. PONS Y MASSAVEU, J. PUIG CASSANYAS, FREDERICH RAHOLA, VÍCTOR RAHOLA, R. RAMÓN, J. RIERA Y BERTRÁN, M. RIUSEC, A. ROSSELL, CONRAT ROURE, J. ROCA Y ROCA, S. RUSSINYOL, J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE, FREDERICH SOLER, E. SOLER DE LAS CASAS, P. TALLADAS, J. TORRES Y REVETÓ, E. TODA, F. UBACH Y VINYETA, E. VIDAL VALENCIANO, E. VILANOVA, E. VILARET y altres notables escriptors catalàns.

Ilustrat ab 245 grabats

deguts á M. BALASCH, J. BASTINOS, M. BARRASSÁN, RAMÓN CASAS, J. CUCHY, A. DIEGUEZ, A. FERAGATI, FERRER PALLEJÁ, M. FOIX, J. FUSTIGUERAS, B. GALOFRE, S. GAY, F. GÓMEZ SOLER, LL. LABARTA, N. LAGARDE, R. LATORRE, J. LLOVERA, J. M. MARQUÉS, FRANCISCO MASRIERA, JOSEPH MASRIERA, APELES MESTRES, R. MIRÓ, M. MOLINÉ, TOMÁS PADRÓ, J. PAGÉS ORTIZ, J. PASCÓ, J. LLUIS PELLICER, J. PELLICER MONSENY, EUSEBI PLANAS, P. PLANAS, A. PONS, F. PRIETO, A. QUEROL, J. REYNÉS, L. ROMANYACH, RUBENS SANTOS, S. RUSSINYOL, J. SALA, T. SALA, ENRICH SERRA, E. SOLER DE LAS CASAS, M. A. TRILLES, M. URGELL, N. VAZQUEZ, y ab reproduccións directas de fotografías de ESPLUGAS, NAPOLEÓN y NOBAS; zincografías elaboradas en lo taller de *Víctor Labielle*, y 'ls grabats directes en los de *Bonet*.

BARCELONA
LOPEZ, EDITOR, LLIBRERÍA ESPANYOLA
RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20
1890.

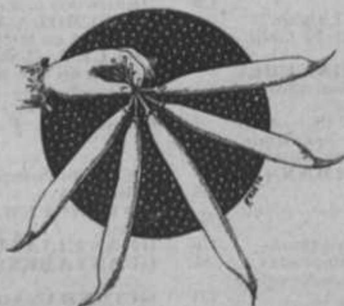

Barcelona: Estampa de Lluis Tasso, Arch del Teatro, números 21 y 23.

TAULA ALFABÉTICA PER AUTORS

TEXT.

ILUSTRACIÓ.

TÉ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 26	4 42	1	Dij. ✠ **La Circumcisió de N. S. Jesucrist,** sant Concordi mr., y Sta. Eufrosina vg.	10 42 N	10 14 M
7 26	4 42	2	Div. S. Macari abat y s. Espiridió b. y cf.	11 59	11 9
7 27	4 43	3	Dis. S. Daniel mr. y sta. Genoveva vg	1 34 M	11 50
			☾ *Quart menguant á las 10 h. 21 minuts del matí.*		
7 27	4 44	4	Dium. S. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa mr.	2 47	0 28 T
7 27	4 45	5	Dill. S. Telesforo p. mr y sta. Emiliana vg.	3 57	1 11
7 27	4 46	6	Dim. ✠ **La Epifanía ó la Adoració dels tres sants reys, Gaspar, Baltasar y Melcior.**	5 4	2 14
7 26	4 47	7	Dimec. S. Ramon de Penyafort cf. y s. Juliá mr.	6 3	3 6
7 26	4 48	8	Dij. S. Teófilo diaca y s. Eladi mr.	6 54 M	4 0
7 26	4 49	9	Div. S. Juliá mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.	7 40	4 53
7 26	4 50	10	Dis. S. Nicanor diaca mr. y s. Gonzalo de Amarante cf.	8 10	6 10 N
			● *Lluna nova á las 3 h. 33 minuts de la tarde*		
7 26	4 51	11	Dium. S. Higini p. y mr y sta. Honorata vg.	8 40	7 40
7 25	4 52	12	Dill. S. Arcadi y s. Aelredo ó Alfredo abat del Cister.	9 14	9 12
7 25	4 53	13	Dim. S. Gumersindo cf. y sta. Gláfira vg.	9 50	10 24
7 25	4 55	14	Dimec. S. Hilari b. y dr. y sta. Macrina.	10 33	11 14
7 24	4 56	15	Dij. S. Pau primer ermitá y s. Mauro ab.	11 12	0 44 M
7 24	4 57	16	Div. S. Fulgenci b. dr. y s. Marcelo p. mr.	11 59	1 50
7 23	4 58	17	Dis. S. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuixana.	0 40 T	2 4
			☽ *Quart creixent á las 6 h. 26 minuts del matí.*		
7 23	4 59	18	Dium. **Lo Dolcíssim nom de Jesús,** La Cátedra de san Pere en Roma y sta. Prisca vg. y mr.	1 18	2 54
7 22	5 0	19	Dill. S Canut rey mr. y stas. Pia y Germana mártirs.	2 4	3 44
7 22	5 2	20	Dim. S. Fabiá p. y s. Sebastiá mrs.	2 48	4 46
7 21	5 3	21	Dimec. S. Fructuós b. y mr. y sta. Ignés vg. mr.	3 22	5 32
7 20	5 4	22	Dij. S. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.	4 2	6 19
7 20	5 5	23	Div. S. Ildefonso arquebisbe de Toledo y sta. Emerenciana vg. y mr.	5 12	7 7 M
7 19	5 8	24	Dis. S. Timoteo b. y s. Tirso mrs.	6 18 N	7 36
			◯ *Lluna plena á las 12 h. y 34 minuts de la nit.*		
7 18	5 8	25	Dium. La Conv. de s Pau ap., s. Proget b. y mr., patró de Palau Tordera, y sta. Elvira vg. y mr.	7 26	7 58
7 17	5 9	26	Dill. S. Policarpo b. y mr., y sta. Paula viuda.	8 40	8 22
7 17	5 10	27	Dim. S. Joan Crisóstomo b. y dr. y s. Emeri, abat	9 32	8 44
7 16	5 11	28	Dimec. S. Juliá de Cuenca y s. Cirilo bb. y cfs.	10 12	9 6
7 15	5 13	29	Dij. S. Francisco de Sales dr., y s. Valeri, bisbe.	11 4	9 22
7 14	5 14	30	Div. Stas. Martina vg. mr. y Aldegundis vg.	11 59	9 40
7 13	5 15	31	Dis. S. Pere Nolasco cf. y fdr.	0 43 M	10 2

TÉ 28 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 12	5 16	1	Dium. S. Ignasi y s. Cecili bisbes y mrs.	1 22 M	10 34 M
7 11	5 18	2	Dill. **La Purificació de N.ª S.ª** y s. Corneli centurió b. y cf.	2 14	11 54
			☾ *Quart menguant á las 4 h. 51 minuts del matí.*		
7 10	5 19	3	Dim. S Blay bisbe y mr., lo beato Nicolau de Longobardo minim cf. y s. Oscar.	2 58	1 30 T
7 9	5 20	4	Dimec. S. Andreu Corsino y s. Rembert bb. cfs.	3 46	2 42
7 8	5 21	5	Dij. Los Sants mrs. del Japón y stas. Agata y Calamanda vgs y mrs.	4 32	3 4
7 7	5 23	6	Div. Sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.	5 34	4 10
7 5	5 24	7	Dis. S. Romualdo ab y s. Ricardo rey.	6 42 M	5 23
7 4	5 25	8	Dium. S. Joan de Mata fdr.	7 10	5 44
7 3	5 27	9	Dill. Sta. Apolonia vg. mr. y s. Jocundo mr.	7 40	6 34
			● *Lluna nova á las 2 h. 21 minuts del matí.*		
7 2	5 28	10	Dim. Sta Escolástica vg., s. Guillem duch de Aquitania ermitá.	8 12	7 40 N
7 1	5 29	11	Dimec. Los set servents de María fundadors.	8 40	9 20
6 59	5 30	12	Dij. Sta. Eulara vg. y mr.	9 18	10 22
6 58	5 32	13	Div. S. Benigne mr., s. Fulcran y sta. Catarina de Riccis vg.	9 50	11 24
6 57	5 33	14	Dis. S. Valentí pbre. mr. y lo beato Joan Baptista de la Concepció fdr.	10 27	0 23 M
6 56	5 34	15	Dium. Sts. Faustino pbre. y Jovita diaca, mrs.	11 22	1 16
			☽ *Quart creixent á las 6 h. 38 minuts de la nit.*		
6 54	5 35	16	Dill. S. Onésim b. y s. Honest mrs.	0 19 T	2 6
6 53	5 36	17	Dim S. Policroni b. y s. Rómulo mrs.	1 34	3 2
6 51	5 38	18	Dimec. S. Simeó b. y mr. y la beata Cristiana vg.	2 40	3 34
6 50	5 39	19	Dij S. Mansuet b. y s Alvaro cfs.	3 44	4 8
6 49	5 40	20	Div. S. Sadot b y s. Nemesi mrs.	4 38	4 48
6 47	5 41	21	Dis. Sts. Vérulo y Secundi mrs.	5 30	5 32
6 46	5 43	22	Dium. La Cát. de S Pere en Antioquía y s. Abili, b.	6 34 N	6 24 M
6 44	5 44	23	Dill. S. Pere Damiá b. dr., sta. Margarida de Cortona.	7 26	6 42
			☉ *Lluna plena á las 7 h. y 27 minuts de la nit.*		
6 43	5 45	24	Dim. S Matías ap. y sta. Primitiva mr.	8 12	7 4
6 41	5 46	25	Dimec. S. Tarasi b., sts. Cesari b. y Avertano cfs.	8 52	7 26
6 40	5 47	26	Dij. Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich.	9 34	7 44
6 38	5 48	27	Div. S. Leandro arq. de Sev.ª dr. y s. Baldomero.	10 32	8 18
6 37	5 50	28	Dis. S. Romá ab. y s. Rufi y comps. mrs.	11 36	8 43

TÈ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon h. m.
6 35	5 51	1	Dium. S. Rossendo b. cf. y sta. Eudoxia mr.	1 12 M	9 55 M
6 34	5 52	2	Dill. S. Simplici p. y cf.	2 4	11 4
6 32	5 53	3	Dim. Sts. Hemeteri, Celedoni y Medi mrs.	2 46	0 28 T
			☾ *Quart menguant á las 7 h. 46 minuts del vespre.*		
6 30	5 54	4	Dimec. S. Casimir rev y s. Lluci papa y mr.	3 14	1 30
6 29	5 55	5	Dij. Lo bto. Nicolau Factor.	3 42	2 32
6 27	5 57	6	Div. S Olaguer arqueb , b. de Barcelona.	4 16	3 36
6 26	5 58	7	Dis. S. Tomás de Aquino dr y sta. Perpétua.	4 52	4 48
6 24	5 59	8	Dium. S. Joan de Déu fdr. y sta. Erenia mr.	5 39 M	5 54
6 22	6 0	9	Dill. S. Paciá b de Barcelona y sta. Francisca viuda romana.	6 12	6 52
6 21	6 1	10	Dim. S. Melitó y 39 comps. mrs.	6 46	7 50 N
			● *Lluna nova á las 11 h. 59 minuts del matí.*		
6 19	6 2	11	Dimec. S Constantí cf. y s a. Aurea vg.	7 38	8 48
6 17	6 3	12	Dij. S. Gregori lo Magno p	8 20	9 50
6 16	6 4	13	Div. Sts. Ramiro y Rodrigo mrs.	8 58	10 48
6 14	6 6	14	Dis. Stas. Florentina vg. y Matilde reyna.	9 40	11 54
6 12	6 7	15	Dium Sta Madrona vg. y mr., y s. Ramón ab	10 30	1 16 M
6 11	6 8	16	Dill. S. Heribert b. y s. Juliá mr	11 40	1 44
6 9	6 9	17	Dim. S Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.	0 46 T	2 14
			☽ *Quart creixent á las 9 h. 19 minuts del matí.*		
6 7	6 10	18	Dimec. S. Gabriel y lo bto. Salvador de Horta.	1 54	2 46
6 6	6 11	19	Dij. ✠ **S. Joseph** espós de Nostra Senyora y sta. Quintila mr.	2 48	3 12
6 4	6 12	20	Div. Los Dolors de Ntra. Sra s. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana. **Primavera.**	3 44	3 46
6 2	6 13	21	Dis S. Benet ab. y fr.	4 47	4 14
6 1	6 14	22	Dium **de Rams.** S. Deogracias b. y sta Catarina de Génova vda.	5 46	4 42
5 59	6 15	23	Dill. Lo bto. Joseph Oriol cf. y s. Victoriá.	6 45 N	5 12 M
5 57	6 16	24	Dim. S. Timolao mr. y s. Agapito b. mr.	7 42	6 8
5 55	6 18	25	Dimec. ✠ **La Anunciació de Ntra. Sra.** y s. Dimas lo bon lladre	8 36	6 52
			♁ *Lluna plena á la 1 h. y 21 minuts de la tarde.*		
5 54	6 19	26	Dij. S. Brauli b. y sta. Máxima mr.	9 24	7 34
5 52	6 20	27	Div. Sta. Lidia ab son espós y fills mrs.	10 26	8 10
5 50	6 21	28	Dis. s. Sixto III p. y cf.	11 24	8 54
5 49	6 22	29	Dium. **Pasqua de Resurrecció.** S. Eustasi ab. y san Bertoldo cfs.	0 34 M	9 56
5 47	6 23	30	Dill. S. Joan Climach ab.	1 28	10 58
5 45	6 24	31	Dim. Sta. Balbina vg. y mr.	2 7	11 58

TÈ 30 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 44	6 25	1	Dimec. Sta. Teodora mr. y s Venanci b. mr.	2 34 M	0 54 T
5 42	6 26	2	Dij. S. Francisco de Paula fdr. y santa María Egipciaca, penitenta.	3 2	1 52
			☾ *Quart menguant á las 6 h. 39 minuts del matí.*		
5 40	6 27	3	Div. S. Benet de Palermo cf.	3 26	2 48
5 39	6 28	4	Dis S. Isidoro arq. de Sevilla.	3 58	3 52
5 37	6 29	5	Dium. S. Vicens Ferrer cf.	4 26	4 58
5 35	6 30	6	Dill S. Celestí p y s. Celso b.	4 54 M	6 16
5 34	6 31	7	Dim. S. Epifani b mr.	5 48	6 54
5 32	6 33	8	Dimec. S. Albert Magno b. y conf. y s Dionis b.	6 22	7 42 N
			● *Lluna nova á las 9 h. 6 minuts del vespre.*		
5 30	6 34	9	Dij. Sta. María Cleofé y sta. Casilda vg.	7 6	8 20
5 29	6 35	10	Div S. Ezequiel profeta.	7 42	9 6
5 27	6 36	11	Dis. S. Lleó lo Magno papa y dr.	8 40	9 58
5 26	6 37	12	Dium. La Divina Pastora y s. Juli p y s Victor mr.	9 42	10 52
5 24	6 38	13	Dill. S. Hermenegildo rey mr.	10 43	11 58
5 22	6 39	14	Dim. S. Pere González vulgo Telm y sta. Domnina vg. y mártir.	11 44	0 59 M
5 21	6 40	15	Dimec. Stas. Basilisa y Anastasia mrs.	0 42 T	1 38
5 19	6 41	16	Dij. S Toribi b. cf y sta. Engracia vg. y mr.	1 40	2 8
			☽ *Quart creixent á la 1 h. 49 minuts de la matinada*		
5 18	6 42	17	Div. S. Anicet p. y mr y la bta. Mariana de Jesús vg.	2 32	2 30
5 16	6 43	18	Dis. S. Eleuteri b. y sa mare sta. Antia mrs	3 10	2 54
5 15	6 44	19	Dium. El Patrocini de S. Joseph, s. Hermógenes y s. Vicens mrs	3 54	3 16
5 13	6 45	20	Dill. Sta Ignés de Monte Pulciano vg.	4 48	3 40
5 11	6 47	21	Dim. S. Anselmo b. y dr.	5 42	4 18
5 10	6 48	22	Dimec. Sts. Sotero y Cayo pp. y mrs.	6 53	4 50
5 9	6 49	23	Dij. S. Jordi mr. patró del principat de Catalunya.	7 55 N	5 54 M
5 7	5 50	24	Div. S. Fidel mr y stas. Bona y Doda vgs.	8 13	6 42
			☉ *Lluna plena á las 5 h. 14 minuts del matí.*		
5 6	6 51	25	Dis. S. March evang. y sta. Franca vg.	9 40	7 44
5 4	6 52	26	Dium. Ntra Sra. de Montserrat, patrona de Catalunya, S. Cleto y s Marcelí p y mrs.	10 24	8 36
5 3	6 53	27	Dill. S. Pere Armengol mártir y s. Anastasi p.	11 10	9 24
5 1	6 54	28	Dim. S. Prudenci b. y s. Vidal mr.	11 54	10 12
5 0	6 55	29	Dimec. S. Pere de Verona mártir y s. Robert abat del Cister.	0 46 M	11 16
4 59	6 56	30	Dij. Santa Catarina de Sena vg., s. Pelegrí cf. y santa Sofía vg. y mr.	1 18	11 59

TÈ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 57	6 57	1	Div. S. Felip y s. Jaume apóstols.	1 50 M	1 40 T
			☾ *Quart menguant á las 2 h. de la tarde.*		
4 56	6 58	2	Dis. S. Atanasi b. dr. y sta. Zoé mr.	2 34	2 16
4 55	6 59	3	Dium. La Invenció de la Sta. Creu.	3 8	3 24
4 54	7 0	4	Dill. Sta. Mónica vda.	3 50	4 42
4 52	7 1	5	Dim. La Conversió de s. Agustí y s. Pio V p.	4 32	6 10
4 51	7 2	6	Dimec. S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.	5 14 M	7 27
4 50	7 4	7	Dij. ✠ **La Ascensió del Senyor,** s. Estanislao b. y mr.	6 24	8 32 N
4 49	7 5	8	Div. La Aparició de s. Miquel arcángel.	7 22	9 24
			● *Lluna nova á las 6 h. 24 minuts del matí.*		
4 48	7 6	9	Dis. S. Gregori Nazianzeno b. y dr.	8 24	10 6
4 46	7 7	10	Dium. S. Antoni arquebisbe de Florencia.	9 10	10 42
4 45	7 8	11	Dill. Sts. Pons, Eudal, Eveli y Anastasi mrs.	9 48	11 10
4 44	7 9	12	Dim. S. Domingo de la Calzada cf.	10 32	11 58
4 43	7 10	13	Dimec. S. Pere Regalat cf. y s. Mus pbre. mr.	11 28	0 52 M
4 42	7 11	14	Dij. S. Bonifaci y sta. Corona mr.	0 28 T	1 11
4 41	7 12	15	Div. S. Isidro Llauradó cf., patró de Madrit y del Institut Agrícola. Catalá.	1 20	1 27
			☽ *Quart creixent á las 7 h. 13 minuts de la tarde.*		
4 40	7 13	16	Dis. S. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.	2 16	1 46
4 39	7 14	17	Dium. **Pasqua de Pentecostés.** S. Pascual Baylon cf.	3 12	2 12
4 38	7 15	18	Dill. S. Félix de Cantalici cf. y sta. Claudia mr.	4 6	2 30
4 37	7 16	19	Dim. S. Pere Celestí p. y s. Ivo advocat.	5 4	2 52
4 36	7 17	20	Dimec. S. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.	6 0	3 16
4 36	7 18	21	Dij. S. Secundí mr.	7 41	3 58
4 35	7 18	22	Div. Stas. Rita de Cassia vda., Quiteria y Julia vgs. y mártirs.	8 10 N	4 44
4 34	7 19	23	Dis. La Aparició de s. Jaume apóstol.	9 2	5 18 M
			⊕ *Lluna plena á las 6 h. 35 minuts de la tarde.*		
4 33	7 20	24	Dium. **La Sma. Trinitat.** Stas. Afra, Susana, Marciana y Paladia mrs.	9 34	6 20
4 33	7 21	25	Dill. S. Gregori VII p. y sta. Magdalena de Pazzis.	9 57	7 24
4 32	7 22	26	Dim. S. Felip Neri fr. y s. Eleuteri p. y mr.	10 59	9 2
4 31	7 23	27	Dimec. Lo venerable Beda pbre.	11 44	10 44
4 31	7 24	28	Dij. ✠ **SS. Corpus Christi,** s. Just b. y s. Just cf.	0 28 M	11 52
4 30	7 24	29	Div. Sta. Teodosia mr.	0 54	0 56 T
4 30	7 25	30	Dis. S. Fernando rey d' Espanya y s. Félix I p.	1 8	1 58
			☾ *Quart menguant á las 7 h. y 3 minuts de la tarde.*		
4 29	7 26	31	Dium. Ntra. Sra. Mare del Amor hermós.	1 30	2 59

TÈ 30 DÍAS.

SOL Surt h. m.	SOL Pon h. m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 29	7 27	1	Dill S. Enecon ab y Fortunat cfs.	2 00 M	1 [illegible] T
4 28	7 28	2	Dim Sts. Marcelí, Pere, Frasme y Blandina, mrs.	2 42	5 20
4 28	7 28	3	Dimec. S. Isaac monjo y sta. Clotilde reyna.	3 24	6 28
4 27	7 29	4	Dij. S. Francisco Caracciolo fr.	4 4 M	7 40
4 27	7 30	5	Div. Lo Sagrat Cor de Jesús, s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia mrs	4 44	8 20 N
4 27	7 30	6	Dis. S. Norbert b. cf., stas. Cándida y Paulina.	5 28	8 52
			● *Lluna nova á las 4 h. 35 minuts de la tarde.*		
4 26	7 31	7	Dium. S Sabiniá mr y s Pere y cps. mrs.	6 16	9 26
4 26	7 32	8	Dill. S. Salustiá cf. y sta Calopia mr.	7 10	9 50
4 26	7 32	9	Dim. Sts. Prim y Felicia mrs.	8 12	10 20
4 26	7 33	10	Dimec. Sta. Margarida reyna de Escocia y sta. Oliva verge y mr.	9 20	10 42
4 26	7 33	11	Dij. S. Bernabé apóstol.	10 29	11 10
4 25	7 34	12	Div. S. Joan de Sahagun cf. y s Onofre anacoreta cf.	11 36	11 39
4 25	7 34	13	Dis. S. Antoni de Padua cf.	0 48 T	0 4 M
4 25	7 35	14	Dium. S. Basili lo Magno b. y dr.	2 16	1 2
			☽ *Quart creixent á las 12 h. 43 minuts del dia.*		
4 25	7 35	15	Dill. Sts. Vito, Modest y sta. Crescencia mrs.	3 28	1 52
4 25	7 36	16	Dim. S. Francisco de Regis cf., Quirse y Julita mrs. y sta. Llutgarda vg.	4 34	2 18
4 25	7 36	17	Dimec. Sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.	5 33	2 40
4 26	7 36	18	Dij. Sts March y Marceliá mrs. y s. Amando.	6 34	3 8
4 26	7 36	19	Div Sta. Juliana de Falconeris vg. y sts. Gervasi y Protasi mrs.	7 34	3 42
4 26	7 37	20	Dis S. Silveri papa y mr.	8 2 N	4 27 M
4 26	7 37	21	Dium. S Lluis Gonzaga cf. y s. Palladi b. **Estiu.**	8 34	5 12
4 26	7 37	22	Dill. S. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.	9 2	6 34
			◯ *Lluna plena á las 5 h. 21 minuts del matí.*		
4 26	7 37	23	Dim Sta. Agripina vg. y mr.	9 38	8 4
4 27	7 37	24	Dimec La Nativitat de S. Joan Baptista.	10 16	9 40
4 27	7 38	25	Dij. S. Guillem ab. y sta. Febronia vg. y mr.	10 57	11 6
4 27	7 38	26	Div. S. Joan y Pau ger. mrs. y s. Pelayo mr.	11 48	0 34 T
4 28	7 38	27	Dis. Sts. Zoylo mr. y Ladislao rey de Hungria.	0 16 M	1 34
4 28	7 38	28	Dium. S. Lleó II p. y cf.	0 32	2 32
			☾ *Quart menguant á las 11 h. 25 minuts de la nit.*		
4 29	7 38	29	Dill. ✠ **S. Pere y s. Pau** ap.	0 54	3 30
4 29	7 37	30	Dim. La Conmemoració de s. Pau ap., sta. Emiliana mártir y s. Marsal b.	1 28	4 30

TÉ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 29	7 37	1	Dimec. S. Galo b. y sta. Leonor mr.	2 6 M	5 18 T
4 30	7 37	2	Dij. La Visitació de Ntra. Sra. y s. Procés mr.	2 48	6 10
4 31	7 37	3	Div. S. Trifó y comp. mrs. y sta. Mustiola vg. y mr.	3 54	6 57
4 31	7 37	4	Dis. S. Laureano b. y lo bto. Gaspar de Bono.	4 58 M	7 48
4 32	7 37	5	Dium. La Preciosa sanch de N. Senyor J. C., y s. Miquel dels Sants cf.	6 4	8 24 N
4 32	7 36	6	Dill. S. Isaías profeta y s. Tranquili mr.	6 54	8 42
			● *Lluna nova á las 7 h. 6 minuts del matí*		
4 33	7 36	7	Dim Sts. Fermí y Odó bb.	7 14	9 4
4 34	7 36	8	Dimec. Sta. Isabel vda. reyna de Portugal,	8 38	9 26
4 34	7 35	9	Dij. S. Zenon y comp. mrs., sta. Anatolia vg. y mr.	9 36	9 48
4 35	7 35	10	Div. S. Cristófol mr y los set germans mrs. y santa Amalia	10 34	10 16
4 36	7 34	11	Dis. Sts. Pío I p. mr. y Abundio pbre. mr.	11 40	10 43
4 36	7 34	12	Dium. La traslació 2.ª de sta. Eularía vg. y mr., s. Joan Gualbert ab. y sts. Félix y Nabor mrs.	0 52 T	10 9
4 37	7 33	13	Dill. S. Anaclet p. mr. y sta. Mírope mr.	1 40	0 24 M
4 38	7 33	14	Dim. S. Bonaventura card. bisbe y dr. y s. Ciro b. y cf.	2 18	1 2
			☽ *Quart creixent á las 5 h. 38 minuts del matí.*		
4 39	7 32	15	Dimec. S. Enrich emp., y s. Camilo de Lelis fr.	2 52	1 38
4 39	7 32	16	Dij. Ntra. Sra. del Carme y lo Triunfo de la Sta. Creu.	3 42	2 7
4 40	7 31	17	Div. S. Aleix cf. y sta. Marcelina vg. y mr.	5 4	2 46
4 41	7 30	18	Dis. S. Frederich y sta. Sinforosa y Marina.	5 6	3 20
4 42	7 30	19	Dium. S. Vicens de Paul fdr. y stas. Justa y Rufina mrs.	7 10	3 56 M
4 43	7 29	20	Dill. S. Elías prof. y stas. Margarida y Liberata mrs.	7 49	4 58
4 44	7 28	21	Dim. Sta. Práxedes vg. y s. Daniel prof.	8 21	6 10
			♉ *Lluna plena á las 2 h. 3 minuts de la tarde.*		
4 45	7 27	22	Dimec. Sta. María Magdalena penit.	8 42 N	7 24
4 46	7 26	23	Dij. S. Libori b. y stas. Erundina y Rómula vgs.	9 16	9 2
4 46	7 26	24	Div. Sta. Cristina vg. y mr.	9 57	10 24
4 47	7 25	25	Dis. ✠ **S. Jaume apóstol, patró d' Espanya.**	10 48	0 28 T
4 48	7 24	26	Dium. Sta. Ann mare de Ntra. Sra.	11 36	1 34
4 49	7 23	27	Dill. S. Panteleó mr. y stas. Juliana y Semproniana vgs. y mrs., patronas de Mataró.	0 20 M	2 18
4 50	7 22	28	Dim. Sts. Nasari, Celso y Víctor mrs.	0 42	2 56
			☾ *Quart menguant á las 4 h. 41 minuts del matí.*		
4 51	7 21	29	Dimec. Stas. Marta vg. y Beatrís vg. y mr.	1 17	3 40
4 52	7 20	30	Dij. Sts. Abdon y Senen mrs. y sta. Donatila vg. y mr.	2 13	4 32
4 53	7 19	31	Div. S. Ignasi de Loyola fdr.	3 10	5 27

TÈ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 54	7 18	1	Dis. S. Pere ad-vincula, s. Feliu de Girona y stas. Fe. Esperansa y Caritat vgs. y mrs.	4 1 M	6 16 T
4 55	7 17	2	Dium. Ntra. Sra. dels Angels, s. Alfonso María de Ligori bisbe y fdr., y s Esteve p. y mr.	4 50	7 10
4 56	7 15	3	Dill. La Invenció del cos de s. Esteve protomártir.	5 54	7 47
4 57	7 14	4	Dim. S. Domingo de Gusman cf. y fr.	7 4	8 8
			● *Lluna nova á las 5 h. 25 minuts de la tarde.*		
4 58	7 13	5	Dimec. Ntra. Sra. de las Nêus.	8 22	8 27 N
4 59	7 12	6	Dij. La Transfiguració de N. S. J. y los sts. Just y Pastor germans mrs.	9 26	8 45
5 0	7 11	7	Div. S. Gayetá fdr. y s. Albert de Sicilia cf.	10 28	9 4
5 1	7 9	8	Dis. S. Ciriach y comps. mrs.	11 30	9 34
5 2	7 8	9	Dium. S. Romá soldat y s. Rústich mrs.	0 36 T	10 10
5 3	7 7	10	Dill. S. Llorens mr.	1 40	10 48
5 4	7 5	11	Dim. Sta. Filomena vg. y mr. y s. Tiburci mr.	2 38	11 42
5 5	7 4	12	Dimec. Sta. Clara vg. y f.ª y sta. Felicíssima.	3 27	0 50 M
			☽ *Quart creixent á las 9 h. 20 minuts del vespre.*		
5 6	7 3	13	Dij. Sts. Hipólit y Casiá mrs	3 46	1 46
5 7	7 1	14	Div. S. Eusebi pbre. y sta. Limbania vg.	4 28	2 28
5 8	7 0	15	Dis. ✠ **La Asumpció de Ntra. Sra.** y s. Tarcisi mr.	5 16	3 12
5 9	6 58	16	Dium. S Joaquim, pare de Ntra. Sra., Sts. Roch y Jacinto cfs. y sta. Serena vg.	6 4	4 14
5 10	6 57	17	Dill S. Lliberat abat, s. Miró y s. Mamet mrs	6 58	5 18 M
5 11	6 56	18	Dim. S. Agapito mr. y sta. Elena vda. emperatriz.	7 40 N	6 27
5 12	6 54	19	Dimec. S. Magí mr., s. Mariano cf. y s. Lluís b. cf.	8 10	7 42
			◯ *Lluna plena á las 9 h. 37 minuts del vespre.*		
5 13	6 53	20	Dij. S. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.	8 32	8 46
5 14	6 51	21	Div. Sta. Joana Francisca Fremiot vda. y f.ª	8 54	9 54
5 15	6 50	22	Dis. Sts. Sinforiá, Fabriciá y Zótich mrs.	9 22	11 00
5 16	6 48	23	Dium. Lo Puríssim Cor de María S. Felip Benici cf.	9 58	11 59
5 17	6 47	24	Dill. S Bartomeu apóstol, s. Patrici abat.	10 44	1 2 T
5 18	6 45	25	Dim. S. Lluís rey de Fransa y s. Genís d' Arlés.	11 38	1 40
5 19	6 43	26	Dimec. S. Ceferí p. mr. y s. Víctor, pbre. mr.	0 33 M	2 8
			☾ *Quart menguant á las 12 h. 18 minuts del matí.*		
5 20	6 42	27	Dij. S Joseph de Calasanz fdr. y la Transverberació del cor de sta. Teresa de Jesús vg.	1 12	2 32
5 21	6 40	28	Div. S. Agustí b. y dr	2 7	2 56
5 22	6 39	29	Dis. La Degollació de S. Joan Baptista y sta. Sabina mr	2 47	3 34
5 23	6 37	30	Dium. Ntra. Sra. de la Consolació ó de la Corretja y Sta. Rosa de Lima vg.	3 24	4 12
5 25	6 35	31	Dill. S. Ramon Nonat card. y cf.	7 50	4 58

TÉ 30 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 26	6 34	1	Dim. S. Gil ab y s. Llop b.	5 26 M	6 38 T
5 26	6 32	2	Dimec. S. Antolí mr. y s. Esteve rey y cf.	7 2	7 25 N
5 27	6 30	3	Dij. S. Nonito b y s. Simeó Estilita.	8 16	7 48
			● *Lluna nova á las 8 h. 25 minuts del matí.*		
5 29	6 29	4	Div. Sta. Cándida, sta. Rosa de Viterbo y sta. Rosalía vgs.	9 4	8 4
5 30	6 27	5	Dis. S. Llorens Justiniá b. y sta. Obdulia vg.	9 49	8 23
5 31	6 25	6	Dium. Ntra. Sra. de la Cinta en Tortosa, s. Faust y s. Eugeni, mrs.	10 28	8 46
5 32	6 24	7	Dill. Sta. Regina vg. y mr.	11 20	9 20
5 33	6 22	8	Dim. ✠ **La Nativitat de N.ª S.ª** y s Adriá mr.	0 19 T	9 53
5 34	6 20	9	Dimec. S. Gorgoni mr. y 'l bto. Pere Claver cf.	1 28	10 32
5 35	6 19	10	Dij. S. Nicolau de Tolentino, cf., y s. Pere b.	2 22	11 50
5 36	6 17	11	Div. Sts. Proto y Jacinto mrs.	3 4	0 56 M
			☽ *Quart creixent á las 11 h. 16 minuts del matí.*		
5 37	6 15	12	Dis. S. Leonci y Teódulo mrs.	3 44	2 14
5 38	6 14	13	Dium. **Lo Dols Nom de María,** y sts. Eulogi y Amat bb. y cfs.	4 16	3 27
5 39	6 12	14	Dill. La Exaltació de la Sta. Creu y s. General mr.	5 4	4 46
5 40	6 10	15	Dim. S. Nicomedes y sta. Emilia mrs.	5 58 N	6 8 M
5 41	6 8	16	Dimec. Sts. Corneli p. y Cipriá b. mrs	6 40	7 12
5 42	6 7	17	Dij. S. Pere de Arbués mr. y la Impressió de las llagas de s. Francesch de Assis.	7 27	8 10
5 43	6 5	18	Div. S. Tomás de Vilanova b. y s. Ferreol mr.	8 10	9 8
			♈ *Lluna plena á las 5 h. 48 minuts del matí.*		
5 44	6 3	19	Dis. Sta. Constancia y s. Genaro y cps. mrs	8 52	10 6
5 45	6 1	20	Dium. Los Dolors gloriosos de N.ª S.ª, y s. Eustaqui.	9 35	1 4
5 46	6 0	21	Dill. S. Mateu apóstol evang. y sta Efigenia vg.	10 20	0 9 T
5 47	5 58	22	Dim. S. Maurici y cps. mrs.	11 12	1 14
5 48	5 56	23	Dimec. Sta. Tecla vg. y mr. y s. Lino p y mr.—**Tardor.**	0 2 M	2 2
5 49	5 55	24	Dij. ✠ **Ntra. Sra. de la Mercé.**	1 4	2 29
			☾ *Quart menguant á las 11 h. 16 minuts de la nit.*		
5 50	5 53	25	Div. Sta. María de Cervelló (v. del Socós).	1 52	2 57
5 51	5 51	26	Dis. S. Cipriá mr. y sta. Justina vg. y mr.	2 44	3 26
5 52	5 49	27	Dium. S. Cosme y Damiá germ. mrs. y s. Adolfo mr.	3 38	3 54
5 53	5 48	28	Dill. S. Wenceslao rey y mr. y lo bto. Simó de Rojas confessor.	4 16	4 22
5 54	5 46	29	Dim. La Dedicació de s. Miquel Arcángel.	4 56	4 56
5 55	5 44	30	Dimec. S. Geroni fr. y cf. y sta. Sofia vda.	5 48	5 34

TÈ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 56	5 43	1	Dij. Lo s. Angel Custodi del regne d' Espanya y sant Remigi b.	6 42 M	6 14 N
5 57	5 41	2	Div. Los sts. Angels de la Guarda y s. Leodegari b. y mr.	7 37	6 50
5 58	5 39	3	Dis. S. Candi mr. y s. Grau ab.	8 32	7 22
			● *Lluna nova á la 1 h. 7 minuts del matí.*		
5 59	5 38	4	Dium. Ntra. Sra. del Roser, s. Francesch d' Assis cf.	9 26	7 57
6 0	5 36	5	Dill. S. Froilá b. y sant Plácit mr.	10 14	8 30
6 1	5 34	6	Dim. S. Bruno fdr.^r y s. Emilio mr.	11 6	8 58
6 2	5 33	7	Dimec. S. March p. y s. August cf.	0 2 T	9 28
6 4	5 31	8	Dij. Stas. Brígida vda. y Reparada vg. y mr.	0 58	10 33
6 5	5 29	9	Div. S. Dionís b. y mr. y sta. Publia abadesa.	1 49	11 44
6 6	5 28	10	Dis. S. Franc.º de Borja y s. Lluis Bertran cf.	2 36	0 52 M
			☽ *Quart creixent á las 11 h. 5 minuts de la nit.*		
6 7	5 26	11	Dium. Ntra. Sra. del Remey, s. Nicasi b. y mr. y sta. Plácida vg.	2 52	1 49
6 8	5 24	12	Dill. Ntra. Sra. del Pilar de Saragossa y s. Serafí cf.	3 16	3 1
6 9	5 23	13	Dim. S. Eduardo rey y cf. y s. Grau ab.	3 52	4 7
6 10	5 21	14	Dimec. S. Calisto p. mr. y sta. Fortunata vg. y mr.	4 34	5 11
6 11	5 20	15	Dij. Sta. Teresa de Jesús vg. y fdra., compatrona de las Espanyas.	5 23	6 20 M
6 13	5 18	16	Div. S. Galo ab. y la beata María de la Encarnació vg.	6 18	7 24
6 14	5 17	17	Dis. Sta. Eduvigis vda. duquesa de Polonia.	7 6 N	8 12
			⊕ *Lluna plena á la 1 h. 54 minuts de la tarde.*		
6 15	5 15	18	Dium. S. Lluch evangelista y sta. Trifonia mr.	8 2	9 2
6 16	5 14	19	Dill. S. Pere de Alcántara cf.	8 47	9 47
6 17	5 12	20	Dim. S. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.	9 41	10 40
6 18	5 11	21	Dimec. Sta. Ursula y 11,000 vgs. mrs.	10 39	11 36
6 19	5 9	22	Dij. Sta. María Salomé vda. y sta. Córdula.	11 28	0 16 T
6 20	5 8	23	Div. S. Pere Pasqual b. mr. y s. Joan Capistrá cf.	0 10 M	0 54
6 22	5 6	24	Dis. S. Rafael Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf. y sant Martiriá b. mr. patró de Banyolas.	1 4	1 42
			☾ *Quart menguant á las 2 h. 5 minuts de la nit.*		
6 23	5 5	25	Dium. S. Crispí y Crispiniá mrs. y sta. Daría.	1 48	2 13
6 24	5 4	26	Dill. S. Evaristo p. y mr. y sts. Lluciá y Marciá mrs. y sta. Engracia mr.	2 28	2 36
6 25	5 2	27	Dim. Sts. Vicens, Sabina y Cristeta, mrs. de Avila.	3 10	2 59
6 26	5 1	28	Dimec. S. Simó y s. Judas Tadeo apóst.	4 16	3 27
6 27	5 0	29	Dij. S. Narcís b. y mr.	5 21	3 53
6 29	4 58	30	Div. S. Claudio y s. Marcelo mrs.	6 28 M	4 42
6 30	4 57	31	Dis. S. Quintí mr.	7 30	5 14 N

TÉ 30 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
6 31	4 56	1	Dium. ✠ **La festa de tots los Sants.**	8 27 M	5 27 N
			● *Lluna nova á las 6 h. 41 minuts del vespre.*		
6 32	4 55	2	Dill. La Conmemoració dels fidels difunts, y sta. Eustoquia vg. y mr.	9 8	6 35
6 34	4 53	3	Dim. Los innumerables mrs. de Saragossa y s. Armengol b. y cf.	9 41	6 59
6 35	4 52	4	Dimec. S. Carlos Borromeo b. c. y sta. Modesta vg.	10 7	7 50
6 36	4 51	5	Dij. S. Zacarías profeta y sta. Isabel pares de sant Joan Baptista.	10 46	9 10
6 37	4 50	6	Div. S. Sever b. de Barcelona mr. y s. Lleonart ab.	11 50	10 43
6 38	4 49	7	Dis. S. Florenci b. y cf. y sta. Corina mr.	0 56 T	11 54
6 40	4 48	8	Dium. Lo Patrocini de Ntra. Sra., y los quatre sants mártirs coronats.	1 40	0 59 M
6 41	4 47	9	Dill. La dedicació de la Basílica del Salvador en Roma.	2 36	2 6
			☽ *Quart creixent á las 8 h. 55 minuts del matí.*		
6 42	4 46	10	Dim. S. Andreu Avelí cf.	2 58	3 14
6 43	4 45	11	Dimec. S. Martí b. y cf. y s. Mena mr.	3 26	4 26
6 45	4 44	12	Dij. S. Martí p. y mr. y s. Diego de Alcalá cf.	3 54	5 37
6 46	4 43	13	Div. S. Estanislao de Koska cf.	4 34	6 50 M
6 47	4 42	14	Dis. S. Serapi mr. y s. Rufo primer bisbe de Tortosa.	5 28 N	7 48
6 48	4 41	15	Dium. S. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp.	6 20	8 46
			○ *Lluna plena á las 12 h. 25 minuts de la nit.*		
6 49	4 40	16	Dill. S. Elpidi y comps. mrs.	7 12	9 32
6 51	4 39	17	Dim. Sta. Gertrudis la Magna vg., y s. Gregorio Taumaturgo.	8 8	10 7
6 52	4 39	18	Dimec. S. Máximo b. y s. Bárulas noy mr.	9 12	10 48
6 53	4 38	19	Dij. Sta. Isabel reyna d' Hungría vda.	10 16	11 27
6 54	4 37	20	Div. S. Félix de Valois cf. y s. Agapito.	11 22	0 9 T
6 55	4 36	21	Dis. La Presentació de Ntra. Sra. en lo temple.	0 30 M	0 48
6 56	4 36	22	Dium. Sta. Cecilia vg. y mr.	1 34	1 13
6 58	4 35	23	Dill. S. Climent p. mr. y sta. Lucrecia.	2 28	1 44
			☾ *Quart menguant á las 8 h. 35 minuts del matí.*		
6 59	4 35	24	Dim. S. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. y mr.	3 17	2 17
7 0	4 34	25	Dimec. Sta. Catarina vg. mr. y s. García ab.	4 10	2 44
7 1	4 34	26	Dij. Los desposoris de Ntra. Sra. y s. Conrat b.	4 54	3 12
7 2	4 33	27	Div. Sts. Facundo y Primitiu mrs.	5 36	3 34
7 3	4 33	28	Dis. S. Gregori III p. cf. y s. Rufo y sa familia.	6 32	3 56
7 4	4 32	29	Dium. S. Sadurní b. y mr.	7 44	4 30
7 5	4 32	30	Dill. S. Andreu apóstol.	8 37	5 24 N

TÈ 31 DÍAS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 6	4 32	1	Dim. S. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.	9 30 M	6 30 N
		●	*Lluna nova á las 11 h. 54 minuts del matí.*		
7 7	4 32	2	Dimec. Stas. Bibiana, Adria y Aurelia mrs. y Elisa monja cartuxina.	10 10	7 36
7 8	4 31	3	Dij S. Francisco Xavier cf. y sta. Magina mr.	10 48	8 43
7 10	4 31	4	Div. Sta. Bárbara vg. mr. y s. Bernat ob.	11 16	10 12
7 10	4 31	5	Dis. S. Sabas ab. y sta. Crispina mr.	11 42	11 34
7 11	4 31	6	Dium. S. Nicolau de Bari arq. de Mira.	0 13 T	0 48 M
7 12	4 31	7	Dill. S. Ambrós b. y dr.	0 36	1 36
7 13	4 31	8	Dim. ✠ **La Inmaculada Concepció de Ntra. Senyora** patrona d' Espanya y sas Indias.	1 12	2 22
		☽	*Quart creixent á las 5 h. 22 minuts de la tarde.*		
7 14	4 31	9	Dimec. Sta. Leocadia vg. mr.	1 36	3 8
7 15	4 31	10	Dij. Nostra Senyora de Loreto y sta. Eularia de Mérida verge y mr.	2 14	4 2
7 16	4 31	11	Div. S. Damás p. espanyol.	2 57	5 14
7 17	4 31	12	Dis. S. Sinesi lector y mr.	3 34	6 24
7 17	4 31	13	Dium. Sta. Llusia vg. y mr.	4 40	7 24 M
7 18	4 31	14	Dill. Sts. Nicasi y Pompeyo bb.	5 44 N	7 58
7 19	4 32	15	Dim. S. Eusebi b. y mr.	6 42	8 27
		○	*Lluna plena á la 1 h 1 minut de la tarde.*		
7 20	4 32	16	Dimec. Sta. Albina vg. mr. y sta. Adelayda emp.	7 38	8 59
7 20	4 32	17	Dij. S. Llátzer b. y cf. y sta. Bibina vg. mr.	8 36	9 27
7 21	4 33	18	Div. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.	9 40	9 58
7 22	4 33	19	Dis. S. Nemesi mr. y sta. Fausta vg. y mr.	10 42	10 26
7 22	4 34	20	Dium. S. Domingo de Silos ab.	11 44	10 56
7 23	4 34	21	Dill. S. Tomás ap. y s. Severiá b. cf.	0 50 M	11 30
7 23	4 35	22	Dim. Sts. Zenon, Demetri y Fluviá soldats mrs. *Sol en Capricorni.*—**Ivern.**	1 43	0 16 T
7 24	4 35	23	Dimec. Sta. Victoria vg. mr.	2 24	0 48
		☾	*Quart menguant á las 5 h. 47 minuts del matí.*		
7 24	4 36	24	Dij. S. Delfí b.	3 4	1 20
7 25	4 36	25	Div. ✠ **La Nativitat de N. S. Jesucrist.**	4 2	1 48
7 25	4 37	26	Dis. S. Esteve protomártir.	5 9	2 16
7 25	4 37	27	Dium. S. Joan ap. y evg.	6 18	3 21
7 26	4 38	28	Dill. Los sants Ignocents mrs.	7 12 M	4 32
7 26	4 39	29	Dim. S. Tomás arqueb. de Cantorbery mr.	8 00	5 34 N
7 26	4 40	30	Dimec. La Traslació de s. Jaume ap. y sta. Anisia mr.	8 52	6 42
7 26	4 41	31	Dij. S. Silvestre p., y sta. Coloma vg.	9 22	8 2
		●	*Lluna nova á las 3 h. 29 minuts del matí.*		

Lo temps: — Avants de deixar la closca
mira bè ahont posas los peus.
L' any nou.—¡Ay, avi, quin mon de monas!
¡Ay, avi mèu, qué riurém!

PRELUDI.

Confesso que sense mereixements ocupo la cadira de director de orquesta... ¡Y quina orquesta la que 'm toca dirigir en aquesta serenata que dediquém de tres anys ensá als lectors apreciats de La Esquella de la Torratxa!... La forman lo bó y millor qu' en lletras y arts compta Catalunya.

Tots han respost generosos als copets de avís que ab la batuta he donat sobre 'l faristol: tots han comparegut diligents, quí ab uns versos, quí ab un articlet, quí ab una nota artística, quí ab un dibuix primorós, quí ab un quadro, secundant axís los propósits de aquesta empresa, que no son altres que colocar la Esquella al punt més alt possible.

¡Y cóm los hi agrahím lo sèu concurs! ¡Y ab quína lealtat confessém que sense 'l sèu auxili valiosíssim, no podríam ¡pobres de nosaltres! realisar aquest íntim desitj de obsequiar cada any als nostres lectors, ab un Almanach entretingut, variadíssim, plé de agradables sorpresas y tan inverossímilment barato, que—com díu molt bè en López Bernagossi—costa menos, pero molt menos de lo que val!

Rebin tots los que 'ns han secundat ab tant acert y tanta noblesa, l' expressió del nostre agrahiment: rébinlo en nom propi, com també en nom dels numerosos lectors de La Esquella de la Torratxa.

*
* *

A la mort del any, sol dirse: «Un any mês.» Y no falta qui, mirant la cosa de distinta manera, exclami: «¡Un any menos!» Uns y altres tenen rahó. Cada any que se 'n va significa «un any menos davant nostre, y un any més damunt de las espatllas.»

Mes pera nosaltres la mort del any, quan aquesta desgracia cronológica, si de desgracia pot calificarse un fet tan regular y natural, l' anuncían lo cel gris, lo vent fret, la fulla que 's desprén del arbre y la veu cascada de las castanyeras que, com diu un venerable diari, «al sentar sus reales en distintos puntos de la ciudad, pregonan la proximidad del invierno»; pera nosaltres, la mort del any es senzillament un ALMANACH més, y cada ALMANACH una de aquellas serenatas de que parlavam més amunt, una serenata original tot ella, entremesclada de notas cómicas y festivas y d' acorts serios y formals: un concert qu' en certas ocasións pren lo carácter de uns esquellots, pera tot just apagats los ecos del xivarri, deixarse sentir las delicadesas de un primorós solo de violíns ó 'ls gemechs penetrants de una tanda de violoncellos, ó la plácida armonía de una flauta.

Aquí dintre tot hi cab.

Si la frasse no pequés de pretenciosa, diríam que una colecció de traballs variats, recullits al acás y deguts á tantas inteligencias com la que tením l' honra de oferir als nostres lectors es una imatje de la vida, ab sos contrastos eterns, ab sas riallas y sas llágrimas, sas caborias y sas despreocupacións, sos neguits y sas humoradas, sas tristesas y sas alegrías; la imatje de la vida bullidora sorpresa per escriptòrs y artistas dels més oposats temperaments, qu' escriuhen y dibuixan lo que senten, que dibuixan y escriuhen lo que veuhen, y que veuhen bè tot lo que davant sèu s' ostenta y manifesta, y que concordan espontaneament lo sèu sentir á totas las formas del sentir del mon.

* * *

D' aquí 'ls atractius, que compensan de sobras lo penós traball de reunir y coordinar aquest aplech de notas variadas fins al infinit.

Atractius que no duptém disfrutarán vostés, recorrent las planas de la present publicació, com los hem gosat nosaltres al ordenarlas, sense altre mérit que 'l que tè 'l que distribuheix y penja 'ls quadros, en una Exposició de bellas arts.

Los convido á anar girant fulls. Entre la firma modesta de tants com avuy proban d' escriure donant colocació á sos valiosos ensaigs en las columnas de la ESQUELLA DE LA TORRATXA, hi trobarán la dels poetas llorejats, la dels novelistas distingits, la dels mestres.

Igualment, la part artística. ¡Quántas firmas cent cops celebradas en lo Saló Parés, ahont solen exposar sas obras, ó en lo mercat extranger, ahont los ricatxos *amateurs* se las disputan, no trobarán aquí, en las presents páginas!

Escriptors y artistas que al honrar nostra publicació ab los sèus traballs y donantli un valor extraordinari, cooperan generosament al propósit que fa temps tením de popularisar, tal com millor sapiguém y en

la forma més amena que 'ns siga possible, los fruyts sabrosos de las arts y las lletras catalanas.

*
* *

Hem acabat. Perdónisse'ns las desafinacións que haurán notat en lo preludi, en gracias del bon desitj que 'ns guía.

Y que nosaltres y vostés, estimats lectors, poguém viure... molts Almanachs de la Esquella de la Torratxa.

P. del O.

FANTASÍA, per Eussebi Planas.

LAS QUATRE ESTACIONS.

METEOROLOGÍA POPULAR (per *Moliné*).

Un sol qu' estabella.

Un fret que pela.

VORA DEL FOCH.

L' any passat m' ensopegava en una masovería prop del Montseny, y may podré oblidar la ditxosa vesprada que 'm feren passar una colla de cassadors, ab los sèus ditxos estrambótichs, sas bèn trobadas comparacións, sas inverossímils hassanyas contadas ab tots los ets y uts com veritats indisputables.

La nit despenjava sas glassas negras; de un cel color de plom, llís, trist, queyan espessos borrallóns de neu, com un esbart de papallonas, que la tramontana rebatía pèls rasers. Los arbres, despullats, escarits, sa y enllà en mitj de la neu, semblavan silenciosos centinellas apostats per las carenas y collets pera vigilar las ubagas ombrívolas y las faréstegas malesas, las negras afraus y 'ls encinglerats turóns, los solitaris restobles y las blancas y arresadas quintanas. A la vista de aquell recó de mon, desolat per la cruesa del hivern y amortallat per la neu, s' encongía 'l cor, y la nit feya basarda y esporuguía.

Fent contrast, dintre de la masía, en la espayosa cuyna, enrotllant la llar quals flamaradas ab brava petadissa s' empaytavan xemeneya amunt llepant los calamástechs, masovers y cassadors, jornalers y criaturas, pastors y gossos, feyan una garjola de mil dimonis; los ulls llampeguejavan, ressonavan esclafits de riallas y la alegría més pura, la ditxa més complerta regnavan en aquell sagrat temple de una familia catalana.

Un bordegás rabassut, roig com un perdigot, gayre bè tan encés de cara com la barretina que duya, embadocat guaytantse als cassadors, tot afegint llenya al foch y sense volguerho fer, trabocava las ollas y esbarriava un pilot de trunfos que s' escalibavan coberts de caliu entre dugas estellas de pi bòrt.

Y si l' amo renyantlo li deya:—Vaja, mussol, ¿que tens 'ls ulls al clatell?—encare era pitjor, perque llavoras, volguent ab una revolada adressar las ollas y colgar las trunfas, passejava un remás per la cara de una noyeta que seya més enllanet, á riscos de buydarli un ull.

Los cassadors, com se sol dir, feyan lo gasto, y com havían arribat molls de peus y tremolant de fret, aquell testaner de foch los havía reviscolat y de mica en mica 'ls tornava 'l bon humor.

L' un deya, caragolant lo cigarro y torrantse las espardenyas:—Ja se 'n po-

METEOROLOGÍA POPULAR (per *Moliné*).

Una *tronada*.

Un vent que tot s' ho emporta.

den anar als diables tots los conills, que lo que es jo fins que fassa bó no 'm moch de aquesta cuyna.

—A fé de dell—contestava un altre—tú ray no 't pots queixár; t' haguesses estat com jo una hora de parada en lo *collet blanch* rebent lo griso, esperant que pujés la llebra qu' encare ha de neixer, que 'm sembla que á horas d' ara estarías més encarcarat que una congesta.

—Deixéus de camandulas—va saltá 'l de més edat—lo millor será parlar de sopar.

Com que traginavan una bona carpanta y 'l qui més qui menos se haguera empassat un bou ab banyas y tot, los cinch s' hi varen conformar de bon grat.

Aviat se varen entendre ab la masovera, que, pobra dona, donant mostra de la franca hospitalitat may desmentida per nostres pagesos, en menos de mitja hora va tenir á punt una bona olla de sopas y una payellada de trunfas ab uns talls de cansalada com la má, condolguentse de no poderlos oferir res més.

Tot sopant, las peripecias de la cassera varen tornar á sortir, y escoltantlas, més semblava trobarnos en algun hostal de la somniadora Andalusía qu' en lo cor del Montseny y á 10 ó 12 graus sota zero, de tal modo la imaginació corría desbordada entre trago y trago.

L' un, un dia tirant á un conill que anava escondit, va matar una perdíu al vol; l' altre, ab una fura va treure set llebras de un cau; aquest, una matinada pujant un marge, 's va agafar á las orellas de una conilla prenys, que després boy morta va parir dintre 'l sarró; 'l de més enllá, una vegada ab una escopetada va fer caure un remat de perdíus que n' hi havía una vintena.

Després va venir la qüestió dels gossos.—L' un deya:—May he tingut un gos tan bó com aquell que li deyam 'l *quirru*. Aquella bestiola trobava un conill fos ahont fos y ¡au! ja se sabía, clic, clac, clic, clac, sense perdre may 'l rastre y sempre empaytantlo, 'l feya venir á passar per hont jo era. Axó sí, si al tirarli l' errava, ja me 'n podía tornar á casa, perque 'l gos no volía cassar més. Encare que s' entrabanqués ab un conill ó llebra, no 's movía del pas; al revés, girava 'l cap fent com aquell que no se 'n atalayava.—

Anavan tots á esclafir la rialla sentint aquesta relació, bona per ferla sota un garrofer, quan un dels cassadors que havían enrahonat menos, molt serio y ab tota naturalitat va comensar:

—*Amigu*, si qu' era un gos bén entenimentat; pero comparat ab 'l que jo tenía tres anys enrera... Figuréus un gossot cama-curt, esquat, tan lleig que

METEOROLOGÍA POPULAR (per *Moliné*).

Cauhen quatre gotas.

Fa xim-xim.

ningú n' haguera donat sis quartos, pero murri y trassut com ell sol. Trobava, per exemple, tres conills, y qui diu tres, diu cinch, sis, un aquí, l' altre al cap de munt de la serra y l' altre á l' altra bandada. Donchs ell, sense cap clapit y marxant alo, alo, á cops de qúa me 'ls acompanyava á la parada, y no tots plegats no, sino un després de l' altre, y de manera que 'm venía tot just per carregar l' escopeta, engaltarmhi y tombarlos de costellas tantost los tenía á tret.

—Noy—va dir lo primer al baylet que feya foch—obra la porta que aquesta no passa. ¿No havías dit que 'l gos era esquat?

—Bé, pero li quedava mitj pam de qúa y per plantofajar als cunills s' ajupía una mica.

QUIM ARTIGAYRE.

¡PLORA...!

Plora la nineta,
plora de tristor...
¿será tal vegada
per son aymador?
—¿Per qué ploras, filla?—
sa mare l' hi diu.
—Si jo ploro, mare,
la culpa 'n teniu.
—¿Dius que 'n tinch la culpa
de que ploris tú?...
—Sí, la teniu, mare,
vos més que ningú.
Y la pobre nina
sos ulls aixugant,
no sab qué li passa...
¡va seguint plorant!
—¿Dius que 'n tinch la culpa?...
—Sí, mare; y ben bé.

METEOROLOGÍA POPULAR (per *Moliné*).

Plou á bots y á barrals.

Una pedregada.

—Donchs vull que t' expliquis,
vull saber perqué.
Y aixís, jemegantne,
l' hi va contestar:
—¡Si 'm feu pelar cebas...
bé tinch de plorar!

B. Xinxola.

PREOCUPACIÓ.

En la Exposició Parés.
Un antiquari mirantse un quadro de tóns molt foscós:
—Preciós quadro... Es antich ¿veritat?
—No, senyor: es modern.
—¡Llástima! Semblava una obra bonica.

F. Tiana.

¡MISTERI!

Quan amorosa parella
se lligan en casament,
ella plora y *ell* bromeja
sens explicarse 'l perqué.

—

Al poch temps de matrimoni,
ja s' han cambiat los papers:
ella bromeja y *ell* plora...
¿Quín misteri será aquest?

Ll. Millá.

L' ESTIUHET DE SANT MARTÍ (per *M. Foix*).

—Desde qu' he deixat lo forn y visch de renda, tant mateix sembla que 'm trobo més bé.

LO MÈU BARRET.

Sols tres vegadas l' he dut
y las tres ben memorables:
tres fetxas inolvidables
que han passat com han vingut.
Tres diadas son que tancan
la historia dels mèus amors:
mas venturas, mos dolors:
dols que 'm sobran, goigs que 'm mancan.
L' una fou la nit aquella
del ball de la Candelera,
hont per vegada primera
la vegí, prendantme d' ella
L' altra fou en lo moment
que arrastrats per dos corcers,
anarem sedents de plers
á unírnos eternament.
Y l' altra, ¡cou recordarla!
fou lo jorn que ab greu deliri
vaig anar al cementiri
per sempre més á deixarla
Ja veyéu com tanca glorias
y tristesas mon barret:
pera mí es ell, ben complet,
lo mèu llibre de memorias.

Tres vegadas sols l' he dut
y per 'xó es encare lluhent:
estotx de mon pensament
sobreexcitat ha sigut.
Per xó 'l guardo dalt la post
dintre una capsa tancat
en mitj de la infinitat
de trastos vells del rebost.
Si un día 'l trech, desseguida
me sembla, al veurel tan alt,
columna monumental
dels mellors fets de ma vida.
Y 'l deso; no hi vull sortí,
puig sent nou, de forma es vell:
la gent se riuría d' ell,
que fora riure's de mí.
Allí 'ls herèus dels mèus noms
lo trobarán que encar llú
y al trobarlo, de segú,
hi farán volar colóms,
si es que algun pagès no vè
é hi curulla creu de pals
pera espantar als pardals
ó bè hi remata un pallé'.
Mes si la fam los assedia
per pochs céntims lo vendrán
á algun tronat comediant
que 'l lluhirá fent comedia.
Axís perdent anirá
lo perfúm encare enter
que al cap me posá 'l barber
lo día que 'm vaig casá'.

CÁLCUL (per *N. Vázquez*).

—A veure, trayém comptes... Una pesseta per vi... déu *sentiments* per pá...
No, per pá ab cinch *sentiments* n' hi ha prou... Diguém: Per vi, pesseta y cinch...
Encare que fet y fet, será mil'or gastarho tot á la taberna.

Lo mèu barret imatje es
de lo mellor de ma vida:
ell per mí es cosa exquisida;
pèls altres no será res.

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

UN DIBUIX, de *Querol*.

Boceto escultórich.

ESTIRABOTS.

Lo major deslís del amor es lo matrimoni: casarse es portar l' amor fins á las últimas conseqüencias.

∴

Per l' home una dona sobra y moltas no bastan.

∴

No sè perque del primer período de matrimoni ne diuhen lluna de mel. Sols m' ho explico comparant las fasses de molts amors ab las de la lluna. Lluna plena: lluna de mel. Quart creixent y quart menguant: en lo primer, ell coloca á n' ella en los mateixos *cuernos* de la lluna; en lo segón, al revés, es ella que li coloca á n' ell los tals *cuernos*.

∴

Alló de *contigo pan y cebolla* vè ja del temps vell. Avuy tothom sab anatomía y per las llissóns que 'ns dóna la naturalesa, ningú ignora que 'l cor descansa sobre l' estómach.

∴

Perque l' amor no minvés en lo matrimoni, no hi hauría com pendre'l á petits glops: com per exemple, fent la vida del marino. Sols que llavors se corra perill per mar... y per terra.

∴

Quan en los cors s' hi hostatjava 'l sentiment de honor (ó lo que per tal se tenía) pera resoldre las qüestións d' honra se anava de dret al cor. Avuy que l' honor no es més que de boca, se va de dret á la boca, en fondas y restaurants, quan de resoldre tals qüestións se tracta. La gent d' honor s' ha convensut de que més val nudrir la sanch, que no llansarla.

∴

Las lletjas ó moltas lletjas tenen lo cel guanyat ja en vida, y ab lo temps s' han de veure en lo calendari com á santas, verges y mártirs. Per ser mártirs, santas; per ser lletjas, verges; y per ser verges, mártirs.

INDALECI CASTELLS.

UN FULL D' ÁLBUM.

(De *J. M. Marqués*).

Fresca d' estiu.

EPÍGRAMAS.

Un barber molt jugador
sortint de la barbería,
aná' á la banca solía
ahont tallava ab gran furor.
Va sè un día afortunat
y va arruinar al banqué,
quí ab gran rabia li digué:
—¡Ay, barber, m' has ben *pelat!*

—

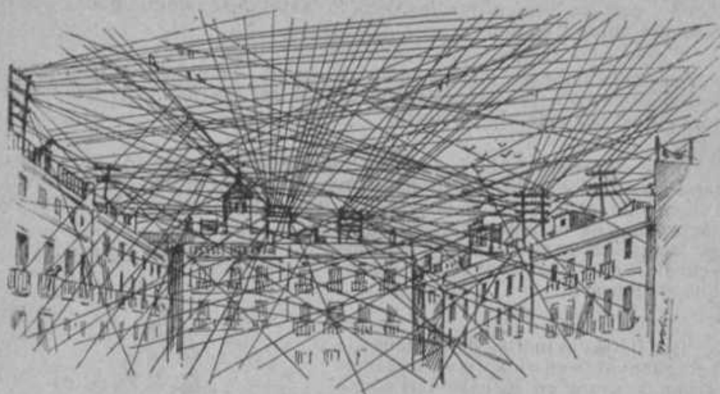
—Com que tè obert lo balcó,
per més que no ho vulgui 'l veig,
que va ab calsotets y elástich,
lo qual es vici molt lleig. .
Jo tinch fillas y si 'l veuhen
sense calsas...
—Bah, no importa,
díguilshi que estant jo á casa
es ma esposa quí las porta.

—

Parlant de telas molt caras
digué un tender castellá:
—Tengo recibidas ya
más de setecientas varas.
Y va preguntá en Simón
qu' es agut, com lo primé:
—¿De quién las recibe usted,
de Badila ó Calderón?

P. TALLADAS.

LA TERENYINA DEL PROGRÉS (per *Moliné*).

Aspecte de Barcelona dintre de poch, gracias al desarrollo dels fils telegràfichs, telefònichs, fonogràfichs, pneumàtichs, etc., etc.

¡COSÍ VA IL MONDO!

—Entri, entri,—'m va dí 'l mestre:—en aquest moment estich esplicant la llissó; no puch destorbarme; passi endavant.—

Y vaig entrar.

¿Han vist may un barril plé d' arengadas, atapahit, apretat, sense qu' entre l' un y l' altre sostre hi haja sisquiera espay pera donar pas al ayre? ¿No es veritat que, à pesar de ser las arengadas mortas, casi arriba à fer pena la opressió que las rodeja per sobre, per sota y per tots costats?

Donchs figùrinse per un moment que aquellas arengadas de sopte tornan à viure; fàssinse càrrech del torment que han de experimentar dintre d' aquellas apreturas; mírinlas empenyentse, revolcantse, aixafantse las unas contra las altras... represèntinse tot aixó, y 's formarán una idea del aspecte que oferia la sala ahont lo mestre donava la classe.

Lo sostre era baix, las oberturas escasas, l' enrajolat en estat lamentable; de banch à banch apenas hi havía espay pera bellugarse, y entre 'ls banchs y la paret hi quedava un estret *pasillo* per ahont los noys havían de caminar en *fila india*, de un à un, y encare rascant la paret ab un colze y 'l banchs ab l' altre.

Ab tot y aixó, en aquella sala respiravan, llegían, enrahonavan y s' instruhían setanta nens de vuyt à dotze anys, «sense que may,—me deya 'l mestre ab una mescla de amargura y admiració,—may se me n' haja mort *aquí dins* ni un...»

. . . .

Acabada la classe, la quitxalla va dispersarse bulliciosament escalas avall, no sè si ab la alegría de baixar al carrer ó ab la satisfacció de fugir d' aquella gruta, y 'l mestre y jo vam quedar sols.

—Bueno,—vaig dirli jo llavors:—he vist lo local y estich verdaderament horrorisat. Aquesta sala no es bona ni per quarto de mals endressos. Lo que 's fa aquí es assessinar lentament à aquestas pobras criaturas.

—Per xó he volgut que ho vejés; perque se 'n convencés d' una manera complerta. ¿Creu ara que la mèva queixa es justa? ¿Li sembla si faré bé demanant à la superioritat un local més higiénich, més decent, més humá?

—Estich disposat à acompanyarlo inmediatament.—

Cinch minuts més tart arribavam à la porta del gobern civil.

—¿Está visible 'l senyor gobernador?
—No, senyor: está presidint una junta de l' *Associació protectora dels animals*.—
Nos mirém en silenci y 'ns dirigím á la casa de la Ciutat.
—¿Sería possible veure l' arcalde?
—No, senyor: es á girar una visita d' inspecció á las lleterías, per veure si las vacas están bén instaladas ..—
Ni vam gosar á mirarnos Vam apretarnos la má y 'ns vam separar sense dir res.

. . . .

Han passat algúns mesos. Las vacas crech qu' están allotjadas ab molta comoditat y 'ls demés animals tenen tota la protecció necessaria.
En quant á las criaturas... ¡que las protegeixi 'l diable!

A. March.

A LA RIBA (per *N. Vázquez*).

—No sè, densá que á Valencia s' ha declarat lo cólera, no vench tantas xuflas.

EPÍGRAMA.

(Valenciá.)

Conten que aná un escolá
del poble de Borbotó,
á arreplegar el padró
á casa d' un parroquiá.
Y que volentse este riure
del escolá, li digué:
—¿En lo padró, sap vosté,
Si el nom del gos puch escríure?
Pero l' escolá ab cautela
li va llavors contestar:
—Molt bé el pot empadronar,
si es qu' es de sa parentela.

J. F. Sanmartín y Aguirre.

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

¡Quina llástima!... Ara qu' están malalts tots los municipals y serenos... també ho están los porta-monedas y rellotjes!

AMOROSA.

Era 'l dematí de Pasqua
y del sol al primer bés,
vaig dirigirne mos passos
al camí de Castellvell,
y un jove foll d' alegría,
cantant, felís y content,
feya una toya de rosas
y d' olorosos clavells.
—¿Per quí fas aqueixa toya
ab tanta ilusió, Quimet?
—Per ella, per ma promesa,
més hermosa qu' un estel.
—¿Quán te casas?
—Lo diumenje

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

Quan se té 'l dengue diu que tots los ossos fan mal; donchs jo 'l dech tenir sempre, perque desde que soch al mon que 'm ressento del os bertrán.

á cap vespre, á Sant Francesch.
—Donchs, sigui l' enhorabona.
—¡Ab quín goig lo cor la reb!

—

Lo sol se 'n nava á la posta
y ni cantava un aucell,
com si fos aquella tarde
la d' un trist dia d' hivern.
Pèl camí del cementiri
vaig trobarme ab lo Quimet,
que portava una corona
de lliris y pensaments,
y ab llassos blanchs que semblavan
las alas d' un angelet.
—¿Ahónt vas ab 'queixa corona?
—¡Vaig á portarla al Roser,

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

Lo doctor X.—Al tornar á casa á las dotze de la nit.

á penjarla ab ma esperansa
en lo marbre d' un fornet!
—¿Quí es la morta?
—¡Ma estimada!...
Dèu se l' ha emportada al cel.
¡Las flors de mas esposallas
s' han tornat en pensaments!

FRANCISCO GRAS Y ELÍAS.

Reus 1890.

BOLVAS.

—A veure, canti l' escala, diu un mestre de solfa á un sèu deixeble.

Y aquest, sense pujar de tó en cap nota, li endossa á la carrera, com si li haguessen donat corda.

Lo mestre, irritat:

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

La condesa B.—Tè al llit á la cambrera, á la cuinera, al cotxero, als porters... y no obstant, ¡no pot pas quedarse sense dinar!

—¿Es aquesta la manera de cantar?

Lo deixeble, ab molta flema:

—¿D' aixó s' extranya? Donchs sápiga que no ho pot fer tothom aixó de pujar una escala sense moure's del primer grahó.

—

En lo Parch, escoltant la banda municipal:

—¿May dirías que m' agradaría sentir tocar?

—¿Qué?

—Un solo de bombo.

—

Diálech.

—Vosté deu tocar carn, perque 'n sento l' olor.

—Sí, senyor: soch carnicer.

—Home—afegí un tercer—també 'n toco jo, y veji si 'n sent rastre.

—¿Quín ofici tè?

—Soch barber.

J. Abril Virgili.

PRIMAVERA DE LA VIDA (per *A. Feragati*).

Somrís de verge.

EQUÍVOCHS.

Al manescal Salvadó,
en tant que un burro ferrava,
un xicot li preguntava:
—¿Que necessita un minyó?
Y en Salvadó li digué:
—¿Ja ho has fet altra vegada?
—Sí, senyor. . y á fé m' agrada
ferrá animals com vosté.

—

—Aquest mon plé de desditxas
no l' entench—deya en Gateras—
¿per qué 'n tenen de dir mitjas
si las mitjas son enteras?

EUDALT SALA.

ECOS DEL BALL.

Una noya 's posá tant escotada per anar á un ball de máscaras, que 'l sèu promés no pogué estarse de dirli:

—Filla, 'm sembla á mí que n' has fet una mica massa.

—¡Ay!—li contestá ella—cregas que ho he fet sense cap malicia. Com só una noya, y no sé res del mon...

—Bè, sí: tú no sabs; pero 'l cas es qu' ensenyas—li replicá 'l promés tirantli un abrich á las espatllas.

—

Un *corrido* anava pèls corredors del Liceo, tot cofat, donant lo bras á una mascareta.

—¿Qué te 'n sembla?—digué fent l' ullet á un amich al passar.

—Malament, noy—respongué l' amich.—No fa gayre que jo l' he plantada.

—¿Y aixó?

—Perque presumo que deu ser una raspa... No fa més que esbroncá' als municipals.

PEP COSTA.

LO VERDADER CÓLERA MORBO D' ESPANYA (per *M. Moliné*).

No os podeis quejar de mí
vosotros á quien maté:
si mal tabaco os vendí
buenos cuartos os cobré.

LO FILL DE LAS BARCAS.

Fins ara la mèva vida
potser no ha tingut mellor;
no coneixía caborias
ni 'l que siga fè' un mal son.
Duya damunt mèu l' hisenda,
no tenía Rey ni Roch:
si la conciencia 's ficava
ab mos quefers, feya 'l sòrt,
y era lliure tal com l' ayre
y era enterament ditxós.
Ara... ¿per qué haig de tenirne
d' aixó que se 'n diu lo cor?

Com no sé si he tingut mare
ni quánts anys fa que só al mon,
ni en quín poble vareig naixer,
ni si soch cristiá ó no,
no tenía coneixensa
de lo qu' es la estimació.
Si may al parar la taula
per mí han posat plat en lloch,
si sempre al tancar las portas
m' he quedat al carrer sol,
¿cóm podía sapiguerho
si 'n tenía ó no de cor?

Mes ara... ¡mal revinatje!
¿Per qué no plogué ben fort

lo dia que vaig anarhi
á tirar l' art d' en Pugró?
Lo cas es que allí 'm vaig perdre
y no sé trobarme en lloch,
perque ara ja soch un altre,
no tinch gana, no tinch son,
me sab greu dormí á las barcas
y me 'n sab molt més que axó
trobar que al igual que 'ls altres
també Déu m' ha donat cor

¡No fou mal esqué 'l que 'm feya
passar l' am fins al ganyot!
¡Quína mossa, Cristo 'm valga,
quín aíre y quína frescor!
Arremangada de brassos,
faldillas dalt de genoll,
las quas despentinadas
gronxantse per la molsó
d' aquell coll y aquella esquena
que 'ls veig clucat d' ulls y tot...
perque, aixó sí, hi veig més qu' antes
des que 'm trobo que tinch cor.

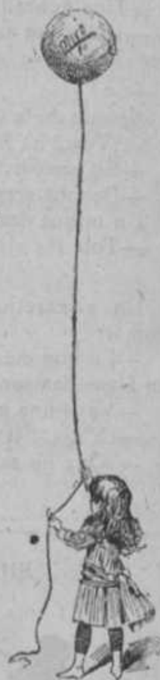
—Ansia, mossa, l' un li deya,
¡quín delit quan té tinch prop!
Un altre:—Així un pop te xucli
al fons del mèu camarot.
Y com un roger vermella
ella somriguent:—Ah, boigs,
los feya, tiréu y fora
que sòu massa grans per 'xo...—
y 'm mirava a mí de un modo
que sense poder dir cóm,
m' agradava, 'm feya pena,
y 'm pessigollava 'l cor.

D' aquell día, á la Mar Vella
no n' hi he donat pochs de toms,
y ab tot quan la veig, tot d' una
perdo 'l fil de la llissó.
Y ben mirat ¿qué 'n treuría
d' arriscarlí ni mitj mot?
Ella es vaixell de conserva
y 'm dirá:—Veu al Patró:
si ell te dona patent neta,
llavoras en paus tothom;
vira al port... y toca y toca:
pèl tèu te daré 'l mèu cor.

Mes jo ¿qué podría dirli
que li escaygués al Patró?
Que pot ser soch fill de un gusi;
que tinch dotze horas de sol
los días que no está núvol;
que tinch de dinar molts cops,
ab lo sobrant de las postres
dels guardas del cap-del-moll,
y ¡Déu me val! que 'm fa nosa
molta nosa 'l tenir cor.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

LA ALEGRÍA DE LAS NENAS
(per *Miró*).

Quan son petitas la sèva alegría está pendenta de un fil, y moltas vegadas quan son grans també.

ACUDITS.

En la diada de Corpus un xavalet entra en una confitería.
—¿Quán val una lliura de caramelos?
—Vintiquatre quartos.
—¿Y tornantli 'ls papers?

—

—Senyora Munda, ¿quánts anys tè la sèva noya?
—Uns quaranta çinch.
—¡Cóm pot ser, si á mí 'm va dir que 'n tenía trenta!...
—Veurá, se 'n deu haver vengut algúns.

—

Apunte de la comedia social.
—¿Vosté ha heredat al sèu oncle?
—Sí, senyor.
—Donchs cregui que me 'n alegro molt.
Un minut desprès y apart:
—Tots los ximples tenen sort.

—

Un xitxaretlo ponderant l' hermosura de una xicota, diu entussiasmat:

—Lo que més me agrada d' ella son las dentetas. Com á blancas y ben formadas son un portento.

—Vaya una gracia—interromp una senyora.—¡Gran mal se 'n fa!..
—¿Y aixó? ¿Per qué?
—¿Que no sab que 'l sèu pare es dentista?

A. Gibert.

SILUETAS MADRILENYAS (per *A. Pons*).

Una murga.

EPÍGRAMA.

A un metje de molta fama
un cert client va dirli un dia:
—En Pau va contant per tot
que á vosté li deu la vida.
—Y *algo* més,—contestá 'l metje.
—¿Més encare?
—Las visitas.

L. C. (A) LAGARTIJIN.

MOLLAS Y ENGRUNAS.

Un pare de tres fills al morir féu testament, nombrant hereu de lo que posehía al que resultés ser més gandul dels tres.

Los marmessors feren la proba y digué 'l primer:

—En ma vida m' ha agradat traballar.

Lo segón:

—A mí ni traballar, ni veure tant sols com traballan los demés.

Lo tercer digué:

—Ja podéu donar l' herencia á qui volguéu, que lo qu' es jo, ni la pena 'm vull pendre d' enrahonar.

Los béns, com es natural, quedaren pèl petit.

—

En Toni, que visitava Barcelona per primera vegada, volgué anar al teatro, y al despaig li endossaren, junt ab l' entrada, l' assiento fixo número 100.

Un cop á dintre, un acomodador que 'l vegé vacilar y anar amunt y avall mitj perdut, li preguntá:

—¿Qué busquéu, bon home?

—Lo número cent—digué en Toni.

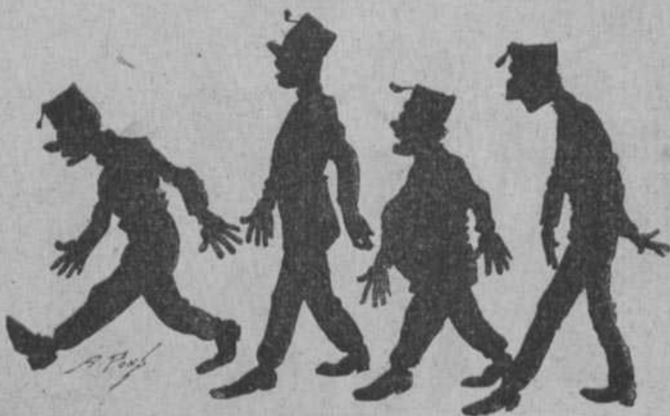
—Allá, al cap de vall del corredor: pitjéu una porteta y 'l trobaréu.

Aixís va ferho 'l pobre crach. Y fins exclamá plé de bona fé:

—Ja tenen rahó que á Barcelona tot está molt car. Vés per seure aquí, férmen pagar una pesseta y mitja.

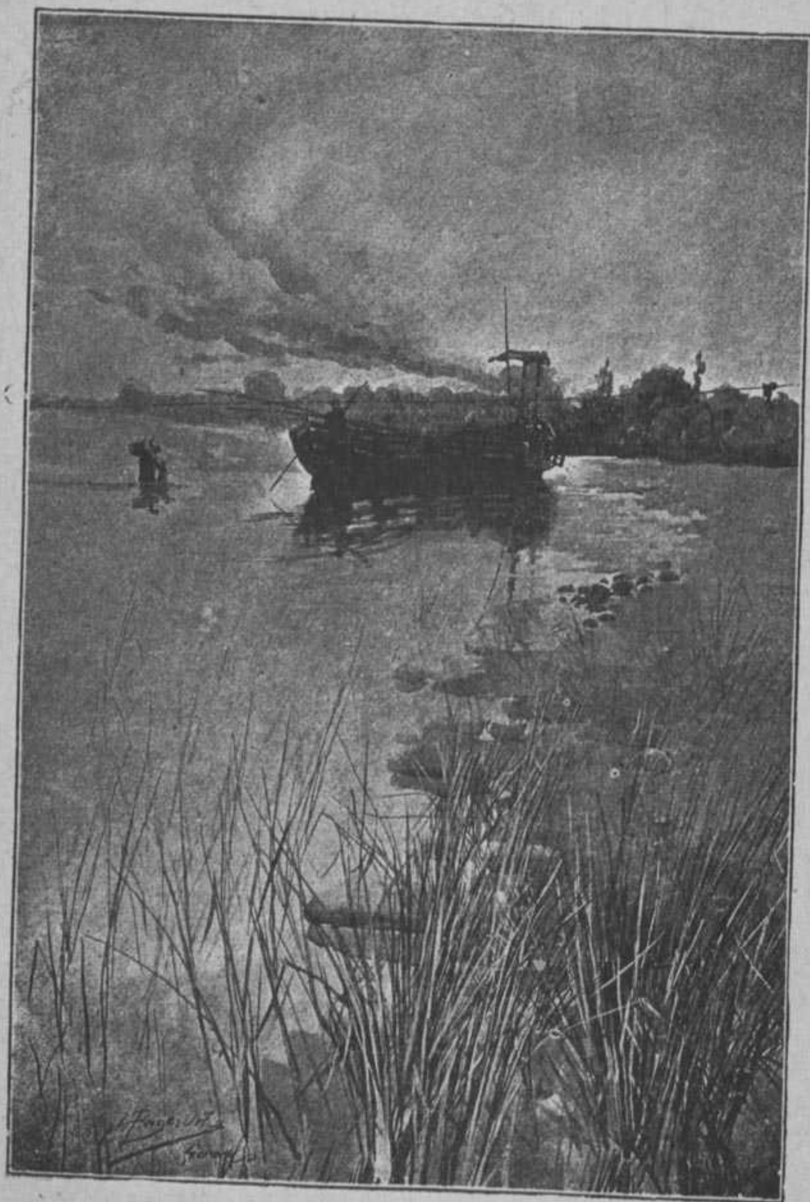
A. PALLEJÁ.

SILUETAS MADRILENYAS (per *A. Pons*).

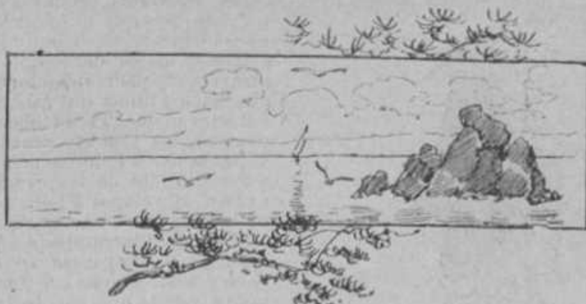

Al toch de retreta.

CATALUNYA PINTORESCA. (Aquarela de *Pagès Ortiz*).

La barca del Ter, tocant á la Devesa de Girona.

BARCAROLA.

Deixant son llit de nacre—enllá del mar s' aixeca
la lluna arrodonida,
que ab llum esgroguehida
gelosa 't vol mirar;
la barca hi va lleugera—ab vela desplegada,
lliscant per sobre l' ona
com blanca papallona,
que 'l flam se 'n va á besar.

Lo mar y 'l cel s' abrassan;—l' inmensitat t' acotxa
com closca de petxina
qu' enclou hermosa ondina
de llabi encisador:
es lluny, molt lluny la terra—y ornada ab raigs de lluna,
la vela ja es inflada
á impuls de la ventada
de l' ala del amor.

Imatge de mos somnis,—lo mar al cel retrata;
lo cel es plé d' estrellas,
l' abisme 's torna ab ellas
jardí hont floreix la nit;
son niu es nostra barca,—qu' entre astres se rebeja;
¡ni may que surti 'l dia!
que aixis aném fent via
gronxats per l' infinit.

Jascinto Torres y Reyató

L' ÓBOL DE LA VIUDA.

Mitja hora avans de comensar la funció, la porta quedava oberta de bat á bat. Las donas comensan á venir d' aquí y d' allá, esbarriadas, com las abellas al buch. Algunas portan lo tamboret d' estisora sota l' aixella pera estolviarse 'l lloguer de la cadira; altras entortolligan als dits uns rosaris plens de medallas que dringan com picarols, y pocas se tapan lo mocador del cap ab una senzilla mantellina, revestintse al dintell de l' Iglesia pera entrar ab decoro y magestat.

La negra cortina penjada ran del cancell se reinfla y embuteix fentse ven-

ELLAS (de *Gómez Soler*).

—¡Ara passa en Pepito. ¡Qué guapo es! ¡Si una s' hi pogués declarar!

truda, y á voltas, quan l' ayre acanalat es més que regular, s' aixeca pausadament, mostrant als transeunts la foscor del temple apenas atravessada pèl resplandor escás de dos tristos llums qu' espeternegan á l' altar major. Tres tochs de campana sovint repetits y qu' arriban vibrants fins á fondres pèls recóns y angulositats de las capellas, senyalan al vehinat l' hora próxima de la festa que vá á comensarse.

Entretant, arrambada á la paret exterior y apoyantse en ella, ab pena y dolor avansa per l' acera una pobra velleta que víu de la caritat de tots. Sola y abandonada en aquest mon, víctima de la més negra desgracia, ha sufert totas las desventuras, y á son cor, clós per sempre més á l' alegría y á l' esperansa, arriba com remota llum fosforescent al fons d' una bauma la plácida dolsor de la religió, que la conforta y l' aguanta en un camí qual terme fora 'l suicidi, si espiritualment no vejés per damunt de tot y entre boyras y núvols un cel empedrat d' estrellas, perfumat per estranyas flors, desde hont los angelets li allargan ab carinyo 'ls brassos.

Dos escoláns de cap pelat y cota vermella ab collet blau, ahont las gotas de cera á estil d' antiqüelas hi han brodat capritxosas xarreteras y galóns á las mánegas, baixan los sis grahóns del presbiteri, il-luminada sa cara molsuda y aixerida pèl flam de la candela que crema entre 'ls dits de sa ma dreta, fent de cassola, á posta pera tomar la cera, y servintloshi l' esquerra de pantalla.

Comensan á grinyolar las llantias, pujant y baixant sota las voltas, davant de las imatjes, y la sombra de las cadenas que las aguantan, reflectintse al sostre á sa escadussera llum y moventse á compás de sas pampallugas, pareixen monstruosas aranyas de tres potas que esgarrapan silenciosas la nau humida de l' Iglesia.

Las devotas segueixen umplintla. Llisean las cadiras sobre l' enrajolat de mármol fent escruixir las dents, y entre l' apagat ruido d' obrir y tancar vanos, s' alsa 'l murmull xiuxejant dels llabis que pregan en veu baixa, interromput de tant en tant per l' accés de tós d' algún vell reumátich y acatarrat que seu prop de la *barandilla*, ab lo bastó de crossa apoyat sota 'l palmell de las máns hont hi descansa sa barba afeitada y prominent.

La viuda arredossada prop d' un confessonari aspira ab delicia aquella atmósfera freda y saturada d' encéns, y mira al sagristá que ab pòls trémul é indecís vá encenent un á un los ciris de la credensa, qu' extenen la claror fins als banchs del cruser. Després suspira, y encreubant los dits d' abdugas máns sobre son pit, queda extasiada enfront l' imatge de Jesús que vá aclarintse y eixint de las tenébras.

ELLAS (de *Gómez Soler*).

—¡Sempre m' ho havía pensat que m' enganyaría!

Brilla dalt de la trona un fanalet, y ab veu dengosa l' escolá major llegeix l' oració mental, fent pausa á cada punt. Desprès l' orga inunda 'l temple d' armoniosas y solemnes notas, y quan lo ressó vá perdentse, un capellá de cara esgroguehida, ulls negres, nas afilat y arquejadas cellas dirigeix la paraula als fidels pera parlarlos del poder temporal del Papa.

Avansa y recula, balandreja son cos de jonch á cada moment, y sas mans ossosas y pesantas qu' alsa á vegadas en só d' anatema, qu' extent més tart sobre l' auditori en tó de protecció, cauhen desprès feixugas sobre la barana de la trona en un arrebato de furor y eloqüencia. Ja ab veu dolsa, qu' engendra la pietat, descriu al Vicari de Cristo com al vell venerable del Vaticá, ab un cor tendre y paternal, aixugant las llágrimas á tots sos súbdits, demanant á Dèu la benedicció pèls infortunats, vivint senzill y retirat, sense ambicións y sense vicis; ja ab veu tronant, qu' aixorda y estemordeix, pinta las persecucións de l' Iglesia, la situació precaria del Papa, las penas que l' afligeixen, los desconsols que sufreix, las contrarietats que reb, y acaba solicitant l' ajuda de tothom pera socorre'l en sas necessitats.

Y la viuda fervorosa, en quals ulls brillan las llágrimas del sentiment més pur, forjantse en son magí estranyas fantasmas, veu un vellet dormint sobre un jás de palla, tancat entre reixas y vigilat per guardias que l' insultan y l' escupen, quan no blasfeman y malparlan; decandit per la fam y per la set y xacrós pèls anys y pèls disgustos, y pensa, pobra dona, que son estat propi, miserable y trist, es or en comparansa del de son Pare espiritual, y sa má forfollant entre las arrugas de sas desllubidas faldillas negras, escorcolla ansiosa lo fons de sa butxaca y ab la major voluntat tira los últims céntims que guardava á la bacina del que recull l' almoyna de sant Pere.

Si aquella nit dorm en dejú, la conciencia tindrá ben tranquila, qu' ha sapigut sacrificar las necessitats del cos al íntim plaher de son esperit.

Ja s' han cantat los goigs. Los cremallots dels ciris van apagantse lentament. Los fidels ixen del temple á glopadas, comentant la festa y despedintse 'ls grupos La velleta segueix per l' acera y arrambada á la paret lo camí de sa casa, y á la sagristía fan pilots de dinèrs, contant lo recaudat y trincant las pessetas sobre 'l llautó de las bacinas. Lo predicador raspalla son barret, altres capellàns s' embossan ab lo mantèu pera surtir, y 'l vicari 'ls acompanya fins á la porteta de pas socarrantse 'ls dits ab la punta d' un cigarret habano. Vá seguintlos un xicotás ab un bulto á la má. Los capellàns y algún seglar que 'ls acompanya doblan lo pas entre ditxos y rialladas y emprenen la marxa á ca'l obrer contador, pera darli compte de la capta.

AYGA-LIFA EQÜESTRE (per *Miró*).

¡Cap á Calaf!

La velleta ha arribat á sa casa. Las imatjes que tant de relléu han prés en son pensament no li deixan aclucá 'ls ulls. Lo ventrell, encar que buyt, no protesta. Passa 'l temps y ella resa, condolguda de la situació del Papa.

Lo quartet hont víu es esquifit, com tot lo que 's dona de limosna, y ab una sola finestra que surt al cel-obert, ben poch ample y espayós. Pero la finestra es prou gran pera donar pas al xibarri que puja dels baixos, hont víu l' obrer de la parroquia y hont se celebra la recaudació de la vetllada.

Veus roncas, dringar de copas y rialladas de satisfacció apartan del ensopiment á la pobra viuda, que per conciliar la són s' aixeca á peu descals, saltant del llit de posts y banchs, y ajusta la finestra mentres s' escapa plácidament de sa boca l' expressió:

—¡Ave María, y quina saragata mouhen avuy á casa del senyor Mariano! ¡Ja 's coneix que mossén Pancrás díu la missa de mitjdía!

Xavier Alemany.

Iglesia de Viladrau (Monseny). Dibuix póstum de *Tomás Padró.*

PUNXAS.

Un metje, 'l doctor Clapera,
que per més senyas es guenyo,
á forsa de molt empenyo
lográ acabar la carrera,
y creyentse en ciencia fort,
diu, quan parla ab algun client:
—Al que 'l miro malament
ja poden dir qu' es ben mort.

—

Es tan avaro en Fortuny,
que com ell cap més n' hi há:
puig *donculi* un cop de puny
y no vos lo tornará.

Rossendo Pons

CONSELL DE BEATA (p r *M. Foix*).

—Lluiset... créu á qui 't vol bé: fuig dels perills del mon, vés á missa y á confessar sovint, y no fassas enfadar á la mamá.

BARREJA.

En un teatro.

—Tal com la veu. acaba de sortir del Conservatori—exclamá un concurrent d' una butaca, dirigintse al sèu vehí, després de aplaudir á la tiple, que anava, per cert, molt empolvada.

—¿Donchs veu?—replicá 'l vehí—jo més aviat hauría dit que surt de la pastera.

—

Una pregunta de criatura:

—Digui, mamá: 'ls angelets ¿ahónt tenen enganxadas las alas? ¿A la carn ó á la roba?

—

Un pessich de pensaments:

.·. En aquest mon hi ha molts més embusteros de fet que de paraula.

.·. Moltas donas hi ha que més s' estiman que 's dupti de la sèva virtut que de la sèva hermosura.

.·. Una coqueta es com aquells vins tan cars: tothom los troba bons; pero ningú 'n beu á *tot pasto*.

.·. Tot viudo que 's torna á casar fa honor á la difunta, perque demostra lo molt content que ha quedat d' ella.

Z. Zurbano.

¿PER QUÉ HO DIRÍA?

Morí don Pere Querol,
home amable en gran manera;
y la Justa, sa cuynera,
lo plorava ab desconsol.
—Pero dona, ¿per qué plora
tant y tant?—li digué en Prat
—¡Ay, senyor!... Si m' hi quedat
tan viuda com la senyora.

M. Sutí.

AYRES ANDALUSOS (per *J. M. Marqués*).

—¡Ay, soleá... soleá!...

TARDOR.

Un núvol gris, tot gris
y llis
s' extén com un trist vel
pe'l cel
y á poch á poch se mou
y plou.

¡Per tot se gira ayret
tan fret!
¡cóm roda 'l sech fullám
pel camp!
¡cóm fugen los aucells
tan bells!

No 't queda ni una flor,
tardor,
y prompte estarás buyt
de fruyt,
qu' es l' oliver ta veu
d' adeu.

¡Qu' esmortuhit lo sol
de dol!
y lluny lo tró retruny,
ben lluny,
y allá se sent bramar
la mar.

¡Quán impetuós y altiu
lo riu!
lo fret se va extenent
creixent;
¡per tot un alé fort
de mort!

J. Martí y Folguera.

AL HIPODROM.—Lo Pesatje.

Lo *jockey* tal com més *magre*
més *grassa* la sol baliar...
que la carn del pobre jockey,
com menos pesa, més val.

CANTARELLAS DE TIPLE.

Fas molt bé de demanarme,
ja qu' estém en temps de banys,
y las carabassas ara
son de molta utilitat.

—

Si algún jove se 'm declara
y aquest jove es bon xicot,
y además te molts monissos...
¿cóm podré dirli que no?

—

Quan un jove vol besarnos
y 'ns ho diu, no ho permetém;
mes si ho fa sense avisarnos
¡qué dimontri hi hem de fer!

—

Tant que 'ls homes nos bescantan,
tant que sempre diuhen mal
de las donas, y 'ls grans tunos
sempre 'ns venen al detrás.

—

Al que 'us digui de las donas,
que si son .. que si no son,
preguntéuli per sa mare
y 'us fará ja un altre só.

Pepita Forgerón B.

PERIÓDICHS Y LECTORS, per *Labarta.*

Correo catalán.

—Crech, Dèu me perdoni, que aquest diari se 'ns torna liberal.

Diario de Barcelona.

—Mentres hi escriga en Mañé, no llegeixo altre diari que 'l *Brusi.*

Boletin oficial.

—Articles... sueltos... Tonterías. Jo no busco més que 'ls anuncis de las subastas.

La Dinastía.

—Hi estich suscrit perque es dels que manan.

El Noticiero.

—De días no puch llegir, perque dormo; aixís es que 'l *Noticiero*, com qu' es d' última hora, 'm vé al pél.

El Diluvio.

—M' agrada molt perque no guarda tendencias á ningú. Fá com jo ab los llogaters de las casas que administro.

El Suplemento.

—Desde que vá morir la *Crónica*, y veyent que ningú 's recorda de Espartero, ni de Sant Llorens dels Pitéus, m' hi suscrit al *Suplemento* qu' es lo més barato.

. . . . .

—Jo, si volen que 'ls diga la veritat, no 'n llegeixo cap, perque no 'n sé... pero m' agrada sentirlos llegir, sobre tot si son liberals.

La Vanguardia.

—Poca política... molta literatura, molt art, molta varietat... això es lo que fá per mí... Y la *Vanguardia* 'm vé com l' anell al dit.

PERIÓDICHS Y LECTORS, per *Labarta.*

El Federalista.

—Mentres sostinga 'l *pacte*, hi fet *pacte* ab mi mateix de no deixarlo, que jo avants que tot soch *pactista* y *pactes* son *pactes*.

La Renaixensa.

—Tot per Catalunya y Catalunya avants que tot...Jo opino com aquest diari: no anirém bé fins que 'ns arreglém nosaltres mateixos.

La Publicidad.

—Dónguinme un diari serio com aquest, y no un de aquells que cada día cambian d' opinions.

La Campana.

—¡Me caso ab Ronda! ¡Y que 'n saben d' aixafar la guitarra á n'als del *Feo malagueño!*

L' Esquella.

—Cada divendres li devém alguns bons ratos, de dia á la botiga y al vespre á casa la xicota. ¡Quin periódich mes *salau!*

La Semana cómica

y altras revistas castellanas.

—¡Diartre! ¡'M mira tothom! Potser sí que saben que'ls versos «*A una bella*» son fets mèus.

El Toreo.

—Aquests revisteros no hi entenen fotitla. Haurian de fer com nosaltres: apéndre'n á la *cabeza del toro*... ó de la vaca, ¡que de tot hi ha.

La Escena.

—Per més que cada dia 's forman companyias, ningú 'm contracta, com si un *bolero* no tingués *derecho á la vida*, com deya aquell.

Revistas pornográficas.

—A mi que 'm dongan diaris aixís... molt flamench, molta pantorrilla, molta verdor... ¡olé!

LA MANTELLINA (per *Gomez Soler*).

En las pescas femeninas
lo sombrero es un bertrol;
en cambi la mantellina
es la xarxa del amor.

LA FÁBRICA.

AL CENTRE CATALÁ DE SABADELL.

Vallfonda era, fa vint anys, un llogaret rónech, miserable, ajocat á la falda de Montolíu entre oliveras, vinya y bosch. No tenint per camíns mès que un parell de viaranys de ferradura, y enclocat com estava díns d' aquella afrau sense historia, gayre bé, llevat de sos vehíns, ningú 'l conexía.

Era, no obstant, un recó pintoresch, de clima templat, dotat d' elements envejables qu' aquells habitants no sabian aprofitar. La riera de Bramuls fressejava á sos peus, sota la gemada verdor de grans nogueras y roures, d' entre 'ls quals despuntavan, assí y allá, alterosos plomalls de pollancras que 'l ventijol extremía y platejava tot sovint. L' aygua corría adalerada cap al Cardoner cabrejant escumosa per demunt dels códols; jogava ab los palets com la canallussa á bolas, feya son camí esbojarrada, cantant, ribent sempre, com si 's mofés dels vallfondenchs que no havian sabut aprofitarla mès qu' un instant, allá al molí.

Y era veritat; perque, de las quinze ó vint molas d' aygua que la riera duya, no 'n treballavan mès que un parell al Molí d' Amunt. Tot aquell caudal tenía alé sobrer per deu vegadas mès. Moure aquella roda de caixóns, esberiada, cruixida y llatiscosa, costava ben poch; ho feya divertintshi, com botant per una escala, tota frisosa de sentir l' ayre jogar ab sa platejada cabellera.

Las donas de Vallfonda eran las únicas que tractavan encare d' aturarla un xich mès avall; pero malvinatje si ho sentía. Totas la esperavan de genollóns pera confiarli 'ls secrets d' alcova, las murmuracións del vehinat, pretenent potser enmirallarshi, las presumidas! Mes, ella fugía robántlashi 'l

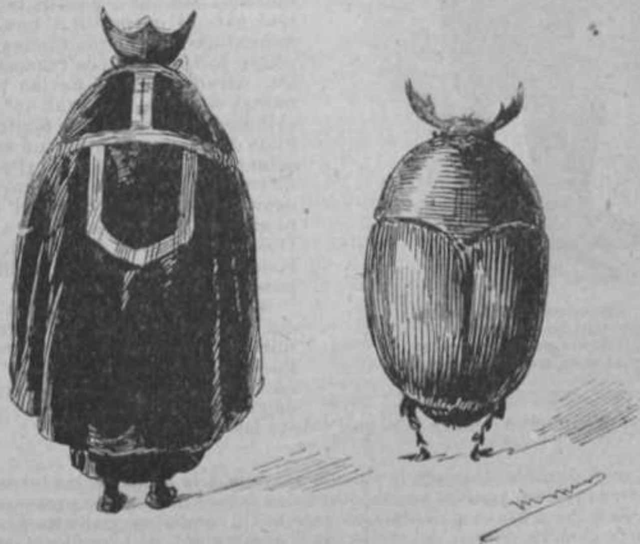
savó, llansant á llurs peus la bruticia, fent befa d' aquellas caras surosas, d' aquellas cabelleras rústegas, del candor de confiarli las secretas miserias del cos y totas aquellas flaquesas de l' ánima que las xarrayres divulgavan á *tutiplé*. Ella ho rentava tot, y, més avall, contava, morta de riure, á las fonts que se li ajuntavan, totas las miserias y flaquesas d' aquell vehinat.

Vallfonda, mentrestant, consumía la vida macilenta del cervell ensopit per una miseria hereditaria. Pagesos tots aquells vehins, conreuhant de pares á fills los mateixos camps, sens veure may altre horisó que 'l d' aquellas montanyas hont s havia enclocat lo poble com dins d' una olla, menjavan de lo que cullian venut á mal preu, sens ambicionar res, ni sospitar que pequessen de imprevisors y pródichs. ¡Imprevisors! ¡pródichs!... los que traballavan de sol á sol, enterravan la pesseta que podian atrapar y estalviavan roba, aygua y caixaladas!

Lo mateix vell Comas, l' amo del molí, un dels pochs qu' havian traspassat aquellas montanyas y vist quelcom més del món, satisfet del sèu estat, may arribá á somniar ab res mellor que 'l molí. Las sitjas de Vallfonda no davan ni per una mola més. De lo que allí 's molía, la familia, 'l mosso, 'l matxo, 'ls gossos ne menjavan: los garrins, gallinas, ocas y ànechs també .. ¿Qué més desitjar? Era tan petit aquell poblet, tan pobre, tan arreconadet... ¿Cóm somniar ab empresas ni milloras?

Pero l' hereu Comas, ja mort lo pare, pensá d' altra manera. Un sèu oncle, negociant d' empesas á Barcelona, l' havía com qui diu escudellat d' aquella olla de cols, quan tot just era un xaval. Un cop fora, le 'n feu seguir fins al magatzém que tenía al carrer de Sant Pere. Dadas á un pobre las espardenyas y la roba de vellut agrisada fins á la trama per la farina, ben xollat lo clatell y netas mans y cara, l' envià á estudi, lo feu instruhir pera 'l comers, lo posá derrera 'ls taulells. Més tart, lo feu viatjar ab lo mostruari y, finalment, bregar ab lo Diari y Major y ab la correspondencia. Era ja ben granat y ben vaquetejat estava per homens y donas, quan lo sorprengué la mort del pare.

HISTORIA NATURAL (per *M. Moliné*).

De la familia dels coleópteros, vulgo escarabats.

TIPO DE UN QUADRO DE CUCHY.

Per conservar la salut,
un solo de clarinet,
tot desseguida un polvet
y al acte, un bon estornut.

Tornar á caure á l' olla, ferse moliner llavors, era impossible. Deixar al Peret y al Ramón, sos germáns, y á la Doloretas, sa germana, poch menos qu' al carrer ab la petita llegítima que 'ls tocava, encare més impossible. Fer donació del molí á favor d' ells y pensar que ab aixó assegurava 'l pervindre de tres familias, tampoch cabía al magí de qui havía rodat món y aprés en las agres experiencias de la vida lo que vá de possehir coure á disposar d' or al comensar lo pelegrinatje. Ell estimava 'l molí, bressol de sa infantesa; estimava y compadía á aquells germáns ignorants y desvalguts; estimava fins á aquells pagesos esclaus de la miseria, que davan á la terra liur sanch no més que pera menjar uns días y tornarli tot, roba, carn y ossos, sens una mala mirada ni un crit de rebelió. ¡No! Ni desferse del molí, ni abandonar als germáns, ni oblidar als antichs convehíns, ni oblidar tampoch aquell reconet de món, niu de recorts dolsos, sagrat sepulcre de sos pares!

Quan extengué la vista demunt d' aquell poblet de suro, demunt d' aquells camps tan aspres y ben conreuhats, demunt d' aquells homens resignats á l' ingratitut d' una terra improductiva, l' heréu Comas sentí pietat, forsa y desitj de regenerarho tot. Ab son oncle n' havían parlat moltas vegadas: més avall del molí, s' hi podría aixecar una fábrica de filats de llana, aprofitant un salt de setanta cavalls de forsa. ¿Per qué no ferho? Ell s' havía ja guanyat un capitalet de vint mil duros; l' oncle hi afegiría lo demés; en Pere y la Doloretas viurían á la fábrica; en Ramón portaría 'l molí; Vallfonda passaría de mort á vida.

Oncle y nebot pujaren, un altre día, á Vallfonda ab un enginyer; miraren, remiraren, escullíren lo lloch, estudiaren lo modo d' obrir camí de carro fins á la carretera, calcularen, contaren, y, un cop decídits, emprengueren l' obra del camí y de la fábrica, tot ensemps.

*
* *

Dos anys després, vensuda la suicida avaricia dels amos de las terras que 'l camí atravessava, gastant en las obras dos tersos més de lo pressupostat, se benehía é inaugurava la fábrica ab repichs de campanas y alegría general. Lo mateix Comas, devant del rector, de l' ajuntament, de lo melloret del poble, obrí l' aturador de l' acequia, hont l' aygua reposava tranquila y pura fins á trasparentar los trossets de pedra y rejol qu' en son fons guardava ab al-

LA PRIMERA VOLADA (per *M. Foix*).

¡Qué s' hi fará! Los xavals del día son aixís: s' estiman més seguir una modisteta que una carrera profitosa.

---

guna fulla despresa dels arbres vehins. Un sol hermós de juny flamejava dins del líquit, platejava las parets, anacarava 'ls vidres del nou edifici, espurnejava entre la tendra vegetació dels voltants. Oberta la resclosa, l' aygua avansá magestuosament, y, al arribar al cayre, 's despenjá tota escumosa dins del pou, llansant diamantins esquitxos, deixant encastats á la reixa fullas y palets

La comitiva passá corrents al cambró de la turbina, semi-subterrani de pedra picada, relativament fosch. Encare en Comas fou qui, en persona, aná descaragolant l' indicador pera obrir las compartas ó calaixos, ara un, després l' altre... un altre... y un altre, fins á sis. L' arbre mestre, gruixut pilar de ferro, pulit com l' acer, girá, giravoltá sobre son piu ab creixent rotació. Tot ensemps, vingué de las quadras la remor sorda y solemne dels tambors rodant á la desesperada. Brunzían com alenada contínua de vent dins d' un bosch. Era la respiració d' un organisme potent que vessava á dolls vida y forsa, que tot ho trontollava y removía.

Pressuda y apinyada, abandoná aquella gent la turbina y s' abocá á la porta de la preparació; una gran sala, baixa de sostre, aquest sostingut per columnas de ferro afileradas, al bordó de quals capitells descansavan los coixinets atravessats pèls arbres de trasmissió que davan moviment á tambors y politxas. D' assí, d' allá, baixavan oblíqua y paralelament las negras corretjas que mourían las máquinas. Aquestas, colocadas en tres rengles, ocupavan de llarch á llarch la sala. Los tambors, las trasmissións rodavan sens parar. Pero las máquinas no, no encare. Novas de trinca, la claror esplendent, qu' entrava per las simétricas finestras d' abdós costats, alluhentava las pessas de ferro, las fustas barnissadas á munyeca. Traballadors y traballadoras, estavan com guardiáns d' una exposició, cadascú plantat én son lloch, plegats de brassos, seréns y complaguts á l' hora de veure 'l traball á punt, la prepotent máquina sotmesa á llur voluntat. Algúns de ells la contemplavan y amoixavan ab la complascencia ab que 'ns mirém un cavall propi. Ningú

somniava ab la possibilitat d' una enganxada, d' una d' aquellas revelacións dolorosas del fatalisme, que deixan al pobre sense pá ni medis de guanyársel.

A una senyal d' en Comas, los obrers empunyaren las manetas de disparo. Altra senyal, y etjegaren las máquinas. Lo soroll muda de tó: era 'l del vent que assota un canyar, barrejat ab cops fondos y 'l xiulet metálich del carro de la selfagtina lliscant per un carril oliós.

La comitiva s' abalansá y repartí al entorn de las cardas. La persiana horisontal ó taula sens fi, comensa á lliscar pausadament, arrossegant los borrallóns de llana extesos demunt d' ella, pera anarlos entregant al erissós roléu que 'ls esperava. Un altre de punxas més finas, los hi prenía y ajudava a destriar. Un tercer, de majors dimensións, se 'n apoderava tot seguit pera esllanissarlos més y més á lo llarch de son respall. Y d' aquell á un altre y á un altre, tots rodant adalerats, anavan los flochs desfentse, esmicolantse, pulverisantse quasi, afanyosos de retrobar la cohessió perduda, fins que l' assolían en lo corró més baix del altre cap. Aquest corró entreteixía la fibra com amplíssim tel, y una gola de ferro 'l xuclava y escupía á raig fet, com font de neu. Lo públich embadalit, no sabía apartar la vista de aquella manipulació miraculosa. Ho veya y no sabía explicarsho. «¡Los roléus rodavan tan depressa!» Allá baix, la llana á flochs, ara, desfilas, ara, brins... ara, pols... ara, unida com tova buata... ara, convertida en trenyina trasparent, ampla, continua com vano d' aygua, qu' una má invissible atabellava, sacsonava y conteixía á la valona de la canella, pera deixarla rajar demunt d' un corronet de doble moviment, llest y manyós confeccionador de turbants. Y tot aixó ho movía una corretja... se feya sense vigilarho ningú. L' home encarregat de la máquina no 's movía del peu de la persiana á la qu' anava dant flochs y flochs tan destriats y estovadets com podía.

Un pagés de mitja-edat, en Tastavíns, exclamá en veu alta:—Aixó vé á ésser com las fonts... gota d' aquí, gota d' allá, turgan la terra, van trobantse, confonentse .. pitjan y fan forat fins brollar ab furia.

Molts dels oyents se mossegaren la llengua per no riure. — ¿Qué tè que veure la terra ab los roleus?—Pero en Comas se grabá á la memoria lo nom de aquell mecánich en brut

—Bé,—saltá un vehí, pera ferse 'l graciós,—un *tastarí* es com un taberner; no tè res d' extrany que conegui de pe á pa tots los secrets de l' aygua.—

Rihent l' acudit, abandonaren los convidats las cardas y seguiren la visita contemplant embadalits los enginyosos moviments y sorprendents resultats de las pentinadoras, de las metxeras, de las retorcedoras, de las selfagtinas, de tots aquells organismes de ferro, dotats de vida, de forsa productora. Tot rodava, corría, treballava ab admirable precissió, ab alé infatigable; y la máquina redimía al obrer del esfors muscular, no exigint d' ell més qu' atenció y trassa, encarregantse ella sola del esfors bestial, pera deixar á l' home, home.

TORNANT DE BUENOS AYRES.

UN DE TANTS
(per *J. Pellicer Monseny*).

—Vaig anarhi á fer dinés:
y ara 'n torno—'l dirho 'm raca—
sense equipatje ni res
y ab las mans á la butxaca.

D' aquell dia ensá, la fábrica seguí traballant. Vuytanta donas, deu xavals y un centenar d' homens, aquests quasi tots forasters, hi guanyavan bon jornal. Pera allotjarlos ab llurs famílias, arreu tinguerén qu' aixecarse casas. La fábrica, las obras, los carros, portaren ben aviat á Vallfonda fusters, serrallers, calderers, carruatjers. Insuficient ja l' antich, s' obriren tres hostals, una taberna més, un café, una cansaladería, duas espardenyerías. Un xich més tart, arribaren encare forasters á plantarhi botigas de sastre, de betas y fils, de sabater. La casa Comas y Companyía hi establí una nova escola. La població aumentá en dos anys de cinchcentas ánimas. Los ganaders d' aquells boscos, dins d' un rodal de quinze horas, vengueren la llana com jamay. Los pagesos que no havían vist or anys há, comensaren á entafurar dobletas dins de las márfegas, en un recó de biga, entre paret y pastera. En Comas axamplá també 'l molí, renová la maquinaria. Lo tráfech de grans aumentá més y més.

DONAS Y FLORS (per *Julian*).

Rosa thé.

Los traballadors forasters, no obstant, no trigaren á moure rahóns, á venir ab exigencias. En Comas estudiá la situació, vegé ab dol de l' ánima que l' esca del pecat era 'l majordóm en persona. Cedí, callá y, arrancant de la terra á n' en Tastavíns, lo posá de capatás á las ordres del majordóm. En Tastavíns comensá á granejar; sos antichs companys á vèncer la repugnancia de llansar la manta y l' aixada per la blusa y la clau inglesa. En Comas aná esclarint lo escamot de revoltosos, substituhintlos ab traballadors formals del país, ab en Tastavíns de majordóm, tan prompte com sapigué aquest lo que calía. Las baixas que quedavan en lo contingent de la pagesía, vinguéren á cobrirlas miserables bosquetayres del entorn.

Mestrestant, se feu lo carril de Gerona, y en Comas obtingué una estació á mitj' hora del poble. Lo tráfech aumentá, en Comas establí telers mecánichs; un xich més avall de la sèva, un altre hi montá una gran fábrica de paper; los propietaris aterraren boscos per plantar vinya; entre aquellas fondaladas, descobrí un metje una font sulfurosa; una societat hi aixecá un establiment, y arreu nasqueren com per encant dotzenas de casas, de *chalets*, hont cada estiu hi bullen centenars de forasters, que van enriquint més y més al poble.

*
* *

L' antich llogaret, aquell grapat de casetas de suro, es ja sols lo Barri de

Dalt. L' habitan pagesos ab l' avirám y 'ls tocinos; lo visitan pintors y dibuixants pera tréuren quadrets de color calent, idilis campestres, motius de vida primitiva, sempre hermosa en los versos y las telas. La part nova, blanqueta, bullidora, perfumada de jardins y avuy la més nombrosa, es Abaix, enganxada ab la fábrica que la criá; al suau remor de la qual, s' adorm, en las mitjdiadas d' estiu, tota la foresterada elegant que pobla las torras y 'ls *chalets*.

Vallfonda ja no es més un recó de mon, sino una vileta alegre, rica, visitada, que cada día creix. Sos antichs vehíns, peró, massa aferrats á la rutina, mal curats encare del crónich ensopiment, no veuhen prou clar qu' aquella transformació es tota deguda á la empresa é industria d' un bon fill; y, lluny d' aixecar una estátua á en Comas, no reparan en ferli guerra ni en martirisarlo, si un tal *Sánchez*, diputat per aquell districte, que viu á Madrit y á quí no coneixen, aixís ho mana.

NARCÍS OLLER.

L' INDISPENSABLE DE LAS GANGAS.

No importa que 'ls edificis
estigan tots esquerdats,
si ell que té de conservarlos
está ben *apuntalat*.

Letra endressada per Mossen Pompey Gener, à un sev amich de Barçelona ab motiu destar malalt en la civtat de Paris de la pesta que Nostre Senyor Deus hi enviá per castigar lo sacrilegi nomenat Exposició Vniuersal; ço es, lo centenari de la Revolució malvada que escapsá los Reys é desempús los prélats é ensemps los clergues, é nobles é altres persones sanctes é piadoses.

ÇI COMENSA LA LETRA.

Amich aymat:
temps fa arribat
so en est pais
que ha nom Paris;
vila tan gran
com no n' hi han,
ont hi fa fret,
pluja é ventet,
é temps boirós
é nigulós,
é cau la neu
per mor de Deu,
que si se glassa
en una plassa
cascun cavail
va cap per vail
é 's fa un embús
en un Iesvs
d' homes é besties
ab grans molesties.

En est pais,
en un terç pis,
malalt ne so
ben de dabó.
Ne so atrapat
empestifat
aire dolent,
ponsonyós vent
que febra forta
dona, é ne porta
mal de cap gran
del botavant,
dolor als ossos,
als xichs é als grossos;
fins l' espinada
sembla trencada
é cal svar
é s' empipar,
que ja t' dich jo
que n' hi ha un vagó.

Aquesta pesta
que l' mon infesta
é que s' propaga
com grossa plaga,
Deu que l' entengue,
ne dihuen *dengue*,
tambe *influenza*
perque es estensa,
é tambe *grippa*
perque encostipa;
noms é res mes,
no n' saben res.

* * *

Jo sols ne sé
que de luny vé.
En Oriental
Septentrional
fort freda terra,
en temps de guerra
córren uns crachs
nomnats cossachs.
Son uns soldats
fort mal carats
grans cavailhers,
tots putiners
é plens de polls
fins als genolls,
car no s' pentinen
ne calent dinen,
sols menjen sev
¡mare de Deu!
Donchs aquets bruts
grans porchs fumúts
crian tal pesta
que l' mon infesta.
¡Valents bacons
los septentrions!

* * *

Dihuen Doctors
rebuscadors
que lo fort fret
fa l' mal aquet.
Altre buscaire
diu que ho du l' aire
ab uns cuquets
remenudets,
fins com la pols.
que n' hi ha mols
en una engruna,
é quan la Lhuna
los hi ve bé,
tot de plé plé
la gent agarren
é 'ls espatarren
é 'ls recargolen
é 'ls apiolen
é 'ls fan patir
é parterir;
tant los apreten
que tussen, peten,
de color muden
suen é puden;
sempre moventse
del cap dolentse
criden, s' estiren,
tomben é giren
é fins pantejen
é garguellejen
é pus s' ofeguen
é molts reneguen:
fant esternuts:
ja están perduts.

* * *

Ara os diré
lo que cal fé
pera curarlo
é no agafarlo,
que aquesta nit
assó m'a dit
un doctor Rus
pas gamarús,
hom fort sabent
é molt prudent.
Donchs, ara ojatz
é practicatz:
Primerament
cal 'nar calent;
menjar en gran
peix de l' Ocean,
osties, buillons,
é saucissons,
é carn vermeilha;
(pas d' escudeilha,

que s' enfigassa)
menja ab mostassa
grosses costeilhes
à les graeilhes;
é beu bon ví
Xerez del fí,
rom, é aiguardent,
no del dolent
sino del bo,
qu' es molt milló;
é pren café;
no prenguias the,
caldo cotxino
que fa molt xino.
Quina ó quinina
qu' es droga fina
també pendrás,
no pas pel nas.
Creu mot per mot:
riute de tot
Papa, Rey ú home;
fes sempre brome;
pus qu' esta pesta
fuig de la festa,
é s'est ben vist
que sols al trist
pobre mesquí
que no 'n beu ví
sol atacar.
¡Que vos apar!

* * *

Diheu als amichs,
als grans é als xichs,
que per Nadal
menjian bon gal
ab turronada
é neularada,
que prest vindré
en estant bé,
per saludarlos
é abrassarlos,
é ab ells ben beure;
doncs á reveure
ab alegries
dintre pochs dies.

Amen.

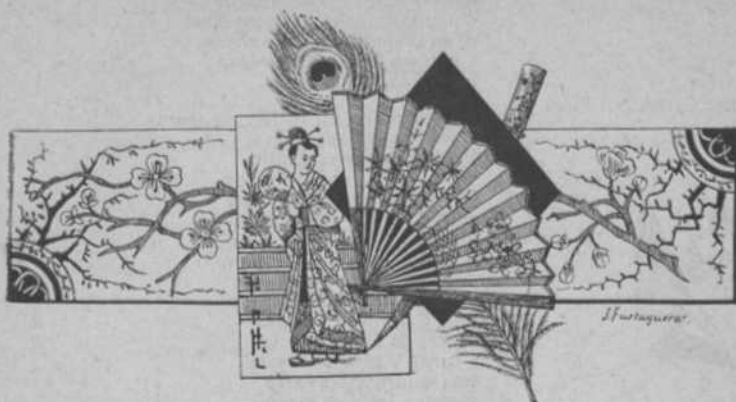
Esta
letra fó
scrita en
la civtat de
Paris de França
estantne malalt de la
febra dita DENGUE *pels*
orientals, INFLUENZA *pels vini-*
cians, romans é ginovesos, é GRIPPE
pels francesos, en lo dia de Senct Thomas,
ço es lo XXI desembre de l' any de la Nativitat
del Senyor Deus Senct Iesuchrist MDCCCLXXXIX.

ALREDEDORS DE BARCELONA.—UN SAFREIG (per *N. Vázquez*).

—Riguéuse'n de las potingas y dels perfums pudents. . Aygua neta hi haja, molt sabó y bona munyeca. Tot lo demés son falornias y papa dineros.

MÁSCARAS.

(Sobre música de Schumann).

Tot es joya lo palau,
tot es llum, burgit y festa.

Per l' ampla escala de marbre
tres máscaras joganeras,
petjant la flonja catifa
ab xinel-leta de seda,
á saltiróns amunt pujan
per entre 'ls patjes en rengla.
L' una en l' espatlla de l' altra
son rioler xiu-xiu ofegan,
sota la caputxa rosa,
sota la negra careta,
y la empolvada perruca
que feta un embull blanqueja.
Tan sols mostran de sa cara
los ulls y la boca encesa,
y entre las nevadas blondas
lo suau carmí 's transparenta
del niu de dormidas gracias
que vano y ramells cubreixen.

Caballers, de frach, saludan
somrihent á cau d' orella;
fins los patjes se fan signes
sens deixar sa cara séria,
dins la casaca ab galóns,
calsa curta y mans extesas.

***

Aquí, al sentir del amant
las dolsas paraulas tendras
l' una mostra afalagada,
somrihent, sas dents de perlas,
y desfilan los ensomnis

per las mitj closas parpellas
d' un amor sens fre y mesura,
d' un poder com lo de reyna,
y arrisca ab veu tremolosa
la tímida confidencia.

L' altra, en un rotllet compacte,
vibra enverinada fletxa;
y mil misteris recompta
entre burlas y entre veras.
Esclata la queixa amarga
entre 'l brill de la agudesa,
los cors, sens pietat, regira,
de las memorias las cendras;
duptes, gelosía, angoixas
remou crudel y riallera,
fibla l' agulló y deposa
mel en la ferida oberta,
y torna y gira y va y ve
encisadora y travessa,
y sonan los cascabells
de sa mágica vareta.

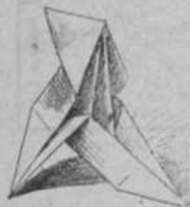
¡Sér misteriós que pertorba
dins del anima la festa!
¡recort vivent que al ubriach
de sopte mou y desperta!
¡secret y ofegat dolor
que un cop revíu y 's redressa
allá va la evocadora,
qu' ab ulls d' esfinx vos contempla:
lo remolí de la gent
avall se la endú riallera;
¿d' ahónt ha sortit? No ho sabéu,
com no sabéu ahónt va á perdres:
¡únich sér que, en vostra vida,
vos parlá sense careta!

* * *

A la cambra retirada
indolent va la parella;
callat refugi que atrau
y endormiscat los espera.
Lo desitj ubriacador
guayta en l' atmósfera tebia,
la soledat l' acompanya,
lo silenci li don llengua.
¡Cóm giran lo cap y 's miran,
temerosos de sorpresas!
Y res no s' han dit encare...
y allá al lluny sona la orquesta.
Lo cos vincladís, que 's gronxa,
lo bras del galán rodeja.
la enguantada má cayguda
en sa espatlla posa ella,
mentres se juntan las altras
prop del cor en viva estreta.
En los alés que 's confonen
un sí y un nó van y venen
de la estática mirada
á la humida boca encesa,
y... altra ratxa d' armonías
en que esclata al lluny la orquesta

HISTORIA NATURAL

(per *Miró*).

Gallus paperi

Asinus infantilis.

s' emporta la papallona
que giravolta depressa.

* * *

Ja la dansa afadigada
dòna sa volta darrera,
com joglar ubriacat
ensopegant entre empentas;
ja vertiginosa gira
ó en los sofás se refrega;
sa riallada es un badall
y cínica sa agudesa:
l' estrany regust del plaher
amarga sa boca seca.

* * *

A la porta del palau
las tres mascaras esperan
entre 'l bat-y-bull dels cotxes
ab las llanternas encesas
extenentse pèl carrer
com un enfilall d' estrellas.
Sobre las negras teuladas
lo jorn peresós clareja,
y aquell mon d' amor y ditxas,
lo palau de sas quimeras,
se fon al bes de l' aubada
sens deixar rastre... ¡per sempre!

1883.

J. IXART.

SORTIDAS DE BOIG.

En un manicomi.

Al passar un boig per costat de un gos, aquest li venta mossegada... y 'l boig passa de llarch sense exhalar ni una queixa, ni un ay, com si res li hagués succehit.

Pero á mitja nit s' aixeca y anántse'n de puntetas al siti ahont lo gos acostumava á ajassarse, li esclafa 'l cap, tirantli una grossa pedra.

—¡Ah, burro!—diu.—Qui tè enemichs no dorm.

—

En lo pati del Hospital.

Una dona que passa s' atura davant de un Sant Cristo que hi ha á la paret, y exclama:

—Dèu nostre Senyor nos guardi l' enteniment.

Un boig qu' está abocat á una finestra, s' entera de aquesta invocació y diu:

—¡Ah, beneyta! A mí fá deu anys que me 'l guarda y encare no me l' ha tornat.

MAYZET.

LA CAMISA DEL AMOR.

Suposém que la camisa
es de aquellas de color;
pero de un color qu' encisa,
de alló que no hi ha millor.
Quan la veu neta y planxada,
elegant y primorosa,
la examina bé, li agrada,
se la compra y se la posa.
Per ensenyarla delira
y la estrena entussiasmat,
y com tothom se li mira
ell va content y estufat.
Mes al fí va á la bugada,
comensa á perdre 'l coló'
y al véurela rebregada
ja en durla no té passió,
puig se li va esblanquehint,
lo trau se li torna gran,
del coll se li va enxiquint,
dels punys se li va arrugant,
y desprès d' examinarla
veu que tot es ja dolent,
y llavors no vol portarla
ni per dormir solament.

—

Apliquém aquesta historia,
qu' es molt certa, al matrimoni;
al principi tot es gloria,
desprès, donarse al dimoni.
L' home 's casa y s' engrillona
y llavors es quan més frisa,
no podent mudar de dona
com se muda de camisa.
Y sos martiris renova
contemplant als jovenets
qu' encare la portan nova
y ab los traus tots sancerets.

DE TELÓ ENFORA (per *Labarta*).

La funció que 's veu desde la platea de qualsevol teatro.

Per xo de anar presumit
pert á la fí tot l' humor,
perque se li ha consumit
la camisa del amor.

JOSEPH O. MOLGOSA.

RECEPTA ASSOMBROSA.

Lo doctor Pinyeres, qu' exercía en un poblet de mala mort de la provincia de Tarragona, no era un pou de ciencia, ni molt menos, com d' axó 'n donará una proba la costúm que tenía sempre, al visitar á un malalt, de preguntarli avans que tot:

—Si teniu febra, no m' ho neguéu.

Donchs á pesar de no ser capás de discernir per sí mateix, si un malalt tenía febra ó no, gosava en lo poble de molt crédit—¡com no hi havia cap altre facultatiu que li fes la competencia!—y fins á la volta de alguns anys havía lograt reunir un capitalet, determinant esmersarlo en la construcció de una casa.

La qüestió de las obras lo tenía completament absorbit y preocupat. Desde que 's llevava fins al vespre, passava tot lo temps entre 'ls paletas y 'ls manobras, ansiós de veure cóm se anava alsant aquell modest edifici, fruyt de sos afanys y dels anhels de tota la vida. Molt grave havía d' estar un malalt perque 's decidís á abandonar las obras, acudint á visitarlo... Sempre que podía, ho esperava per quan los paletas haguessen plegat. Si la malaltía era lleugera, ni axó! En tal cas, se feya explicar los síntomas que presentava la enfermetat, y allí mateix, sobre un barril de ciment, extenía á correcuyta la recepta.

Vegin si n' estava d' encatarinat ab las ditxosas obras, que un día qu' estava calculant si 'l remanent que li quedava del capitalet li bastaría per rematarlas donant voltas y toms en son cervell als materials que feyan falta, al anarli á fer una consulta, sense ni menos enterarse de lo que li deyan, escrigué d' esma la següent recepta:

R/	Cals y arena. .	4 carretadas.
	Guix..	10 quintars.
	Ciment.	3 »
	Rajolas.	5,000
	Teulas.	1,600

Barrejis y dónguise'n una cullerada de las de sopa cada dos horas.

AGUILETA.

EN LO PARCH (per *M. Foix*).

—¡Sempre aquests ditxosos celos! Jo 't juro, Enrich, que si he sortit de casa y he vingut al Parch tota sola, ha sigut únicament pèl capritxo de veure á aquell ciervo que té las banyas tan grossas.

JOCHS Y JOGUINAS. (1)

¡Si 'n feya de goig aquell bé de Déu quan los diumenjes á primera hora de la tarde sortía al carrer á pendre 'l sol y *jugar á julí!*

¡Han passat forsa anys desde llavors, y me 'n recordo y ho veig com si fos ahir!

No eran tan sols los bailets y las mossetas qui 's gaudía ab aquella gimnástica primitiva que tant bé senta al desenrotllo de la persona, no: allí s' hi barrejavan algunas donzellas, ben fetas y casadoras, y de vegadas fins casadetas tendres, com de aixó 'n podrían donar testimoni 'ls vells y vellas de la *Barceloneta*, de la *Plassa del Oli* y de la *Cort*.

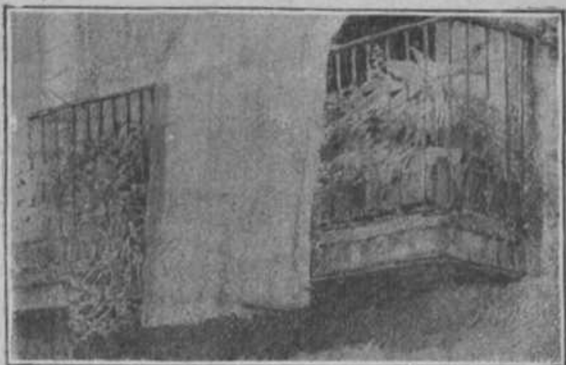
Comensava á rodar la corda, y á falta de corda un llibant, que may faltava algún vehí, mestre de casas ó carreter que 'l deixés de bon grat y ab bona cara, pera rodar á mans de la maynada y acabava per voltejar al impuls dels grans, segóns eran los saltadors ó saltadoras.

¡M' apar que las estich vehent!

Ab sas faldillas de indiana de Fransa, ó de llaneta llisa, segóns eran sòn estat y condició; ab aquells cossos tant bufóns, engiponats de merino ó setí negre, y que semblava que haguessen servit de patró pera tornejar nostres celebrats cantis; ab aquells devantalets lligats ab un llás al darrera y guar-

(1) De un llibre prop á publicarse.

FULLS DE LA CARTERA (de *S. Russinyol*).

Balcó de una certa casa
del carrer de Abaixadors
ahont, segons los vehins contan,
s' hi crían molt *bonas flors*.

nits ab un rissat al peu, ab aquells virolats mocadors de pita que enquadravan sas galtonas rosadas y frescas y que semblavan pastadas de llet y fullas de rosa, y que feyan denteta á las mateixas flors de Maig; calsant pulidas y embotinadas sabatetas tant justas y apretadas que feyan renguinyá saxonet á las molsudas camas, guardadas per fina mitja de cotó blanch ó de confortable llana de color, si 'ls panallóns las cassavan com deya la Seta... válgam Déu si 'n donavan de bó! ¡Qué molt que 'l jovent se hi encantés, si fins los mateixos vells que tot trencant pinyóns se las contemplavan, més de una vegada se pessigavan los dits ab los trencadors de boix per no mirar lo que tenían entre mans!

Comensava á voltejar la corda y á saltar los petits y las petitas, entrant ó sortint segóns millor los plahía.

La soga era llarga é hi podían entrar á la hora tres ó quatre, sens que 'l volteig parés poch ni mica, ni que 'ls salts se interrompessin; pero aquell suau y acompassat batrer en terra y aquell inméns elipse que describía la corda en lo espay, semblava que atreya, y quan menys s' esperava brotavan com per art d' encantament dessota del arch y com nascudas de la polsina que dauravan los raigs del sol, una, duas y més fadrinetas; y llavors venía 'l bó.

—¡Juli, cridavan, juli!

Y la corda voltava mes alta, y lo moviment se feya més rápit

Ellas salta que salta, pero son pas era tan acompassat, tan just, tan precís, que llurs peus

¡Y quína vida mes trista
la vida del pobre artista!

VEYENTLAS PASSAR
(per *Marqués*).

—Per aquesta Rambla de Barcelona ¡quir bé de Dèu de xicotas!

pareixía que no tocavan terra. Semblava que haguessen nascut aletas en sos turmells, ó que ab fils invisibles desde las inmensas alturas las sacsejés una má poderosa.

Sos ulls, imperceptiblement, anavan animantse y brillavan com mirallets fent la rateta en los cors dels fadríns y fins de algun viudo anyoransat; sos nassets s' estarrufavan per aspirar més ayre; los virginals pits empresonats per los negres gipóns se agitavan ab suavíssims moviments; lo goig y lo plaher se dibuixava en sos llabis, que al impuls de tendra rialleta, joliva com lo trench d' auba de un seré día de primavera, deixava al descubert duas rastell·ras de blancas dentetas; los virolats mocadors de pita y seda esponja, lligats al coll, se havían desnuat y subjectats solzament per una petita agulla en sos frondosos monyos de ensiamada, voleyavan al impuls del ventijol, deixant veure com de intent aquellas negras ó rossas cabelleras

¡Si 'n davan de bó!

¡Y cóm creixían los crits de *juli juli!*

Y la corda no parava de rodar; y 'ls curiosos contavan á cada salt y á cada cop.

Un, dos, tres, cinch, set, vuit, vinticinch, trenta, y en tant que pujava 'l número, més depressa voltava la corda y més anhelosa se sentía la veu de las saltadoras que frenéticas cridavan: *juli, juli, ju... liiii*, fins que rendits, las més de las voltas los que rodavan, ans que las saltadoras, llensavan lo llibant declarantse vensuts ab un expressíu:

—¡Anéu al botavant! ¡Jo crech que no tenen melsa!

Que feya esclafir riallas de triomf á ellas, las quals se acullían vencedoras prop de las mares, que somrientas y estufadas, recordavan que com ellas havían saltat en sos mellors días y que ab advertencias, consells y amorosos reganys las obligavan á reposar, impedint que beguessen aygua, mentres que la maynada qu' en tot troba motíu per fer riboria, arrossegant la corda y corrent de amunt avall, no parava de cridar:

—¡*Juli, juli!*

EDUART VIDAL VALENCIANO.

Vilafranca del Panadés.

RAVES AGAFATS PER LAS FULLAS.

—¡Bah! Un home bén afeytat
tant mateix fa un altra cosa:
per xo la Rosa 's proposa
pogué afeytá á D. Bernat.

—

—Noy, ¡quina nata en Cebriá!

—¡Qué! ¿que li ha dada en Magí?
—No, home, vull dir que ahí'
la menjava per brená.

—

La Riteta 's va comprar
un verdúm per no estar sola.
Dali que *dali* escayola
y l' aucell no vol cantar.
Fins que al fí va dirli: —¡Tú!
¿que 't creus que te 'n burlarás?
¡Bé massa que cantarás
si 't deixo un quant temps dejú!

—

La dona 's veu que ha de sé'
per forsa una mala pessa:
á Adam varen ferli expressa
y així y tot no vá anar bè.

E. Soler de las Casas.

LAS COSAS CLARAS.

Passejantse en Pep per la Rambla, 's topa ab la desagradable figura del sastre, que li díu:

—Escolti: ¿quán pensa pagarme lo que 'm deu?

—Home... ara no porto diners á sobre... pero li prometo que demá sens falta, passaré per casa sèva...

—Ca... barret... ja no m' ensarrona més; si no 'm paga ara mateix, li desfaig la cara á bofetadas. ¡Pillo! ¡¡murri!! ¡¡¡estafa!!!

—Home; fassa 'l favor de no tirar indirectas per aqueix istil... No 's cregui tampoch que jo tingui la sanch d' horxata. Vull dir que parli clar, y lo que 'm tingui de dir... díguimho á la cara.

Lluis Salvador.

TEMPERAMENTS (per *Labarta*).

Un linfátich.

Un sanguíneo.

¡LO DIVORCI!

Sí 'l que va per penitencia
á Roma, n' ix perdonat,
si tè un terme la paciencia
y ho pot tot la voluntat;
á peu descals iré á Roma,
que 'l mèu pecat no es petit:
es lo pecat que fa l' home
passant de solté á marit...
Sí, fa un mes que soch casat
y ja 'm pesa aytal consorci,
y vull demaná 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Quan soltera, un pom de flors
semblava la Catarina,
ó la deesa dels amors
gronxolantse en sa petxina.
Fresca com matí d' estiu,
celestial com la estelada,
mansa com la ona del riu
y plascent com una aubada
Donchs tot era falsetat,
y per més que 'l cor se 'm torci,
he de demaná 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquella fas celest al,
conjunt de lliris y rosas,
de marfil y de coral
y altras cent preuhadas cosas,
blanquet era y vermelló
que servian de corassa
á una negre morenó
com la del paper d' estrassa...
Que ab tal cara m' he casat
ningú en probarm'ho s' esforsi,
sent just que cerqui 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquella madeixa artística
de fil d' or com no n' hi ha á Ofir,
cabellera suau y mística
robada á un sér del Empir,
era planta forastera
segada traydorament,
momia de gent d' un' altra era
y d' exótich element.

No vull plomatje robat,
ni arbre jove que s' escorsi,
lo que vull es lo divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquell cos d' ayre gentil
gronxívol com una palma
que prometía un abril
ubriacador y en calma,
en son misteri pregón
amagava 'l gel d' un glacis,
quantas espinas té 'l món
y un gran desert sens oassis.
¿A viure en tal soletat
qui hi podrá haver que m' hi forsi?
Donchs vinga prompte 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquell delicat olor
que desprenían sos llabis
com l' essencia de una flor
desconeguda dels sabis;
perfúm suavíssim del bés
que ánima y sentits trastoca...
vingué un día en tren exprés
desde París á sa boca!.
Ara estarme á son costat
no puch, per més que m' esforsi,
y urgeix que vinga 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat

Los tendres mots saborosos
com un rajolí de mel,
dictats en instants ditxosos
que en oblit fan posá al cel,
son avuy onas iradas
de duresa y de despit,
paraulas enmatzinadas
que dicta 'l mal esperit.
Si 'l diable s' hi es ficat
també es eficás l' exorci;
¡vinga d' un cop lo divorci,
puig la dona m' ha enganyat!

En fí: he anat á la posada
y m' han donat gat per llebra;
la carn no está assabonada
y á mí no m' agrada 'l pebre.
¡Fos ara lo que avans era
ó bé lo que es ara avans!...
¿á la dona quí supera
en aixó dels jochs de mans?..
Sols fa un més que soch casat
y ja 'm pesa aytal consorci,
y vull demaná 'l divorci
puig la dona m' ha enganyat.

Firmo pél querellant

JOAN DURÁN Y ESPANYA.

MOVIMENT D' ARCALDES.

Tot en lo mon, tal com los dich,
es viu contrast y aquí bo veurán:
ne vá sortir un de xich, xich
y n' hi vá entrar un de gran, gran.

NATURALISME.

A Emile Zola.

En revenant de la *mairie*, varen quedar tal com se sol dir *frente á frente:* ELLA, feta un pom de flors, núvol de blanch y rosa, qu' encobria tot un paradís; ELL, dret, sech, encarcarat, *enfracat*, enguantat, *enclacat*... mirall 'hont s' hi reflectavan las exigencias socials.

Il n' etait pas encore minuit... vull dir, en menos paraulas: no era pas mitja nit, quan ELL entrá en la cambra nupcial, plé d' emoció, y fixant expressiva mirada en sa esporoguida meytat, li digué dolsament:

—*¡Bon soir, mademoiselle!*

. . . .

. . . . (1).

L' endemá, vers las onze del matí, ELL, aixecant lo cap y refregantse 'ls ulls, després d' estirar sos brassos, se dirigí á sa muller benvolguda, dihentli ab tot lo cor:

—*¡Bon jour, madame!*

J. Lasarte-Janer.

CANTARELLAS DE TENOR.

Vareig veure't, vaig seguirte...
vareig dirte mos intents...
De primer t' esporuguires;
pro desprès... ¡oh Dèu, desprès!..

—

Per curar totas mas penas,
vida meva, 'm bastará
una sola miradeta
de aquell modo que tú sabs.

—

Quan serém casats, titona,
pendré 'ls banys de mar á casa:
puig banyante primer tú,
ja tindré l' aygua salada.

—

Si vinguesses, nena hermosa,
á passeig ab mí un ratet,
parlariam... de un assumpto
que fa temps que tinch pendent.

J. F. Gavirés.

---

(1) M. Emile: Vosté mateix, ompli aquest buit á la mida de son gust.

A SAN SEBASTIAN.—CAMÍ DE JAI-ALAI (1).—

—¿No haber visto jugar Beloqui?...
¡Verás pues!

A CAU D' ORELLA.

Tu ets la hermosa papallona
que volant va de fló en fló,
tu ets la font ahont jo desitjo
apagar ma set d' amor,
tu ets lo flayre de la rosa,
tu ets lo cant del rossinyol,
tu ets la nena mès xamosa
que s' ha vist en aquest mon.
Tu ets...
¡Qué dius! ¡Qué has dit, nineta!
¿Vols callar? ¡Qué dius que soch!
—Ja ho he dit, un perdulari
que 'm buscas no més pel dot.

J. F. Gavires.

RUIXÍMS.

—¿Per qué ploras, Matilde? ¿Per qué 't fregas l' ull?
—Perque 'n Roch m' hi ha ficat lo dit.

—

Per teléfono:
—Escolti, D Pau. ¿Vol ferme 'l favor de mirar si ara fa poch, quan he anat á véure'l, m' he deixat las ulleras en lo sèu despaig?

---

(1) *Jai-Alai,* textualment, festa a'egre. Tal es lo nom que dònan los vascongats al *Joch de pilota*.

UNA LLISSÓ DE PILOTA (per *Lagarde*).

—Vé venir pelota...

—Ab molt gust. ¿Quín armasón tenen?
—Montura d' or.
—¿Vol mirar si son aquestas?

—

A casa de l' adroguer.
—¿Que tenen formatje de Rocafort?
—Sí, senyora ¿quánt ne vol?
—Una lliura.
—¿Vol que li enviém?
—No cal pas. Posi la mèva direcció á sobre del paquet, y com que aquest formatje camina sol, ja 's cuydará d' arribar á casa.

—

Entre embusteros:
—Lo mèu pare tingué un canari que á copia de paciencia lográ que digués: *papà, papà*.
—Pues lo mèu avi tingué un gafarró que menjava lo panís ab palillos y bevía l' aygua á galet.

TAUMALÍPICH TEMIUG.

---

* * *

TRADUCCIÓ DE STECHETTI.

Quan las fullas caurán, y tú, m' aymada,
vindrás cercant ma creu, al cementir;
en un trist reconet, abandonada,
sos brassos, entre flors, veurás sortir.
Recull per tos cabells, ¡vida y dolsor!
sens després entregarlas al olvit,
aquellas flors nascudas del mèu cor ..
¡son cansóns qu' he pensat y que no he escrit,
parauletas d' amor que no t' he dit!

A. JULIÁ POUS.

A SAN SEBASTIAN.—CAMÍ DE JAI-ALAI.

..... y zás!...

ANAR PER LLANA....

L' espatech de l' aygua que botía furienta contra 'ls vidres, va despertarme Vaig obrir los ulls y sols la claror blavissa del llamp que 's filtrava per las escletxas del balcó, venía fins á mí y semblava dirme:—«Dorm, noy, dorm... y no tingas por.» Vaig parar l' orella y 'l repós més absolut reynava en aquell hostal. Sols l' apagat estrépit del tró rodolava al lluny.

Cansat de jeure de un mateix costat, me giro del altre, quan de prompte m' adono de un puntet fixo y lluminós com un estel en nit serena, que sols desapareixía un instant cada vegada que 'l llamp l' ofegava ab sas fosforescencias.

—¿Y ara, qué será?—vaig preguntarme ab extranyesa.—¿Es possible que brillin estels, cayent l' aygua d' aquest modo?

Volent sortir de duptes, m' incorporo, y als pochs instants m' explico aquell misteri. Aquell puntet lluminós no era més que un foradet obert en l' embá y produhit, sens dupte, per un clau de penja-robas. Lo pas de la claror indicava dos cosas: que 'l forat se comunicava ab la cambra vehina, y que á la cambra vehina tenían llum encés.

Llavors tot de un plegat me recordo que en aquella estancia s' hi havían aposentat uns nuvis arribats al hostal lo vespre avants. ¡No faltava més que axó pera ferme acabar de passar la nit en blanch!

Perque no hi havía més. Ja que tant propicia ocasio se 'm ofería, jo 'ls havía de veure... Jo havía de contemplar en qué s' entretenía la tendra parella...

—«¿Pero, está bè que 'ls espihis?»—me deya una veu interior, la veu de la conciencia, qu' en aquells moments las enfilava per mostrarse púdica fins al extrém.—«Vaja, afegía ab tó carinyós; déixa'ls estar y ficat al llit de nou... Si tú 't trobavas al cas d' ells, ¿per ventura t' agradaría que t' vejessen?... Sigas prudent... y á la nona.»

Inclinat me sentía á obehir aquell bon consell, quan á lo millor arriban fins á mas orellas esbufechs y gemechs entre un rumor confós de paraulas... ¿Quí

UNA LLISSO DE PILOTA (per *Lagarde*).

¡¡¡Zás!!! ¡¡¡zás!!!

's conté sentintse arrastrat per una tentació tan poderosa? Me poso á escoltar y ab una mica més caich á terra d' espatllas.

—Fill, impossible... no puch apretar més... Apreta tú que tens més forsa.—Bè, dona, no t' apuris, ja 'm posaré jo á sobre.—¿Y si ni aixís va bè?—Ho deixarém corre.

Ah, no—vaig pensar.—Jo 'us haig de veure avants de que deixéu feyna tan fatigosa. Atret pèl puntet lluminós com per un abisme, me acosto de puntetas al embá divisori, clavo l' ull al forat, y veig ¡oh Dèu! la cara 'm cau de vergonya... ¡veig qu' estavan tancant un bagul y no podian, per estar massa plé.

¡Quina llissó! Després de tot, me va estar bè.

S. Boy Verdalet.

HUMORADAS.

Se contan en aquest mon
entre las cosas que sobran,
las sogras, los cosinets,
y la llengua de las donas.

—

Perque ets lletja m' has dit qu' ets desgraciada:
¡bèn poch ho has meditat!
Si fosses pobre y maca, ¿no seria
ta desgracia mès gran?

—

Un jorn Mentida y Amor
en un camí 's van trobar,
y van quedar tan amichs
que may més s' han separat.

Candor Salomé.

UN VELL ENAMORADÍS (Quento viu.)

—M' agradan molt las donas grassas... ¡Calla! Aquí n' hi ha una... Ara vaig carregat; pero quan torni á passar...
—¡Pasit!... ¡Vaji ab cuidado!

—*Nada:* ara sí que la embesteixo.
—¡Tinga compte, senyor!

—¡Qué burro he sigut! No li he gosat dir res... Pero giro qua y me 'n hi torno.
—A dalt!... A dalt!...

- Qué haurá volgut dir ab això de «á dalt... á dalt!...» Potser si que 'm convidava á pujar.
—Vagi alerta!

LA PIGA.

L' endemá del dia del casament:

—¡Qu' ets hermosa, Matildeta! ¡Ab quína gracia 't cauhen sobre 'l front aquests rissos de seda negra!...

—¡Enrich...!

—Y sobre tot ¡cóm destaca en la blancura del tèu cutis delicat, aquesta hermosíssima piga, aquest *lunar* que sols possehcixen las caras d' ángel...!

—¡Enrich!...

—¡Vina, acóstat, Matildeta mèva! ¡Aquesta piga 'm trastorna, m' embriaga!... ¡Deixa que t' hi fassi un...!

(Ella li presenta la piga. Teló rápit.)

* * *

Al cumplir dos anys:

—No sé cóm dimontri no 't treus aquests cabellots del front, Matilde... ¿Qué tens mandra de pentinarte?

—¡Ay, Enrich! ¡qu' ets molestós!

—¡Oh! Ja ho sé; á tú, en dihente la veritat... ¡Calla!... ¿qu' es aquesta taca que portas á la cara?

—¡Bo! ¿que tens pa al ull? ¿No veus qu' es la piga?

—¡Ah!

(Aquest *¡ah!* en tó molt natural.)

* * *

Tres anys desprès:

—Decididament... cada dia vas més escabellada, Matilde... ¡Y ab aquesta

ditxosa... clapa que Dèu te va posar á la cara... fas un goig!... ¡Que me 'n fa poca de gracia la tal piga...! (En veu baixa:) Sobre tot... ¡Axó de que siga sempre la mateixa piga...!

Matías Bonafé.

—Ha dit «alerta». Ab aixó sol indica que sería capás de darme un xasco... No obstant... es grassa y no me 'n se anar... Jo 'm moro per las grassas.
—Pero... home de Dèu ¿qué fá?

—¿Qué faig? ¡Ara ho veurás que faig! Pit y fora, Bartoméu!
—¡Cuidado! ¡¡Cuidado!! ¡A dalt!...

—¡Siguém homes!... ¡Ay!
—¡Reina Santíssima! Ja li deya jo qu' estavan emblanquinant la fatxada!

QUADRET.

Matá á la qu' estimava
perque era de tothom:
demá á punta de día
li donarán garrot.
Al vespre, la capella
¡qué 'n feya de tristor
á la llum tremolosa
de quatre ó cinch blandóns!
L' altar cubert de negre...
la Verge dels Dolors...
lo toch de la campana...
del mar vehí 'l soroll...
Lo *¡centinella, alerta!*
de dalt dels torreóns...
los *¡ays!* d' algú que plora.
lo rés del sacerdot..
Ohint que tocan horas,
¡lo condemnat, quín dol!
¡Tan poch á poch qu' anavan
quan era á la presó!
Recorts qu' ara li venen
¡n' hi donan de tristor!...
Lo recort de sa filla
li fa arrancar un plor.
La veu tota soleta
al sèu llitet de mort:
sas manetas ja 'l deixan;
sos ulls, encare no.

. . . .

Y van tocant las horas,
y arriba la claror,
y passa 'l butxí qu' entra
á demanar perdó.

F. Bartrina.

LO PORCH Y 'L CABALL.

(Faula.)

Hi havía en un camí una gran fanguera:
per allí un porch passava,
y, sense volgué creure á la porquera,
en la fanguera entrava

y ab goig s' hi revolcava.
Passa un fogós caball; lo fanch trepitxa
y al porch aquell esquitxa,
sens posarhi, per cert, mica de compte.
—¿Qué 't pensas que perque ets més llarch de camas.
lo porch exclama prompte,
res tens de respectar...?—¿De qué t' exclamas?
lo caball li respón, ¿per qué t' afectas?
¡Vols que 't respecti jo y tú no 't respectas!...

CONRAT ROURE.

AL NAS.

Per igual son fets los nassos,
tots ells son originals:
de trobarse'n dos d' iguals
may ningú citará cassos.
N' hi ha de xatos, llarchs, estrets,
amples, molt grossos, molt xichs,
de molt lletjos, de bonichs,
de molt torts y de molt drets;
en forma de paperina,
algúns plans com una nata,
molts en forma de patata
y altres com una petxina.
Donchs á pesar del aspecte
qu' es en tots tan diferent,
tots ells, es cosa corrent,
que tenen igual objecte.
Sentats tals antecedents,
me proposo demostrar
que 'l nas, si 's vol bèn mirar,
tè no mès qu' inconvenients.
Es cert que la sensació
del olor es deliciosa;
pero en cambi ¡quína cosa
mès horrible es la pudó!
Que serveix per respirar
sabém; pero en ocasións
los microbis als pulmóns
també serveix per portar.
En totas las ocasións
d' incomoditat es niu:
sua y molesta al istíu
y al hivern tè panallóns.
Quan fa fret no es cosa rara
que 's torni tan vermellot,

que talment sembli un pebrot
posat al mitj de la cara.
Es absolut, sense tó,
res tan engorrós hi ha,
per ell nos hem de mocá'
y hem de portar mocadó.
¡Nas! pirámide fatal
clavada al mitj de la cara,
instrument de fatxa rara
sense garbo y sense sal.
Per tú, hont vaig, per tot arréu
fan pagarme la xacota:
«¡Hont anéu sense tarota!»
ó «Ep, mano, ¿qu' os lo deixèu?»
Sempre ab broma inoportuna,
algún xusco m' amohina
cridantme: «¡Un nas que camina!»
ó bé: «¡N' has de cantar una!»
Per tú he vist en més d' un cas
que las noyas no 'm volían;
y sens tú ja no podrían
deixarme ab un pam de nas,
ni 'm farías mès patí',
ni m' hauría de mocar
y sobre tot, que fiar
podría tothom de mí,
puig sabém qu' en lo temps d' ara
(com díu un adagi vell)
«no hi ha que fiar d' aquell
que tinga nas á la cara.»
Y donchs ets ma mala sombra,
y mon etern sufriment,
¡au! toca 'l dos al moment
ó 't treuré jo á cops d' escombra.

—

¡Qu' he dit! Callém... No fos cas
qu' ho sentís mon nas y, ofès,
d' un plegat se me 'n anés
tot dihentme: «busquis nas».
¡No! son farsas, son enganys,
son bromas lo que contava;
¡quina fila si 'm deixava!
¡Déu me 'l conservi molts anys!

VÍCTOR BAROLA.

UN FIGURÍ (per *M. Moliné*).

—En aquest Barcelona, si un home vol fer carrera, ans que tot ha de vestir ab elegancia.

EN UNA FONDA.

Y era de las més acreditadas.

Pero á pesar del crédit que tenía, lo fet es que un senyor que hi aná á dinar, notá ab fástich que hi havía una mosca á la sopa, y digué:

—Mosso, retiri aquesta sopa... ¡Hónt s' es vist servirme la sopa ab una mosca!...

—Dispensi, senyòr,—replicá 'l mosso.—Deu ser alguna formiga... Aquí no hi ha moscas y menos al hivern... ¡Oh y en una fonda de primera classe!... Aquí no se serveix res fora d' estació.

MR. EUGON Y C.ª

TIPOS ITALIÁNS. (Dibuix al carbó, de *Pagés Ortiz*).

Brivall napolitá.

EPÍGRAMA.

(VALENCIÁ.)

—A ton marit, xica, res
se li pot encarregar,
perque enjamay s' enrecorda
dels encárrechs que li fas.
—¡Perque olvide els teus encárrechs,
xica, no heu prengues á mal,
perque el pobre sempre du
tantes coses en lo cap!...

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

AL VIGILANT DEL CARRER.

Li dono graciosament
la *pela* perque 'm serveixi;
y no perque 's diverteixi
ab mi cada nit ¿ho sent?

Empipat completament
de vostè estich, y ¡s' explica!
¡Es clar! .. ¡què tanta musica!
¿Que m' ha pres potser per noy?
Pico de mans; vostè—¡*Voy!*...
mes, no vè, y... ¡pica que pica!

Un hom' retira á *cap hora*,
y, en sent de casa al davant,
hem d' esperà' al vigilant
fent lo sereno per fora.

Sempre es lluny, may á la vora:
¿hónt redimontri se fica?...
vostè may se sacrifica
per veni á obrir prompte. . ¡ay, noy!
Pico de mans; vostè—¡*Voy!*...
mes, no vé, y. . ¡pica que pica!

Tant si está ras, com si plou,
pèls carrers cap nit se 'l veu:
¿Y sens vigilar, se creu
fer de vigilant?.. ¡Sí. . prou!

Vostè sols *vigila* 'l sóu
que li dòna qui 'l critica,
y lo que 's fá *de palica*...
Malaguanyat sou... ¡ay, noy!
Pico de mans; vostè—¡*Voy!* ..
mes, no vè, y... ¡pica que pica!

¿Basta dar la *bona nit*
y un *si es servit* ab cerilla?
¡Cá! aixó es cosa molt senzilla,
aixó es un servey petit.

Vingui corrents, si es servit,
á obrir. que aixi 'm mortifica:
¡guanyi la *pela* una mica!
sembla que se 'n burla.. ¡ay, noy!
Pico de mans; vostè ¡*Voy!* ..
mes, no vé, y . ¡pica que pica!

La pesseta no mereix
si á tal punt sa mandra arriba:
y haurá de anar per passiva
la oració, si aixo segueix.

Puig si vostè no cumpleix
refiantse sempre de que
ja l' avisaré perque
vingui á obrirme la escaleta
quan li sembli,... *la pesseta*
me l' haurá de dar vosté.

J. Barbany

SETUDI (d'*Enrich Serra*).

Aventurer.

COSTUMS TARRAGONINAS. (1)

L' HOME AL SERVICI.

I.

—Miréu, Marieta, á mí m' ho han dit de cert.
—¡Cá! ¿quí voleu qu' ho sápiga?
—¿Quí? La Paluda, que cría una criatura de D. Suliacu, lo cómandant de Marina.
—La Paluda es una xarraira y no més per fé's veure, sempre porta noticias de ca 'l comandant.
—Jo més m' estimaría que no fos veritat.
—Ja ho crech, dona. Me jugaría qualsevol cosa qu' es mentida.
—Vaya, boranit.
—¡Boranit y bonhora!

II.

Aqueix curt diálech lo tenían duas donas mentres omplían los cantis á la font de la plassa de l' Aduana.

Lo lector no sabrá de qué parlavan; mes jo, que sempre he estat al corrent de las cosas de la Marina, ho vaig entendre desseguida. Parlavan de si hi hauría ó nó una *cumbucatoria;* es á dir, de si aviat lo Gobern cridaría (convocaría) mariners y pescadors perque 'l servissen á bordo dels barcos de guerra.

La dona que parlava ab la Marieta, y que li deyan la Tuyas, tenía rahó. La Paluda no s' havía errat. Dintre de pochs dias la *cumbucatoria* de Tarragona se devía trobar á Barcelona pera ser embarcada y transportada á Cartagena.

La gent de mar á Espanya y Fransa, las dos únicas nacións que tenen matrícula, son tractadas de una manera més dura que totas las demés classes de la societat. Las Ordenansas y Reals ordres, diuhen que la matrícula es una contracta *bilateral*, y aixó no es veritat.

L' ordenansa de 1802 diu, art. 2 del tít II: «*Lejos de usar de mi autoridad soberana para*

GENT DE CASA (per *S. Russinyol*).

—Salut y feyna hi haja, tabaco als estanchs y algún quartet á la butxaca!

(1) Afectat per desgracias de familia, no ha pogut enguany lo distingit escriptor Sr. Pin y Soler afavorirnos ab un trabali escrit exprofés pera nostre ALMANACH. Afortunadament, regirant papers vells, hem trobat un periódich de Tarragona de més de vint anys enrera, en lo qual feu lo Sr Pin, ab lo pseudónim de *La Tramendu*, sos primers ensaigs literaris. A títol de curiositat reproduhím un de sos articles, que si no té 'l mérit de ser inédit, creyém será desconegut de la totalitat dels nostres lectors.

TIPOS DE MADRIT (per A. *Pons*).

Del barri de *Lavapiés*.

compeler á nadie á matricularse, dejo á todo vasallo mio en entera libertad de hacerlo ó excusarlo.» «*Ellas* (las matriculas) ha dit fa poch un oficial de marina, *no son más que el pacto enteramente voluntario celebrado entre cierto número de individuos y el gobierno de su pais*»; *y á pesar de eso*, jo dich y repetesch que no hi ha contracta *bilateral*, perque del costat dels mariners no hi ha llibertat. Es com si diguessem que 'ls negres de la Habana tenen una contracta *bilateral* ab los sèus amos, perque aqueixos, en cambi del sèu traball y llibertat, los donan estada de casa y menjar.

De 'l moment que 'ls mariners no matriculantse perden drets que son de tot lo mòn, no hi ha llibertat; la contracta *bilateral* desapareix Si Dèu me dona vida y salut escriuré un llibre en castellá probant que la matrícula es injusta, y més encare perjudicial La gent de mar, y sobre tot los pescadors, com no llegeixen, se creuhen que tota la vida ha sigut aixís. Entre 'ls pescadors no hi ha tradició. Los fets més antichs que coneixen, y encare de una manera imperfecta, son la batalla de Trafalgar (la guerra de Trafalgar, com ells diuhen), la Constitució, 'ls Miquelets, l' any de la riubada y *pare usté de contar*.

No n' hi ha cap que sápiga que l' idea de las matrículas va sortir d' Espanya en 1625 y de Fransa en 1665. Colbert va copiar la sèua ordenansa de la de Anaya de Villanueva. Colbert va modificar la idea. y las ordenansas de 1668, 1670 y 1681 fan ja forsosa la matrícula. Lo ministre Somodevilla en 1748 y 1751 va anar encare més lluny que Colbert, fent forsosa la matrícula y monopolisant la navegació, la pesca, las feynas dels molls; establint la justicia militar per la marina mercant.

Tant si está ben fet, com si está mal fet, quan lo Gobern demana homes pèl servici, ademés dels mariners de vint anys que han sigut quintats com tots los altres espanyols, los homes que van *treure alt* á la quinta, si 'l sèu número de matrícula ha arribat, tenen de deixar familia, dona y criaturas,—no hi ha cap pescador que no 'n tinga cinch ó sis,—y que *quieras que no quieras* l' embarcan per quatre anys.

III.

Lo tros de moll davant de la Sanitat estava plè de navegants y pescadors. La Paluda tenía rahó. D. Suliscu s' estava enrahonant ab un oficial de abordo d' un bastiment de guerra que devía pendre las duas ó tres dotzenas d' homes. 'Ls dos estavan assentats sòta 'ls porxos de la Sanitat.

—«Le recomiendo á usted al llamado Casas; entre ellos le llaman Palut: es el marido de la nodriza de uno de mis hijos y me intereso mucho por él.

—Descuide usted, mi comandante, trasmitiré su recomendación al capitán del *Famoso*, que debe llevarles á Cartagena.»

IV.

La Paluda, la Tuyas y la Marieta s' estavan assentadas damunt del padrisset de las fonts qu' están á la vora del baradero.

Lo Palut, Tòful, lo fill de la Tuyas y Lémits, lo marit de la Marieta, s' estavan drets mirantse tristement la sèuas mares y mullers. Al rededor uns

TIPOS DE MADRIT (per *A. Pons*)

Del barri de *Besa-manos*.

quants xiquets y xiquetas jugavan als ossets ab unas nous que havían tret de dintre 'l fardell del pare.

—Tú, Tóful, que sabs de lletra, així que arribéu á Barcelona, escríu desseguida.

—No tinguéu pòr.

—Digas si 'us deixan á bordo del mateix vaixell.

—Jo—deya 'l Palut—voldría que m' embarquessin á bordo d' un escampavías.

—¡Tira, mano! Jo també ho voldría—deya Lèmits

—Potsé ho lograrém. Don Suliacu m' ha dit: no tienga usté miedu, ya 'n parlaré al cumendante de su bastimiento

—¡Sí! aquesta gent diuhen, diuhen, y en'cabat no se 'n recordan de res.

—Jo tant m' estimo; que m' embarquin hont vulguin —digué Tóful.

—¡Fill mèu, escriume sovint!...

—No tinguéu pòr, mare... ¿y á quí faréu llegir la carta?

—¡Aixó ray! la faré llegir al home de la Paula, qu' es carabiner y qu' está dalt de casa.

—Teníu rahó...

—Lo més trist de tots era 'l Lèmits. Lo pobre deixava la dona prenyada y quatre criaturas. La Marieta no feya més que plorar.

—¡No ploris, dona, no ploris! quatre anys se passan ab una bufada.

—¿Ab una bufada? Jo crech que no 's passarán may.

—Ja 't faré fer dos mots de lletra per qualsevulga, y si 't puch enviar de temps en temps un parell de duros... ¡No ploris, vaja!

—¡Mare!—deya la més petita de las sèuas xiquetas—¡tinch gana!

—Dónali las nous del mèu fardell y 'l pá.

—¿Y tú?

—Jo no tinch gana y... en'cabat á bordo 'ns donarán ranxo.

—¡Ranxo! ¡ranxo! ¡Lo mèu home menjar ranxo!

—¿A qué 't pensas qu' es lo ranxo? Lo ranxo es un plat d' escudella.

—¡Cá! jo hi sentit dir que son *garbansus!*

—Son los soldats de terra que menjan *garbansus...*

—¡Vaja no ploris!...

Potsé 'us sembla que la conversació que tenían entre ells no es prou dramática; potsé' algú s' esperava sentir cantar á la Marieta y Lemits lo duo de *Lucia: «udrai, udrai nell aure...* etc » No, senyor: la gent de la mar son poch eloqüents de paraulas. Quan están tristos ploran, quan están contents se pegan cops á la esquena ó 's fan trabeta, acompanyant la tristesa y la alegría d' iguals paraulas ditas ab gran energía: ¡Vaja, ruch, no ploris! ó ¡vaja, ruch, no riguis! La sèua eloqüencia está en las accións. No hi ha memoria d' home que ningú haja vist un pescador á Pilat. Cap d' ells es lo que 's diu un cul de café. Lo traball, l' amor de la familia 'ls ocupa solament. La bescambrilla ó 'l truch y flor, á menos de maravedis (deu pedretas un quarto) los distreuhen, y encare, 'ls diumenges.

V.

Las llanxas del barco de guerra s' havían atracat. Damunt del moll tot eran gemechs y plors...

—¡Parel. .

—¡Filla méua, dónam un petó!...

—¡Adiós, Pauhet! sobre tot escriu...

—¡Vaja, adeusiau! ¡Mareta, no ploréu!

—¡Adiós! .

Y 'ls homes, saltant á bordo, espenyen la llanxa que de la primera bordada se separa del moll mès de duas canas.

—¡Adiós! . ¡Adeusiau . Escríu!. .

Donas y criaturas bellugan mocadors y devantals Y es clar, fent volar los mocadors no s' aixugavan la cara. Totas la tenían plena de llágrimas.

VI.

Un quant temps després, lo senyor Tóful, lo barber, me deya:

—Vinch de sangrar la dona de Lèmits. La pobra ha malparit, y la senmana passada se li va morir una criatura.

—¡Pobra dona!...

—Y lo més llastimós es que si no fossen unas quantas vehinas tan pobras com ella, s' haguera mort de fam.

—¿Y 'l sèu home?

—Es al servici.

—Es veritat. No me 'n recordava.

VII.

Aixís som tots. Nos enterním davant de una miseria en acció. Veyent embarcá 'ls marits dihém: ¡pobras donas! En'cabat no hi pensèm mès.

Penseuhi los que podéu fer alguna cosa. Recordéuvos de las pobras donas que tenen criaturas malaltas y l' home al servici.

J. Pin y Soler.

PRIMORS DEL CAMP (per *M. Moliné*).

La *toilette* de una senyora... mula.

LOS GUSTOS DEL SR. *ARMANAGILDO*.—MONÓLECH (per *Labarta*).

—A la primera volada, 'm derretia per las *jamonas* bèn fornidas, pero de cintura primeta, de aqueixas que caminan tiessas y fan soná 'ls telonets...

Desprès, dels 25 als 30, m' agradavan altas, esbeltas; pero que no ensenyessen ossos encare que anessen escotadas. Aixís era la mèva pobra difunta lo día que la vaig coneixer en un ball d' alta societat.

Viudo als 40, vaig dedicarme al género coreográfich. ¡No 'n vaig passar pocas d' horas entre bastidors! Alashoras m' agradavan petitonetas y desvergonyidetas... com si diguessem los biftechs cruhets y ab molta mostassa.

Retirat á la vida privada per algún temps, ara que ja passo dels cinquanta ¿saben quin es lo mèu ideal? Las colegialas tendras, innocentonas y delicadetas... ¡Que s' hi ha de fer! Lo cor y 'ls ulls sempre son joves.

Un clavell en la boqueta
tenía al dirme que *no*,
y ara quan veig un clavell,
penso: ¡vas estar de sort!

—

Dius qu' estás cega d' amor
per mí; mes jo no 't puch creure:
l' altre día bè 'm vás veure
festejant ab la Leonor.

—

A tots los que 't diuhen, nena,
que son d' or los teus cabells,
ja 'ls hi pots dir de part mèva
que no son bons argenters.

—

Aucells que alegres cantéu
torbant mòn somni daurat.
¡Si ara tingués l' escopeta
faría un bon esmorzar!

Rossendo Pons.

XASCARRILLOS.

Dissertava un jove en una tertulia sobre poesía y filosofía, repetint ab molta insistencia aquella sapiguda frasse: «Los ulls son lo mirall de l' ánima.»

—Escolta, Joanet—va dirli una sèva tía—¿sabs tú si tens l' ánima en remull?

—¿Per qué ho pregunta, tia?

—Com tens los ulls tan molls...

—

—¿Cóm se las compondria pera coneixer si un home es sòrt ó no ho es?—preguntava un catedrátich á un alumno.

—De una manera molt senzilla - respongué l' alumno.—Fent trincar aprop sèu una moneda de cinch duros.

—

Diálech.

—Paco, ¿vols ferme 'l favor de deixarme 'l rellotje?

—¿Y aixó? ¿Que no portas lo tèu?
—Sí; pero com aquesta tarde vaig als toros, tinch pòr de que me 'l pispin.

—

De retorn de las festas de la Mercé, contava un pagés de la montanya que havía anat á l' ópera.
—¿Y qu' es aixó de l' *opra?* —van preguntarli.
—Un istil de cant que no sé com dirho. Figuréus' un home que comensa fer un gran badall y acaba per escanyolirlo.

ANTONET DEL CORRAL.

LOS POBRES.

Me deixa en un compromís
y abruma ma inteligencia,
lo veure la indiferencia
ab qu' es tractat l' infelís.
Donchs ja es sapigut de sobra
y sembla per Déu manat,
qu' en tota fatalitat
sempre qui paga.. ¡es lo *pobre!*
Aném contant: dihéu á un *ricatxo*:
—Miri, un pobre desmayat
de dèbil.—*¡Debilitat!*
no ho creguéu, es un borratxo.
Carregat ab un bagul
vé un vellet... que 'l pés fa torce,
no pot més... li falta forsa..
—*No 'n feu cas, es un gandul.*
Un pobre va ab un Calvari
de criaturas carregat...
—*¡Senyor Marqués, caritat!*
—*¡Fora... en'llá!... es un perdulari.*
¡Cau un peó de molt alt!...
—*Ja ha caygut, ¿qué hi ha que dirhi?*
¿Queda mort? Al cementiri.
¿Ferit queda? Al Hospital.
¿Que allá no 'l saben curar?
—*No tè cura, no hi ha medi...*
¿Qué queda esguerrat?—*Que hi quedi;*
duas crossas y á captar;
que alguns aprenents de metje,
sabis de... casualitat,
si may fan cap disbarat
no 's posan cap pedra al fetje.
Resulta, sabut de sobra,
qu' en aquest mon miserable,
si hi ha un mal inaguantable
cau com de dret sobre 'l pobre.
¿Qué 'ls sembla? ¡Si ho va dir clar
en Camprodón! Sabut es:
L' home que no tè dinés,
l' haurian de fusellar (1).

JAUME PIQUET.

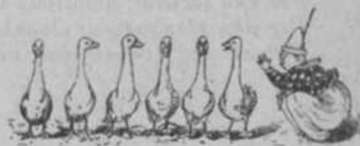
---

(1) *Teta gallinaire.*

AL CIRCO EQÜESTRE.

¡A formar, ocas guerreras!

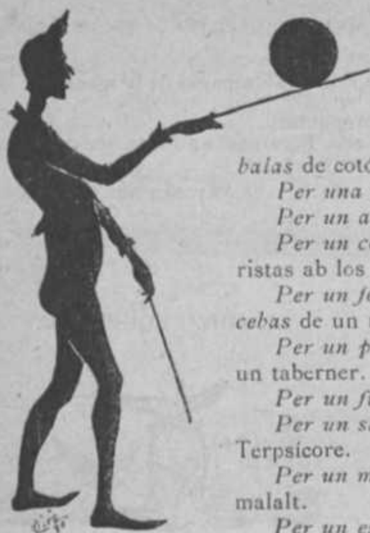

¡¡Alinear!!

¡Rompan filas y al cuartel!

IMPOSSIBLES.

Per un aeronauta; elevarse en un *globo* de vidre ó inflar una bomba ab fum d' estampa.

Per un tirador; fer blanch ab *balas* de cotó.

Per una actriu; fer plorar los *ulls* de poll.

Per un artiller; disparar un *canó* de gallina.

Per un concurrent al teatro; mirar á las coristas ab los *gemelos* dels punys.

Per un fondista; confeccionar un platillo ab *cebas* de un maniátich.

Per un pescador; pescar ab la *canya* que ven un taberner.

Per un fuster; clavar *puntas* de cigarro.

Per un sastre; emprobar una *americana* de Terpsícore.

Per un miope; posarse las *ulleras* que fa un malalt.

Per un esmolet; esmolar la *fulla* de un arbre.

Per un estadant; dormir en un *quarto* de gallina.

Per un manyá; adobar ab las sèvas eynas lo *pany* de una camisa.

Per una modista; capdellar lo *fil* de la vida.

Per un cirujiá; aplicar á un malalt *sangoneras* del Estat.

Per una societat; amortisar las *obligacións* del matrimoni.

Per una planxadora; planxar lo *Coll* de sobre Vallcarca.

Y finalment, per mi; tenir una dotzena de donas y poguerlas mantenir.

J. Alamaliv.

LAS PAUS.

Sonet.

¡Fer las paus! Vèls'hi aquí 'l que més m' agrada
després de haver tingut una renyina
ab la minyona maca y letxuguina
que ab mas trassas y manyas tinch fletxada.
Donchs quan torna altra volta á ser mimada
pèl que fins li negava una joguina,
en mos brassos, d' amor ja desatina
prometentme *algo* més cada vegada.
¡Fer las paus! Si entre dos que bé s' estimin
y 'ls petonets ardents no s' escatimin
es lo consol del cor... es l' alegría!
Jo ho trobo tan bonich, que ab ma estimada,
poden creur'ho, hi renyeixo cada día
pèl gust de fer las paus cada vesprada.

A. Rossell.

LA VIDA.

Xiulantli al vent la crespa cabellera,
humit lo llabi tremolant desclós,
núa de ventre y pits, lo cap enrera,
velats los ulls, glatintli en sa fal-lera
tots los muscles del cos,

sigles y sigles va dansant la Vida
damunt de l' ampla terra hont fou son bres,
al cansanci del pler ja may rendida,
boja d' amor pèl sol que l ha enardida
ab l' escalf de son bes.

Y 'l Temps, ab la mortalla arreplegada
sobre 'ls genolls y estreta contra 'l pit,
espera que la Vida hagi finada
per deixarla ab sas mans amortallada
y jeure al mateix llit.

ANGEL GUIMERÁ.

DANDY PRESUMIT (per *Labarta*).

Diu sempre que totas las donas li van darrera. ¡Quin quadro més original, si fos veritat lo que suposa!

JUGANT Á DAMAS (per *Vazquez*).

De segur que si 's tractés de jugar ab damas de un' altre género, mourían mes los dits.

UN FILOSOP DE NAVAJA.

Es lo tal, lo mèu perruquer, campeó resolt de la escola utilitaria.

O sino, jutjin vostés mateixos.

Pochs dias fa, mentres m' estava omplint las galtas de sabó, 'm deya, tot manejant la bronja:

—Escolti: ¿no diría may quí son, per mí, los sers més útils á la societat?

Procurant que no m' entrés ni una bolva de sabó á la boca, li vaig respondre:

—¡Qué vol que li diga! Jo entench qu' en la societat y cadascú dintre, de la seva esfera, no hi ha cap sér completament inútil.

—Ca, s' equivoca—va replicarme, mentres passava, ab má febrosa, la navaja per la corretja.—En la societat hi ha sers inútils, sers útils, y de aquests últims n' hi ha que ho son en grau superlatiu.

Després de un moment de pausa, durant lo qual comensá á rascarme, prosseguí:

—¿Sab quí son aquests últims? Los capelláns y 'ls toreros.

—Ay, ay; ¿per qué?—vaig preguntar, extranyat de que equiparés dos professións tan distintas.

—¿Pregunta per qué? Es molt senzill. Perque 'ls toreros y 'ls capellláns, lo que menos, s' afaytan un cop cada senmana.

Vaig esclafir una rialla, mentres ell seguía imperturbable y ab molta atenció la sèva feyna, cuydantse sobre tot de no deixarme un polsera més llarga que l' altra.

EDUART FARRÉ.

LO CARRETÓ DÉLS GOSSOS.

(FAULA.)

Lo Xelín, sens morralló
no havía eixit al carrer,
y del balcó, 'l petaner,
guissava als del carretó.
Com li portavan votada
ja li havían pres la fila.
(No sempre á un gos se 'l vigila.)
Estava fregant la criada
lo replá de la escaleta,
quan la gosseta de dalt
baixá corrents, y d' un salt
Xelín, la qúa en trompeta,
darrera d' ella. Passava
per la acera aquell del llas,
y ab un «¡Ara ho pagarás!»
en la caixa lo instalava.
Diu que al véures presoner,
deya:—¡Jo no he fet cap mal!...
—Ho es més insultar de dalt,
que de baix;—digué 'l llacer.

D. CALVET,

MALA NOTICIA (per *Mariano Foix*).

—¿Sab Mossén Esteve?...
—¿Qui diu?
—Mo... ssén Es...te...ve! Aquell capellá ab qui vosté feya tanta brometa... ¿Sab? Donchs aquesta matinada s' ha ferit.

LA TETÁ Y EN PIM-PIM.

Escrit expressament pera L' ALMANACH DE LA ESQUELLA.

TRADUCCIÓ DE **P. del O.**

Te juro, amat lector, que no sé per quín cap comensar la historia de las trágicas escenas á que doná motiu la rancunia que 's guardaren sempre la *Tetá* y en *Pim-pim*. Sens dupte eixos dos noms t' extranyarán; mes ja t' explicaré la sèva etimología, pera ta satisfacció y tranquilitat. Quan la Teresa tenía sols alguns mesos y comensá á xarrotejar, la primera paraula que barbotejá, sigué 'l sèu nom. Sempre que li preguntavan:—¿Cóm te dius, nena? responía:—*Teeta*. Més tart aquest nom carinyós caygué en gracia, y *Teta* l' anomená tothom. Tot just comensá á capissar, alló de *Teta* no li queya prou bé á la pobra criatura; fins algún cop, sent ja grandeta, se ruborisava, y de aquí vingué que 's carregués l' accent sobre la *a*, passant á ser *Tetá* 'l nom de la *Teta*. De totas maneras no deixava ella de ser un primor de Dèu ab son cosset menut y molt esbelt, ab sa carona com la néu blanca, per més qu' en lo dibuix sembli de sutje lo mateix que tota sa persona, ab sos ullets de cel, hermosos y llampaguejants d' enuig tot just topessen ab en *Pim-pim*, y ab aquell geniet de fera, que formava, y no exagero, 'l més grat y plascent de sos encisos.

Ab tal no li parlessen de 'n *Pim-pim* era la *Tetá* una malva: no hi havía nena més falaguera en aquellas solitarias y típicas casas del Albaicín de Granada, hont havía nascut. Sòn canari era l' amor dels amors de la sèva vida, y 'l sèu odi després de 'n *Pim-pim*, sino igual al que per ell sentía, eran las ratas y 'ls conills. No diuhen mas notas cóm ni de quína manera arribá la *Tetá* á aburrir tant de debó á aqueixos pobres animalets; pero lo cert es que 'l terror que li causavan anava de parella ab l' odi, y que enmalaltía d' esglay tot just los veya, encare que sigués á gran distancia.

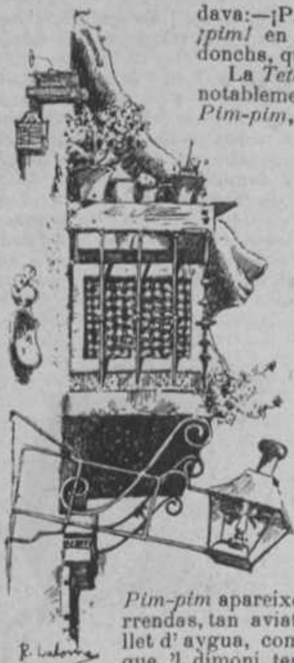
Vivía la *Tetá* ab los sèus pares en una caseta molt pintoresca de aquell barri, ab son emparrat y sos testos de flors qu' eran una maravella.. Era la casa son niu alegroy, fresch al estiu com la boca de una verge y calentó al hivern com lo dols escalf dels amors: tenía un jardí molt maco sobre del qual

queyan las finestronas ab gelosías y 'l campanaret de un vell convent de monjas: hi havía també un estany en lo jardí, en lo qual se banyava la *Tetá* en l' época xafogosa, mentres los aucellets refilavan sas cansóns y la campaneta del convent tocava gemegant l' oració de la tarde. Allá, en aquell enjup mateix, l' insigne y may prou ponderat Sr. *Pim-pim*, botava las embarcacións qu' eixían de son magí, perque aixó sí, era molt aficionat á la marina: allá 'l gran home, ab los brassets arremengats, los cabells en desordre, los elástichs penjím-penjám y 'l morret mitj enfonzat en l' aygua, de genollóns á ran del estany, s' entrenía probant las condicións dels barcos que formavan son important estol, en tant no tingués ocasió de molestar de un modo ó altre á la susceptible, bonica y odiosa *Tetá*.

Los pares dels dos xiquets eran vehíns, se la passavan bé y s' estimavan y distingían molt. ¡Tant com los séus fills s' odiavan! No hi havía moment de tranquilitat pera cap dels dos: s' havían declarat una guerra sens quartel, á mort: en *Pim-pim* no perdonava medi de mortificar á la *Tetá*, com la *Tetá* no 'l perdonava tampoch pera molestar á n' en *Pim-pim*: s' estudiavan l' un al altre ab gran cuydado, al objecte de contrariar sos gustos á la primera ocasió. ¿Quí fou que deixá escapolir dos ó tres voltas de la gabia, al canari de la *Tetá*? En *Pim-pim*. ¿Quí, l' altre día, li destrossá aquella gabia primorosa, y á més un testet de clavellinas que hi havía allí, á la finestra, adornada com tota la casa ab pitxers de fullas tendres y verdosas? En *Pim-pim*. ¿Quí havía dislocat á cops de pedra 'l fanal situat al peu de la finestrona de la cambra de la *Tetá*, donantli tota la culpa á n' ella perque la renyessen? En *Pim-pim*. Perque 'l tal *Pim-pim*, y es menester que ho sápigan, era un tirador de primera, que ahont posava l' ull clavava la pedra, ab lo qual doná no pochs disgustos á sos pares, que á cada punt s' havían d' entendre ab altres pares de nens descalabrats. Precisament á aqueixa senzilla costúm de trencá 'l cap á la quitxalla degué en *Pim-pim* lo séu motiu. Cada vegada que feya blanch, cri-

dava:—¡Pim! y 'ls feya ab tal freqüencia, que 'ls *¡pím! ¡pim!* en la sèva boca no paravan may. D' aquí vé, donchs, que li quedés aquest motiu.

La *Tetá* rabiava y picava de peus, y 'l sèu odi creixía notablement. En certa ocasió doná tal empenta á n' en *Pim-pim*, quan aquest botava á l' aygua solemnement, un dels sèus barcos, que ab una mica més l' ofega. Axís anavan passant las senmanas, los mesos y 'ls anys, continuant la guerra sempre ab major encarnissament. Al veure's, se feyan muecas y llengotas. Una tarde en *Pim-pim* logrà apoderarse dels dos entreteniments més volguts de la *Tetá*, son gosset falder y sa pilota de goma. Feu trossos de la pilota y amagá 'l gos, dihent á la sèva mestressa que l' havía tirat al enjup. Lo gos se deixá veure de nou; pero untat de no sé quinas materias olorosas, que feren esclatar á la *Tetá* en crits de indignació y taparse 'l nas ab sa maneta blanca y grassoneta. Alló era horrible: 'ls pares no podían evitarho. Creixía la lluyta. La *Tetá* somiava ab en *Pim-pim* apareixéntseli en figuras horrendas, tan aviat de fantasma ó de follet d' aygua, com de xuta. Diguérenli que 'l dimoni tenía banyas com una cabreta y potas de cabra també, y ja no hi hagué nit que no vejés en somnis lo rostre salat y picaresch de 'n *Pim pim*, coronat lo front ab dos preciosas banyetas y ab las camas iguals á las de una cabra.

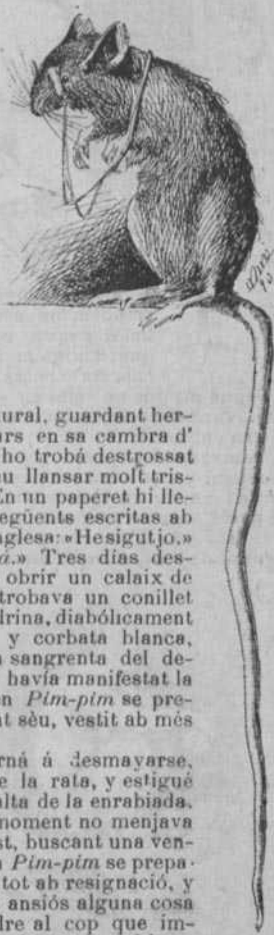
Anávanse fent grans, y l' odi y la mala volensa creixía ab ells: se 'n anaren al colegi, y á son retorn passá lo mateix: sols que la rabia que sentían llavoras l' un contra l' altre, era encare més gran y més terrible. L' amistat que 'ls pares seguían professantse, feya qu' encare visquessen com á vehins. Mirava la *Tetá* á n' en *Pim-pim* ab rabiós desdeny, y en *Pim-pim* á la *Tetá* per damunt de l' espatlla. L' amor propi de la nena se sentía ferit, ab sols presentárseli 'l sèu rival vestit de qualsevol manera, y alguna vegada en una forma no massa correcta. Sentía tal vergonya y tal enuig, que pera venjarse de 'n *Pim-pim*, imaginá un dia presentárseli nua enterament, no més que per veure si aixís li feria l' amor propi y l' omplía de vergonya. Una tarde, mentres estava prenent un bany en son solitari jardí y á porta tancada, li vingué la idea d' enfilarse á un arbre, despullada y tot, perque en *Pim-pim* la vejés per sobre de las plantas desde sa finestra. Al consultar las mèvas notas no trobo res en corroboració de que arribés á posar en práctica son ignocentíssim pensament. Apart d' axó, jo crech que hauría conseguit lo sèu propósit de confondre á n' en *Pim-pim*—qu' era ja un homenet—al véurela allí, dalt del arbre, nua y hermosa com

Eva, ab son mantell de cabells d' or y ab sas carns apretadetas, de neu y rosa.

L' odi de la *Tetá* y la gran pór que li feyan las ratas y 'ls conills no anéu á creure que hagués desaparescut. Ocultava ella quant podía aquesta flaquesa á son enemich; pero ell al fi va descubrirla, y damunt de la tauleta de sa cambra, la *Tetá* va trobar una nit, de repent y quan menos s' ho pensava, una ratassa com un asc, dissecada, dreta y ab uns lentes posats pera més burla, ab uns grans bigotis y ab una

qua tan llarga, que may l' havia vista ni somniada la pobra *Tetá*. Del susto va caure en basca, y en *Pim-pim* reya com un condemnat. Al recobrarse del desmay, la *Tetá* plorá de rabia: estava hermosíssima ab los sèus quinze anyets, las sevas llágrimas y la seva furia.

En *Pim-pim*, qu' era molt aplicat, per més que sembli mentida, tenia una afició molt gran á la historia natural, guardant hermosos exemplars en sa cambra d' estudi. Una nit ho trobá destrossat tot, lo qual li feu llansar molt tristas llágrimas. En un paperet hi llegí las frasses següents escritas ab preciosa lletra inglesa: «He sigut jo.» —Firmat: «*Tetá*.» Tres días desprès la *Tetá*, al obrir un calaix de la calaixera hi trobava un conillet negre com l' endrina, diabólicament vestit ab frach y corbata blanca, com una burla sangrenta del desitj que sempre havía manifestat la nena, de qu' en *Pim-pim* se presentés al davant sèu, vestit ab més correcció.

La *Tetá* torná á desmayarse, com llavoras de la rata, y estigué molts días malalta de la enrabiada. Desde aquell moment no menjava ni dormía á gust, buscant una venjansa digna. En *Pim-pim* se preparava á rebreho tot ab resignació, y buscava també ansiós alguna cosa ab que respondre al cop que imprescindiblement havía de sufrir.

¡Quins recorts! Nasqué juny: nasqué juny rialler, ab sas garlandas de rosas y ab sas alegres riallas de amor. Invisibles fadas y genis purs fills de maig semblavan giravoltar en los aires fantásticament, celebrant en honor de la primavera una gloriosa saturnal de flors. Era una hermosíssima nit de lluna: tornava en *Pim-pim* de la ciutat, lo cervell plé de imaginacións extranyas y xardorosas. Havía assistit á una festa, ahont vejé ballar á una dona. Entre 'l *jaleo* dels festejadors y 'ls *olé* estrepitosos, vejé saltar á la balladora com un tigre sobre de la taula... y ell en tant buscava en sa memoria un recurs ab que mortificar de nou á sa enemiga. Vejé l' arquejar de brassos de la balladora, lo moure de caderas; vejé com se doblava y com s' anava alsant, s' enroscava com una serp, somreya com un ángel, las ninas dels ulls li espurnejavan com un llamp del cel. Tot alló penetrá en l' ánima séva com una llum nova que l' inundá del tot. Per los ombrívols carreróns del Albaicin caminava, semblantli que de las porugas reconadas brotavan lluminosas siluetas de dona, qu' expulsá de son magí, en son desitj de no preocuparse de altra cosa que de fer mal á la *Tetá*. La lluna afalagava ab son somrís los negrosos carrers: sos raigs marcavan desiguals massas de llum y sombra en las desnivelladas travessías. Arribá á sa casa en *Pim-pim* deixant enrera empinats grahóns, blanquinosas parets, rónechs aqüeductos vestits d' eura, rónegas capelletas de sants ab flors y llum, rónegas cofurnas ab balconets atapahits de rosers y clavellinas: aquí un recotze tenebrós del qual semblan surgir, als clars-obscurs de la lluna, deformes fantasmas; allá un llumet qu' espurneja per entre l' escletxa de una vella portalada; finestrals en quals ferros se caragolan mareselvas y campanetas, ráfechs de pelats terradets revestits de molsa y solitaris campanars, quals batalladas se perden fantásticament en los espays, com pregarias de verges y gemechs de amor.

Se sentía en *Pim-pim* fondament preocupat no trobant medi de humiliar ó de ferir á la *Tetá*. Estava trist: tingué un prompte y 'l portá á cap: la *Tetá* estaría dormint Eixí de casa séva, saltá de un seguit la tapia del jardí de la *Tetá* y s' encaminá á la glorieta, pensant que allá, en la glorieta de la *Tetá* s' inspiraría tal vegada pera idear alguna cosa molt grossa, que la fes patir forsa. Cap allí encaminá sos passos: la glorieta estava oberta sempre... En efecte. Pero hi havía llum: probá de girar qua sense que 'l vejessin y no pogué. Al allunyarse corrent, sentí unas trepitjadas molt menudas y la veu de la *Tetá*:

—¿Quí hi ha assí?

Avergonyit de que 'l poguessen pendre per un lladre, respongué ab tó aixut:

—So jo.

—¡Ah!—digué ella avansant:—te 'n tramavas alguna en contra méva...

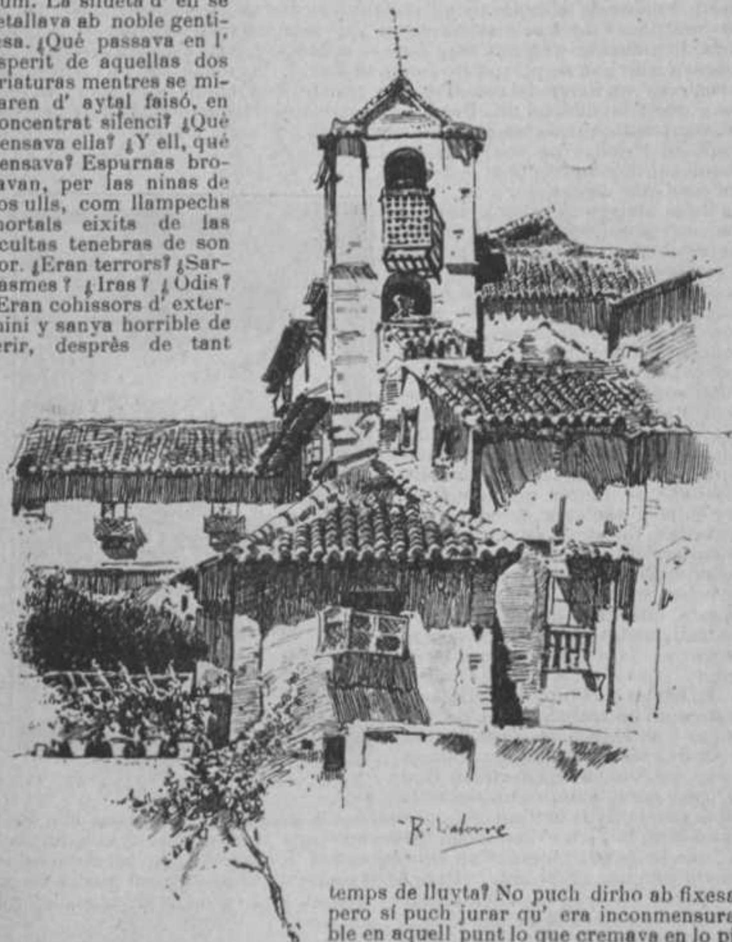
Lo minyó no volía respondre. Sentía una rabia sorda que l' ofegava.

—Sí—digué—¿per qué haig de negarho? ¿No fas tu lo mateix que jo y t' alabo 'l gust?

—Es cert; pero dígam qu' es lo que intentavas.

—¡Si que la fariam bona!... ¿M' ho dius tu á mi, per ventura?

La *Tetá* duptá un moment, contemplant al séu enemich ab ulls rabiosos: s' acostaren un xich més, y 's quedaren mirantse mútuament, com si 's desafiessen ab la vista. La lluna illuminava de plé á plé aquells rostres jovenívols, hermosíssims, sanitosos, plens de vigor: ella vestía senzillament de blanch, y semblá, al donar un pas enrera y encofurnarse en la mitja sombra del ramatje, una dolsa visió de llum. La silueta d' ell se retallava ab noble gentilesa. ¿Qué passava en l' esperit de aquellas dos criaturas mentres se miraren d' aytal faisó, en concentrat silenci? ¿Qué pensava ella? ¿Y ell, qué pensava? Espurnas brotavan, per las ninas de sos ulls, com llampechs mortals eixits de las ocultas tenebras de son cor. ¿Eran terrors? ¿Sarcasmes? ¿Iras? ¿Odis? ¿Eran cohissors d' extermini y sanya horrible de ferir, desprès de tant

temps de lluyta? No puch dirho ab fixesa; pero sí puch jurar qu' era inconmensurable en aquell punt lo que cremava en lo pit de abdós. Se miravan fit á fit sense inclinar la vista, sense cedir ni l' un, ni l' altre: sigué aquella una baralla muda, cruel, extranya, inexplicable: ella avansá un pas més, clohent los punys, esblanquehida com la mort; ell n' avansá un altre, no menos esblamehit qu' ella, pero volent probar sens dupte que no temía res. Somrigué la lluna enviantlos sa pálida caricia: somrigueren las flors també, enviantlos son ardent perfùm; mormulá 'l vent dolsas cansóns eróticas; la campana de la torreta enviava al cel himnes piadosos, y ells restavan allí, mirantse sempre, clavats, inmóvils,

esblamehits com dos cadávres traslladats allí per la voluntat suprema de un geni de maravellas. ¿Quánt temps durá tot allò? ¡Quí podría precisarho! Talment com si tant extranys cadávres prengueran vida poch a poquet, s' anaren alsant ab lentitut los brassos de tots dos. S' acostaren més y més, alsaren més y més los brassos. . seguiren acostantse, y 's miravan... ¡oh! ¡cóm se miravan! Unírense per fí sos cossos, s' entrellassaren sos brassos fortament, com pera una lluyta de cíclops... y s' ohí al ensemps una explossió inmensa de jemechs y besos.

—¡Y qué t' estimo, Déu del Cel! —exclamá ella, extrenyentlo contra 'l séu cor.

—¡Jo m' estava morint per tú! - gemegá ell petonejantla.

—Me tornava boja de pena, sempre que 't feya algún mal.

—Y jo plorava de rabia contra mí mateix, cada vegada que 't feya patir.

—Ah, ja 'ns resquitarém, fentnos ara ditxosos tota la vida... ¿veritat *Pim-pim*?

—¡Si sí, *Tetáááá!!!*

Dos senmanas després se casaren: s' estimaren ab frenesí y moriren de vellesa, sense tenir may un disgust, ab lo qual, amat lector, queda probat una vegada més, que *todo lo vence el Amor ó la pata de cabra.*

MARTÍNEZ BARRIONUEVO.

MENUDALLA.

L' altre día, hermosa nena,
sé que 't vas molt enfadar;
si aixó fas tot sent promesos
¿qué farás un cop casats?

—

Si dels *micos* que tú 'm donas
ne fes donatíu al Parch,
creu, nineta, que á horas d' ara
no sabrían ahónt posa'ls.

J. CASANOVA V.

DOLORA.

Miréu cóm está dormint.
Hasta somriu de alegría.
¡Ay! ¡qui sab lo que somnía!
¡qui sab qué somnía 'l nin!
Cofoya 'l gronxa sa mare,
y diu al véurel tan ros:
—¡Ay, ¡qu' es hermós! ¡qu' es hermós!—
y li fa un petó á la cara.
Mare, no 'l petopejéu,
qu' un petó pot despertarlo;
consoleuvos de admirarlo:
per Dèu, mare, no 'l beséu.
Si tè son, deixeulo está'
que ara gosa, que ara viu.
Deixéulo estar ja que riu:
si 's desperta plorará.

JOAN VILASSECA.

CARDENAL. (Dibuix de *Mateu Balasch.*)

UN REGALO.

De veure certa funció
sortia del Eldorado,
quan, per darme un xich de tó,
prenguí la resolució
de ferme serví' un bolado.
M' assegui en un tamboret;
y d' un grupo de senyors
se 'm acostá un angelet,
que portava un paneret
rublert d' olorosas flors.
Al veure nena tan guapa
me vaig torná tot vermell,
y ella, apartantme la capa
m' obrí 'l trau de la solapa,
y ¡zas! m' hi endinzá un clavell.
Jo ni gosava á mirarla,
pro estant á tret de petó,
mon intent era abrassarla
y per postres castigarla
ab la pena del talió.
Lo mosso del Eldorado
per sort vingué ab la safata,
y en lloch de darli 'l recado
de que 'm portés un bolado,
li vaig dir:—¡Dugui una orxata!
Se 'n entorná, y la florista
no 's movía d' aprop méu,
y mitj alegre, mitj trista,
me devorava ab la vista
y m' amanyagava 'l peu.
Y per ferme més glatí',
fent una nansa ab l' un bras,
despres de molt escullí,
agafava un gessamí
y me 'l passava pèl nas.
Incitat per tal aroma
y de véurela tan guapa
li vaig dí' al últim fent broma:
—No sé perqué 'm fa aná' á Roma
si al fi no haig de veure 'l Papa.
Ab carácter gens adust,
pro ab veu un xich conmoguda,
—¿Qué 'm paga?—'m va dí.—Ab molt gust,
pero .. portava un ral just
per l' import de la beguda.
No sabía mòn criteri
cóm obrá' en lo lance aquell:
si satisfé 'l refrigeri,
ó escorre 'l bulto ab misteri,
pagant á n' ella 'l clavell.
Mes al fi ella 'm replicá:
—¿Vol la fló' ó no?—Pot deixarla—
li vaig dir—pro sens pagá,
puig d' aquest modo 'm dará
motius pera no olvidarla.
Y fent la mitja rialleta
y girant la vista en blanch
me regalá la floreta,
sent l' única floristeta
que me l' ha deixat de franch.—M. Badía.

PENSAMENTS.

Los matrimonis de carácter oposat son com las balansas sense afinar, que may están nivelladas.

.·.

La sogra es l' ós de la torna en la pesada del matrimoni.

.·.

La confessió vé á ser lo sabó de nostra conciencia.

.·.

Lo matrimoni que viu ab sogras, té molts punts de semblansa ab un vas de vidre que l' omplin de aygua calenta; per una volta que no li fassa res, las noranta nou lo esquerda.

.·.

Las criaturas son lo paper xupón de las llágrimas en lo matrimoni.

.·.

Lo cor es la aixèta de pas del contador de la vida,

.·.

Los ulls no son més que las goteras dels nostres sentiments.

Santiago Boy.

CANTARS FALSIFICATS.

Tienes dos ojitos, niña,
que parecen dos centellas;
y jo tinch dos ulls de poll
que 'm fan veure las estrellas.

—

Te levantas y te pones
en el balcón á coser,
y ensenyas las pantorrillas
als que passan pèl carrer.

—

En tu puerta planté un pino
y en tu ventana una parra,
y ton pare al mèu tupí
va plantá' una garrotada.

—

Las mujeres y monedas
tienen mucha semejanza,
perque encar que semblin bonas
la meytat solen ser falsas.

—

Una vela se consume
á fuerza de tanto arder;
y jo també 'm consumeixo
perque no hi menjat fa un mès.

Quimet Borrell.

ESCENAS.

En una taula de cansalader:

—¿Vol dir qu' es de porch aqueixa butifarra?

L' amo, ab molta formalitat:

—¿Cóm vol vosté que l' enganyi? ¡Mirim la cara y miri la butifarra!

—

Tornant de la Boqueria.

Un municipal s' acosta á una criada y li diu:

—¿Dónde vas, Agneta de mi alma?

—¿Qué 'n tè de fer?

Lo municipal, ab los ulls fixos al cistell:

—Hola, hola, ¡qué *pebrotets* tan bonitos!... ¿Quieres darme un?

—Bé prou que li he donat (¡bleda!)

—

En una escola municipal de un cert poble de fora.

Reparant lo mestre que un dels sèus deixebles, durant la classe no fa més que mastegar, exclama tot cremat:

—Pons, digas á la tèva mare, que ja estich tip de veure't menjar.

E. Molas.

BEN RESPOST.

—Acusat: vosté que diu
que no sab qu' es traballar,
¿vol dirme, donchs, de qué viu?
—Senyor jutje, de menjar.

F. Tiana.

LA PESCA DE UN DOT Y L' ESQUÉ PERA REALISARLA (de *Labarta*).

—Desenganyis, Claudina: únicament pot fer la sèva felicitat una persona de carácter y de capital com es ara jo, y no un xitxaretlo com aquell, sense béns coneguts.

—Claudina, desenganyis: la felicitat no son pas los diners ni las hisendas, sino la joventut y l' amor: un amor etern com es ara 'l mèu.

TIPO DE TALLER (de *Rubens Santos*).

Bona mossa: 's diu Consuelo:
son cabell val un tresor.
¿Saben qu' es? Donchs es *modelo*.
—De virtut?
—No, de pintor.

LOS FANALS DEL MEU CARRER.

Eran tres quarts tocats de una de la nit.

Anant á retiro, arribava al cantó de casa, y ab tot y trobarse 'l carrer més desert que una sessió de ajuntament de primera convocatoria, sento un xiuxiuheix extrany, una conversa misteriosa que no atinava á determinar de ahónt provenía; quan m' adono que la *llengua* de foch dels fanals de la cantonada 's bellugava més de lo natural. Ja no hi cabía dupte: eran ells que conversavan. ¿Qué dimontri 's dirían?

No sé. Escoltémlos.

—¡Quína carota que fas! ¿Que no 't trobas bé?

—No gayre.

—¡Y aixó! ¿Qué tens?

—Me ressento molt de la *canonada*.

—¡Bah! Aixó es efecte de la variació del temps.

—¡Cá! 'L mèu mal es molt més fondo... ve de lluny.

—¿Vols dir?

—Si, noy, sí. Fa ja una infinitat de días que m' acomet una mena de singlot que no 'm deixa ni cinch minuts en tranquilitat: ¡hip! ¡hip! ¿veus? Ja hi som, ¡hip! ¡hip!

—Donchs mira, quan passi 'l *Dr. Lampista* cridal y feste donar una mirada.

—¡Es inútil! No m' entendrá.

—¿Per qué?

—L' altre día ja li vaig dir. Pero com es un doctor nou ó com si diguessem empleat de poch, no entén encare gayre bé nostre llenguatje. Jo prou m' esgargamellava cridant y revelantli mòn dolor, pero ¡cá! Ell ja va ficsarse en mí al cap d' una estona; pero com que ab las grans forsas que havía fet perque 'm sentís, va quedarme 'l metxero una mica baldé, va creures que 'l mèu mal estava allí. Va descargolarme, va posarme un xich d' estopa á la *rosca*, unas quantas gotas d' olí á la *clau de tanca*... y va girar qúa tot cofoy, com si hagués fet una gran cura.

—Tórnali á dir.

—¡Bon consól!... Quan tornará á passar ja hauré finit. ¡No veus que vé sols de tant en tant y molt á las llargas!

—Donchs dòna 'l *parte* á l' ajudant que 'ns neteja las *ulleras*... vamos, los vidres: pendrá nota del tèu *número* y del tèu *mal*, y ho trasmetrá á la administració al deixarhi l' *escala* y rebre *ordres* per l' endemá.

—¡Vaya un tarit-tarot! Ni menos ne fará cas. ¿Que no 'l veus? Sempre passa fent lo boig, cantant entre dents, y corrent més qu' una mala noticia.

—¡Bé!... potser al capde-vall no será res. T' espantas molt aviat, tu.

DE BROMA (per *M. Urgell*).

Adam y Eva.

—¡Hip! ¡xuf! ¡hip! Sí, sí, ja ho dius tu... ¡Tu ray que estás sá y fas bona llum!

—Home, ¿per qué no prens *ayre comprimit?*

—¿Vols dir?

—Mira; jo á consequència d' aquellas nits de vent tant fort que van fer l' any passat, vaig apagarme quatre ó cinch vegadas y 'm va entrar terra y bruticia pèl forat del *metxero:* cada ¡xif! ¡xuf! que feya, valía un pam de *canonada* nova.

—Continúa.

—Tot l' *aparato* 'm feya mal. La corona del cap me pesava set arrobas. Lo *bras* que m' aguanta estava torsat, *desmunyecat.* Lo *número-registre*, es á dir la cédula personal, m' havía caygut. Al bell mitj del coll hi tenía dos bonys grossos com cindrias: en un principi vaig créurem qu' eran tumors frets, mes després vaig atinar que havían de ser los resultats d' una persiana que m' havía caygut damunt desde 'l tercer pis de casa... En *fin*, estava talment fet un *sant Llàtzer*, que no tenia forma ni figura, y á major abundament traginava tal constipat y tal ronquera que no se 'm sentía ni del coll de la *xamanuya*.

¿Cóm ho farás ara, vaig pensar, pera cridar l' atenció del doctor y perque t' adobi? Jo que sí, absorbeixo una bona bocada d' ayre fresch del matí, m' estich tant com puch de respirar, y de cop deixo anar un fort esbufech ¡xuuf!

¡No me 'n van sortir pocas de brossas y d' engrunas per la gargamella! ¡Semblava que feyan salva al castell de Montjuich!

Lo cas es que despres de repetir l' operació tres ó quatre vegadas, ia tenía una veu més fresca y potenta que la del sereno del barri, que diuhen qu' estudía per tenor d' ópera.

¿Per qué no fas lo mateix? Próbaho home, es una medicina que no costa cap diner.

—Sí que ho faré; ¡hip! pero ¡cá! jo no tindré tanta sort. ¡Sí soch lo fanal més desgraciat de tots quants vetllan las cantonadas de Barcelona.

—¡Bè, tú per xó sempre exageras! Per res t' espantas.

—Motius tinch.

—No 'ls veig pas.

—Tè 'n donaré mil probas. Desde que vaig naixer, ó més bèn dit, dés que 'm van plantar en aquest lloch, que soch lo burro dels cops.

Com qu' estich posat de cara á la montanya y en cantonada de cos sortint, rebo més que ningú y de primera má 'l vent acanalat y 'l raig directe del sol, des que 's lleva fins que se 'n va a la posta.

Apart d' aixó; ¿se pert un cop de pedra pèl carrer? ¡pataf! jo me 'l trobo al mitj dels nassos.

¿Cau un test ó gabia dels balcóns vehíns? ¡patím! vé á parar al damunt mèu.

¿Passa una conductora carregada de trastos, y ha de girar per la cantonada? Per poch que 'm descuidi ¡rass! refregada pèls bigotis.

¿Vé pèl carrer un xicot corrent y fent volar una grúa? Al passar per davant mèu ¡nyach! ja tens l' estel y un tros de cordill entortolligat pèl mèu cos. Lo xicot plora, vé sa mare, y al véurem engalanat ab la joguina del sèu fill, no deixa d' exclamar: —¡Malviatge 'l fanal! A las nits no fa gota de claror y de dia no fa si no nosa.

RECORT DEL PRIMER DE MAIG
(per *Vazquez*).

—Jo encara trobo que ab las vuit horas n' hi ha set y mitja de massa. Que obliguin á traballar á tothom, y ab trenta minuts cada día, llestos!

Y entretant l' estel va giravoltant á impulsos del vent y dels cops de canya que jo rebo, perque deixí anar lo que no es méu. Com que aixó dura llarga estona, tota la gent que passa per sota, alsa 'l cap, riu, y soch la broma de tothom.

Per fí, d' un cop de tronxo, que ja me l' han refregat cent vegadas per la cara, cau lo ditxós estel, y rebo un *¡areee!* dels xicots, capás d' entelar los vidres del fanal menos vergonyós de Barcelona.

—Sí que amigo...

—Un sol cop en ma vida he tingut un goig: mes aquest fou pera minvar y entristir més la méva existencia ¡No sé si 't recordarás d' una farmacia que va obrirse tres portas més avall de l' escaleta de casa!

—Prou. Fa dos anys.

—Justos. Donchs, bueno. A la porta de tal establiment, varen posarhi, per senyal, una elegant farola ab vidres de colors. ¿Recordas?

—Si. Ves dihent.

—¡Jo no se pas cóm va ser! Lo cas es que al veure las formas y 'ls colors brillants de tal farola, vaig enamorarmen com un burro, incitat per las posturetas y *pampelluguetas* que tant li esqueyan, y que 'm dedicava ab molta gracia.

No volguent fer més los *farols* sense solta, y exposat á rebre un pebrot, una nit de lluna vaig declararmhi ab tots los *ets* y *uts* propis de tals circunstancias, jurantli per lo *flam* que 'ns ilumina serli fiel com un gos de Terranova. Ella també va jurarme per lo *gas* de sas entranyas no olvidarme jamay.

¡Falsa! ¡Perjura! ¡Traidora!

L' endemá mateix, al despertarme de somniar dolsas y falagueras venturas pèl temps venider, quan anava á dedicarli ma primera amorosa mirada, ¡la vil! ja no ocupava son puesto, havía fugit per' sempre més. ¿Ahónt? no ho sé.

¡En l' espay de dugas setmanas, no vaig fer més que plorar!

Per fí, un día vaig sentir dir á unas vehinas, que l' establiment farmacéutich, pare de ma ingrata, s' havía trasladat á un altre barri, perque en lo nostre corría una *peste de salut* intolerable.

Animat per tal noticia, vaig revifarme y vaig explicar mas penas als fanals vehins, perque fent corre la veu de l' un á l' altre, tal vegada podrían donarme novas ó ferme *llum* sobre mòn amor.

Efectivament: als pochs días vaig saber que lo farola de mos afanys, coquetejava en un barri oposat al nostre y en lloch sumament céntrich. Van exposarli mòn sufrir, y en comptes de donar algún consól, com era d' esperar, diuhen los companys que va respondre desdenyosament, que *ja estava bén llest*.

Densá d' aquell día no he fet res de bó. ¡Com més vull olvidar á la fementida, més la recordo! ¡Tot ho veig fosch! ¡Tot me cansa! ¡Res me plau!

Las *americanas* y *mazurkas* dels pianos del carrer, que passan tot sovint per sota nostre, serveixen sols pera més entristirme. Las alegras y picantonas cansóns de las criadas del vehinat, me fan mal-decap. Las festas del barri, ab sas banderetas, cadenas y llargandaixos de paper de colors, sols me dónan neguit... En fí, tot, tot, me serveix per més torment.

¡Per mí ja no hi ha consol ni esperansa!

TIPO DE CARRER
(per *Vazquez*).

No es que siga de la confraria de las reparadoras; pero lo qu' es á Barcelona, no 's mou una palla qu' ella no ho *repari*.

¡Hip! ¡hip! aquest contínuo singlot, que sols me deixa respirar ab greu pena, ¡hip! es lo plor de l' anyorament... es lo singlot de la mort

Al arribar á aquest punt de la conversa, son contrincant anava á respondre, sens dupte pera prodigarli algún consol; mes tan bon punt mogué sa rojenca llengua pera ferho, un home armat d' una llarga perxa (al igual qu' un sayó dels que donaren fel y vinagre á Cristo), doná mitja volta á la aixeta de abdós fanals, apagantlos de cop y deixant lo carrer á las foscas.

LLUÍS MILLÁ.

VISITA SOLEMNE (per *M. Foix*).

—Un pare de familia que 's presenta á demanar pèl sèu fill la má de una noya, necessita procedir ab molta prossopopeya, ab molta solemnitat.

A CA 'L DOCTOR.

—Aquí 'm tè, senyor doctor,
per la segona vegada.
—¡Ah, ja hi caich!... Axís m' agrada.

—¡Moltas gracias pèl favor!
—¡Qué tal! ¿ja li ha fet efecte
lo remey que li vaig dar?
—¡Y tal!—¿No li va probar?
—¡Cá! M' ha fet un desperfecte.
—¡Qué 'm diu ara!... ¡No pot ser! ..
¡la méva ciencia may falla,
jo soch un doctor de talla
y sè molt bè l' que haig de fer!
Pot ser vosté va abusar,
y 'l remey lo va sorpendre.
—No, senyor, no; que 'l vaig pendre
tal com vosté va ordenar;
y 'l resultat repentí,
fou desastrós, senyor metje...
engullirlo y treure 'l fetje
va ser tot hú, veliaquí..
—¿Lo fetje va treure?—¡Y tal!
—Escolti, ¿no va explicarme
quan va vení à visitarme,
que tenía al fetje 'l mal?
—Sí, senyor; ¡y aixó m' apura!
—Pues estiga satisfet;
¿no m' ha dit que ja l' ha tret?..
Donchs ja está feta la cura.

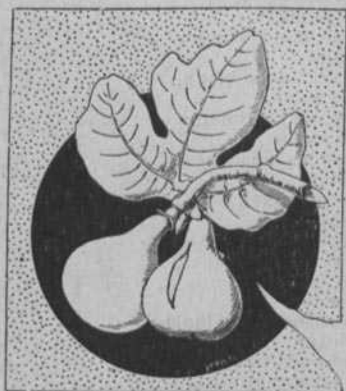
R. Alonso.

LOS NOSTRES NENS (per *Miró*).

—Senyoreta: tinga pietat de una pobra mare de familia, carregada de criaturas y abandonada del marit...

FRUYTS Y FRUYTAS.

—¿Quina es la fruyta menos cristiana de totas?

—La *mora*.

—¿Y la que s' agafa sense necessitat de cullirla?

—La *pinya*.

—¿Y la que surt sense haverse de plantar?

—La *céva*.

—¿Y 'l fruyt que deixa al home sense paraula?

—Lo *pebrot*.

—¿Y 'l que fá més mal sense menjarlo?

—Lo *bolet*.

—¿Y 'l que 's clava sense punxas?

—La *castanya*.

—¿Y 'l que 's troba en las solfas?

—Lo *fa-sol*.

—¿Y 'l més castellá?

—L' *ave-llana*.

T. T. T.

L' ÀPAT D' ÓBIT.

Encare remorejan las campanas
que per *ell* han brandat,
y 'ls vehins que l' han dut a pes de brassos
esbufegan encar,
que la viuda ja extén las estoballas,
y para 'l menester,
per' que puga referse del cansanci
tant y tant de parent
De per' tot n' han vingut; los de Besora,
de Vich y Viladrau,
de Torruella, Girona... ¡Ni 's coneixen
apenas la meytat!...
Al bell punt de las dotze ja s' escauhen
de la taula al entorn;
tots s' asseuhen per l' ordre que 'ls pertoca,
cap-ficats y tristots.
Lo demés parentiu, mentres se passan
l' arrós de plat en plat,
del difunt las virtuts y bonas obras
remembra gemegant
Esmoguts los demés, al ayre llensan
sospirs en abundó,
al só de las forquillas bullangueras
y entre 'l fum de l' arrós.
Tot seguit la minyona, ó bé llogada,
retira 'ls plats sopers,
y porta 'ls escaldúms, inquietosos
encare de bulients.
Alashoras s' anima la conversa,
y, per graus aumentant,
enrahonan, distrets, d' un nou assumpto
á cada tom de plat
Aixís garlan del hort com de la vinya,
d' olivas com de cols,
de *perrucas* com d' anys, de bestioletas
com del rey ó 'l rector;
y enardits per l' escalf de las viandas
y 'l molt xarrotejar,
mutuament hostelatje s' ofereixen
per la festa d' enguany;
fins qu' arriban á postres y, tots motxos,
un xich resan per *ell*
ab un ull á la plata dels borregos
y l' altre al torradet.
Tots rogenchs y llustrosos llevan taula
aprés, y á l' era van,
hont sostenen si 'l ví del mort tindría
(Déu l' ajut) ¡quarant' anys!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

CLAVELLS Y ESCARDOTS.

Quan som joves, la millor dona es aquella á qui estimém: quan som homes, la dona millor... es la dels altres.

—

Lo rellotje y l' amo de la casa son dos medidors del temps, impla-

cables. Lo rellotje may s' olvida de marcar que comensa 'l día: l' amo no s' olvida may d' avisar que s' acaba 'l mes.

—

A las foscas, la moneda dolenta arriba á passar per bona; la dona bona arriba á tornarse dolenta.

—

Lo matrimoni es una ratera. L' home hi entra per menjarse la cansalada; quan se l' ha menjada voldría sortir... pero llavors la porta ja ha caygut.

—

Una reputació d' honradés ben cimentada, devegadas es un títul pera realisar impunement las majors iniquitats.

—

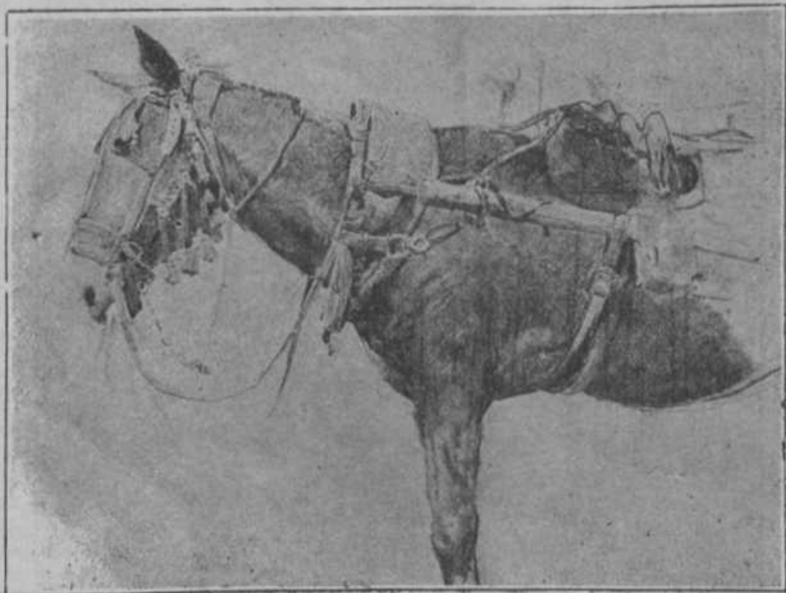
Si per cada vegada que 's pronuncia 'l *primer* sí d' amor, los llabis s' allarguessen una mica, hi hauría verge candorosa que ostentaría una trompa com un elefant.

—

Si Dèu no arregla 'l desgavell del mon, es porque comprén que hi tindría massa feyna. Quan mira la terra desde 'l cel, tot ho veu cap per vall.

FANTÁSTICH.

FULLA D' ÁLBUM (per *S. Russinyol*).

Guanyantse las garrofas.

CAMPINYA ROMANA (per *Mariano Barbasán*).

Una *contadina*.

Á FESTA MAJOR.

Com si 'l temps ho portés, no sé si en l' ayre xafogós, en la llum del sol, en sa claror que minva més dejorn cada tarde, ó en los fruyts de la estació tal vegada, es molt que m' hagi de recordar ab tanta fal-lera del nostre poble, de la mèva familia y que se m' avivin los recorts en aquesta tongada y vegi y se 'm representin al enteniment ara la figura de un jayo y la tendeta plena de donas totas conegudas y estampadas com si las tingués davant, sentint las sevas conversas y regateig; ara 'ls de casa feynejant en las tascas habituals ó tots reunits, avants de sopar dihent lo rosari que 'l pare senyala ó escoltar, com si ressonessen aprop, los tochs de campana que anuncían un bateig y proclaman ab alegre insistencia, com si la campana parlés, *No es nen que es nena* ó á la inversa: *No es nena que es nen, no es nena que es nen...*

La mèva filla, tocada potser de la mateixa impresió, 'm digué en havent dinat, esgotimant un rahim picapoll de la terra, dols com un sucre:

—Pare, ¿que no anirém á festa major y á veure 'l padrí?

Nos varem mirar la muller y jo; no sé lo que 's consultarían los nostres ulls y cóm s' avingueren.

—Anéu, sí, va dir ella llubintli plens d' alegría.

A la noya també li resplandían fins á humitejarli unas llágrimas brilladoras desfetas com cristalls; y jo, que no m' estava bé enternirme, vaig sentir part de dins del pit botar lo cor com en aquells temps passats dels enamoraments y esglays de gelosía.

∴

A quarts de cinch del matí la nena y jo ja estavam en marxa. Poden contar si n' avansava de camí ab lo pensament: veya al poble á tocar, y, com si boy caminant m' alsés de puntetas, descubría 'l campanar enfonzat sobreixint del nivell de las casas com á la alsaria d' un cocoll de baldufa...

Devía ser bort, ab la dona xorca, que no ha conegut mare, ni poble, ni casa, ni estimació de ningú aquell mosso mal criat del carril. Lo tren estava allí, fumejant la máquina, aconduhintse 'ls passatjers, y 'ls homes ab carretas de rodas sordas enquibint baguls y fótils y maletas en lo vagó. Tancavan portellas, y en lo punt crú que 'ns veu á la nena y á mi ¡á la nena més que tot, tan contenta y desitjosa de marxar! nos clou la porta pèls bigotis.

¡Qué se jo lo que li vaig dir!

—*Permit* de Dèu que tinguis fills y no 'ls puguis veure. Sayó, esbirro, parrot castellá, bagarro, deshonrat; aixís te regatejin una set d' aygua y no trobis capellá que t' absolgui quan més necessitat n' estigas. Fill de tothom y de pares incógnits, xa-

SIGLE XVII (dibuix de *M. Balasch*).

Vi vell.

RECORTS DE LAS MANIOBRAS DE CALAF (per *Moliné*).

—Jo plá me 'n recordaré sempre de las ditxosas *miniobras!*... No 'm van deixar ni figas, ni cols, ni gallinas... y fins un sargento 'm va desencaminar la dona!

---

retiero del raig, que 't traginan á l' alcoba ab lo carretó del comú. Surt, que 't vull espatllar la cara.

Ab la enquimerada que vaig pendre, si obra tan sols una escletxa de la porta m' hi abrahono y ab las unglas li desfilagarso las carns com brins de safrá. ¡Poca vergonya! Y la ventatje era mèva, que 'm sobravan cinch minuts, rellotje en má, senyalats de minutera, que son tan fidels com testimoni de notari. ¡Y qué han de tenir sort aqueixos déspotas carrilayres, si van contra de qui 'ls manté y 'ls hi dòna tráfech y no respectan pacte y 's fan la lley!

Y passats sis minuts, justos, *æiu, æiu,* cop de campana, y 'l tren en marxa. Vaig guaytarme la estació de dalt á baix, que si tinch *dinamitra* en lo raig de la mirada, n' hi aboco un doll bessó per incendiarla y 'ls envio tots á captar.

* * *

Mitja hora no més vaig dormir en sent á casa y 'm vaig despertar esberat. ¡Qué n' havía somniadas de cosas en tan poch temps! L' ofici á la iglesia, lo llevant de taula, la passada de las coplas, la tocada de contrapunt á casa l' alcalde, los balls á l' envelat... ¡tot era acabat! Las donas matineras rentavan

en la cequia; lo fuster feya xiular la garlopa, passavan los mossos ab las portadoras plenas per regar lo trós; los enveladors abatían las entenas... ¡adèu, festa major! vaig dir al despertarme. ¡Quína tristesa! ¡Haguera plorat!

La mèva senyora y de casa, que sembla que Dèu l' haja posada al mon pera compondre y apanyar malsavaranys y falsos encontres, me va dir:

— Encare millor que t' hagi escapat lo tren; aixís no passaréu tres quarts de sol en lo tartanot de 'n Guix y podréu anar á la fresca

—¿Vols dir? ¿y aquestas horas que no soch al poble, quí me las rescabala?

—¡Vès! també las havéu passadas en la mèva companyía!

—¡Malvinatje qui no t' estima! ¡retrato, cara bonica: ets una dona per las festas: tens massa mérit per cada día!

RECORTS DE LAS MANIOBRAS DE LA CATEDRAL (per *Moliné*).

Cap al Sínodo.

Al tornar á la estació prou llambregava jo á veure si 'l mosso hi era, bèn segur que l' havían fet retirar per estalviarli una desgracia; que si l' arribo á trobar y m' inclina no més la mirada, li haguera dit:

—Baixi 'ls ulls á terra; no n' es digne vosté de descansarlos sobre la cara d' un home honrat Y si 'm replica ¡adèu empleo y subjecte! que allí mateix comensa la disbauixa de la festa major y 'l primer cap de bestiar qu' enllestía era 'l sèu. Ja l' hagueran sentida després, á la bolsa, la reculada de las accións pèl detriment que m' havían fet de bon matí.

*
* *

¡Cóm se sent aixamplar lo pit y respirar ab folgansa aixís que 'l tren se desencauha de la estació, escapat, furient, neguitós, empaytant la terra plana y llensant xiscles d' alegría, com si recobrés la llibertat y volgués embestir las montanyas blavosas y apartadas que tè al davant, fent lo fantasiós, ornat lo front ab abundosa cimera de fumerola de més luxo y preu que de plomas ricas!

¡Qué bè m' hi trobo corrent á l' hora ab la imaginació y potser més arrebatat que la mateixa locomotora, bevent l' ayre que 'm fibla 'l rostre ab sa frescor brunzenta y empassántme'l ab ansia, sentintmni bè y confortat com si fos medicina per recobrar forsas y trempar alegrías! ¡Qué n' hi faig fer de camí als ulls y cóm estench la mirada, viciosa y encongida á Ciutat veyent no més las casas del davant y migradas llencas de cel retalladas per giragonsas y escayres de plassas y carrers!

¡Aquí 's visita á Dèu directament y se 'l contempla sense esfarfechs ni

mesquinesas! ¡Cóm extén lo sol sa claror sense esmotxaduras ni escapulóns! La terra li es estreta per sas magnificencias y s' aixampla y s' hi abandona ab tota la amplitut de sa grandesa; envolta las montanyas, baixa á las valls, y encare tè llum sobrera y copiosa pera colmar las inmensas planuras dels mars.

¡Quín afany lo que sento! ¡Ja m' ho conech que 'ls hi dono una bella convidada als mèus ulls! ¡Quína verdor, quína riquesa! Tot brilla, tot riu y rumbeja y cautiva. ¡Ansia, cors apesarats: rebejeushi, que es Nostre Senyor lo qui paga!

Assí un rech, copia, com fidel mirall, la blavor del cel, y galán y rumbós dobla 'ls arbres, las canyas, y las flors y las herbas de sas voreras y 'n fa un altre ornament, boy girats de cap per avall, perque l' àygua correnta y passadissa trobi entreteniment y recreyo en son camí... ¡Qué es ample 'l cel y qué hermós! Jo no 'm canso de mirar lluny y de enfonzar los ulls en aquella blavor com per donárloshi un ostentós, celestial bany de llum orejada y acolorida.

RECORTS DE S. SEBASTIAN

Un gomós (per *Lagarde*).

A Madrit vesteix de *xulo;* pero al istiu vá al Cantábrich, freqüenta 'l joch de pilota y 's vesteix de *pelotari*.

Además, me dich, tot inflat de soberá orgull: aqueix y no altre es lo camí del poble. ¡Quíns recibidors més esplèndits! ¡quántas riquesas escampadas avants!...

Que no m' iscan ab bufonadas los barcelonins. Si ells tenen la Gran Via per anar á Sans, ¡qué 'n dirém d' aquesta inmensa portalada que 's tè d' atravessar per entrar al mèu poble?

***

¡Mataderosas! paradís arraserat que no més lo veuhen Dèu, lo Sol, los tresors que l' acompanyan y 'ls turóns, vehins del cel. Assiento y descáns de tota pau que fuig del mon y aquí reposa. Palau dels aucells vagorosos que hi baixan á humitejar lo bech en sas ayguas finas, á tastar sos fruits empeltats de mel melada y sucre-candi silvestre, y á cantarhi sos gorgueigs més regalats y primorosos. ¡Oh! cóm flairo de lluny sas olors, com si sortissen d' un encenser fumejant de nit y dia que s' escampan per mí sol que las regonech y las estimo y 'm venen á rebre amorosas anyorantnos abdos, ellas de galanejarme ab sas besadas y jo de rébrelas y assedegarme més, quant més me 'n envia.

Això no ho sab tothom: y no es vergonyós sentirse enternit y conmogut si en l' ayre de la patria hi es tot: las veus estimadas, las cansóns de la mare que s' hi han esvahit desde que eram criaturas y que jo las sento entonar altra volta vagant per l' espay com cants de serafins. Y al rellis-

car amorosench per ma cara, «bèn vingut sías, li dich, oh dols oreig, tu que avants has besat la de la méva mare velleta per portarme gustor que vingui d' ella; tu que la besavas també quan la tenía fresca y tendre com un lliri; bèn vingut!»... Y al veure de sopte lo poblet, los ulls se 'm clouhen prenyats de llágrimas, also 'l cap y murmuro: «Déu tè guart, Mataderosas y á tots los tèus!»

***

¡Quín tragí á casa! ¡No n' hi havia poch de senyorío! Los sarrianenchs que fan la carretera, los paletas que muntan un altre casal perque no estiguém encongits los fills quan aném á festa y per rebre bè als forasters. Y tot aqueix malgasto surt del ví, de la diligencia del matinejar y no fer lo sornaguer ni un día al any.

¡Y n' hi ha que 'n diuhen mal del traball! Poch son catalàns tots áqueixos desenganyats.

ESTUDI (per *Sebastiá Gay*).

Davant del tribunal.

APUNTES DE LA CARTERA (de *Ferrer Pallejá*).

Iglesia de Montmeló.

—Mare, ¿cóm ho feu per aconduhir tanta gent? Vos hi aclaparéu massa. ¡Quíns gabadals de vianda!

—Lo foch tot ho abasta.

—Fossen farinetas ray; pero aquests senyors tenen bons gustos.

—Y bèn recontents que n' están. La escudella nostra troban que no l' han menjada tan bona en cap altre paratje del mon; la carn d' olla, diu un de molt trempat, que la faría benehir cada día perque ni confituras de palma son més gustosas. Mira, aquella senyoreta, lo primer dia semblava que menjés ab pinsas; tot anava ab forquilleta: ara cullera y forquilla y plat fondo: tot traballa.

Després parlém de las nostras cosas y la pobreta se m' acosta á cau d' orella, no sé si per embusterejarme un petó, perque no 's tè d' amagar de ningú, y 'm diu: «Tinch replegadas deu doblas de quatre: extén lo negoci, planta un altre forn». Pobra mare, santa dona; què haig d' esmersar jo aquests diners: son reliquias que 'm recordarán son amor. Primer no menjará pá cap parroquiá avants d' establir altre forn ab aqueixos diners. Son medallas sagradas que posaré á interès de petóns.

—A taula tothom, crida 'l pare, que sén mitjdía avants que las buscas del rellotje hajan conseguit trobarse al bell punt de l' hora grossa.

Bèn segur que s' hi tè de recobrar la gana en una taula tan concorreguda y bèn parada Estovallas netas cada día, sense la trampa de girarlas del revers, que 'l nostre ví tè tacas que bescantan y tan verdaderas son de la cara com voltadas d' esquena; aquells dos rengles de plats que cada un tè 'l sèu recreyo pintat: aquí un brot de tres olivas y las fullas tot de color blau; en aquell un aucellet que canta sens amohinar; en altre una pera que no s' endavina la casta; allí un peixet que se li poden contar una per una las pessas de la escata, ab tal ull rodó, que sort qu' es de pintura, ó sino ja li haurían buydat á cops de forquilla. Tres ó quatre porróns panxuts que s' aixugan sovint, pitjor que catúfols, enlayre sempre, tremolosos com aucell encisat per la gola de la serp, rajant ferm, á desdir, dins d' unas bocas tan badadas per no perdren cap esquitx, que ja hi entra balder y ab senyorío 'l raig de ví seguit y lluhent que sembla cordonet torsat de passamaner. Las viandas olorosas desembossantse folgada capa de fum que las envolta com gassa moresca y molt costosa. Lo pá, avellana pura pastada; las caras alegras; bona conversa y xamosa com de jovent ab pochs maldecaps. L' alegría triomfa, y com es encomanadissa, tothom tè més delit, se repeteix la passada de carn d' olla ó platillo, que tot es bo y gustós y 'l ví reclama assiento per no fer mal un cop es dins. ¡Y diuhen que 'l ferro es sanitós per la sanch! Que vinguin al poble 'ls entecats á desenganyarse y recobrar lo perdut: val més un trago directe del ví nostre que totas las minas de Biscaya.

* * *

Nos topém ab una jova alta, elegant, ab sa mantellina blanca y vestit enterch de seda; bèn corresposta de formas, ab tiratsde reyna, vessant noblesa

ab la magestat de son caminar. ¡Válgam Dèu que 'l cap me roda y sento enrogirme la cara!

—¿Tú per aquí, Mercè?

—¡Ay, ay! ¿qu' es la tèva filla aquesta? ¡Qu' es maca!

—¿Qu'es lo tèu noy aqueix?

Ella s' acosta y petoneja á ma filla; jo aixeco al nen, li beso 'ls ulls, duas estrellas, y 'm sento la boca com inundada de claror.

Nos guaytém bella estona, fixa la mirada, sense sapiguer qué ferlo shi dir als llabis.

APUNTES DE LA CARTERA (de *Ferrer Pallejá*).

Cementiri de Montmeló.

—¿Donchs, que has vingut á festa?

—Feya cinch anys que no pujava ..

—Encare veig que tens memoria y no 't descomptas.

—¡Mercè!

—¡Qu' es maca ta filla!

—Si vas al envelat ¿me 'n promets algún?

—Ves, ves en nom de Dèu. Encare 'n trobarás d' amigas d' aquell temps, y com qu' ets un bon ballador no tè 'n mancarán pera triar.

—¿Me 'n promets algún, Mercè?

—¡Y sí!... encare 's pensaría la gent que tinch racansa.

—Adèu, Mercè.

—Adèu, hermosa, déixam ferli un altre petó à ta filla.

—N' hi has fet dos: ne sobra un, Mercè

La resposta no me la mereixía. La mirada ha sigut d' acer pur, de las que atravessan.

Cosas de poble: 'ls pares no s' avenian d' opinió y 'ls sèus fills ho hem pagat.

—

Si ballo ab la Mercè, tornarém á parlar del temps passat: tot alló que no 'ns poguerem dir maymés. Y allí baix, á Barcelona, potser tindrán gelosía. No faré cap pecat. Vindrá á ser una jugada de retrocés. ¡Oh! no, 'l quint aniversari del amor marcit.

Emili Vilanova.

Mataderosas, 29 agost.

EPÍGRAMA.

Feya poch era casat
ab l' Estrella, don Pasqual,
y com que viudo ha quedat
ara diu tot cap-ficat:
—¡Ma *Estrella* ha sigut fatal!

Un Tapé y F. de T.

CARTA DEL NUVI (per *Mariano Foix*).

—Titoneta mêva: endavina de quí es aquesta carta.

LA BALADA DE LA VIDA.

I.

Vora del riu, sobre la sorra
juga un infant,
lo sol ardent la pell li torra,
y tot jugant
canta l' infant:
—Quín sol que fa,
quina caló,
res hi ha milló
quan es l' estiu,
que anà á jugá
vora del riu.

II.

Oló y perfúm la flor exhala,
tot es verdó;
un oronel furient com bala
va en l' horizó,
y en la verdó,
en la fresca ombra,
damunt l' alfombra
qu' esclata llum,
una parella
pulida y bella
parla d' amor...
mentres la flor
fa oló y perfúm.

III.

La fulla cau, plou á torrents,
trist tot está;
núvols y trons, boyras y vents
sense pará.
¡Trist tot está!
Va l' oronel á llunya terra,
ja per la serra
no 's veu cap au,
un jovencel
se 'n va á la guerra.

. . . .

¡Trist es lo cel,
la fulla cau!

IV.

—¡Quín fret que fa! deya un vellet
de cabell blanch,
jo 'm trobo vell y arrupidet,
glassat de sanch;
que ab lo cap blanch
y una ferida,
y una medalla
qu' en la batalla
vareig guanyar,
no puch la vida
de ma estimada
may recobrar.
Fòu d' anyoransa
lo sèu mal fat,
deya frisantse
lo bon soldat,
y la nèu queya
sense pará,
y 'l vellet deya:
—¡Quín fret que fa!

J. Blanch y Romaní.

DEL MEU CALAIX DE RETALLS.

L' amor y l' amistat son tan pocas las vegadas que 's deixen veure, qu' encare ningú los hi ha pogut pendre la filiació.

∴

Creure ab fé cega en la fidelitat de la dona, es lo mateix que fiarse de la mansuetat de un lleó domesticat: quan un menos s' ho pensa ¡nyach! ja li ha donat urpada.

∴

En lo matrimoni, si per desgracia (molt freqüent) la muller sufreix *una caiguda*, al únich que li surt lo cop enfora es al marit.

* * *

L' home al casarse, sacrifica la séva llibertat per la emancipació de la dona.

Alfons Adam.

A TRAVÉS D' ESPANYA (per *B. Galofre*).

Contrabandista andalús.

ÍNTIMAS.

Dius que de tant que has aymat
y has sufert de día y nit,
tens lo cor tot esquinsat...
Dona, fest'hi dá' un surgit.

—

De promesas falagueras,
d' enamorats pensaments,
de constancias amorosas...
¡quántas se 'n ha endut lo vent!

—

¿Sabs perqué 'l vent joganer
passant per l' espay murmura?
¿Sabs per qué, bella criatura,
fa aixó?... ¿Ho voldrías saber?
Perque, com tú, s' embolica
com fas sempre pèl vehinat,
y com tú, cla' ha demóstrat
que allá ahont va, per tot se fica.

Antonet del Corral.

SOBRE LA DONA.

Las donas guapas son com los salta-camíns: roban los diners y devegadas la vida.

***

Preguntéuli á una dona si tè algún amant, y si respón que no, baixant la vista, vol dir que sí; pero si respón que sí ab la vista en l' ayre, vol dir que no.

***

La dona se sembla á un día de mars: es molt variable.

***

La felicitat que pot proporcionarnos una dona es com una anguila: quan més estreta pensas tenirla, es quan més fácilment s' esquitlla.

***

Quan la dona 's casa es com un xuclador que atrau al que 's banya pera sepultarlo al fons del riu. Per aixó desde un principi 'l po bre marit troba sempre ab l' aygua al coll.

Pepet del Vendrell.

CANTARELLAS.

Las noyas son exigentas
desde 'ls quinze cap amunt;
mes quan son á prop dels trenta
arreplegan lo que 'ls surt.

—

No m' agradas gens ni mica;
pro ab lo temps, quí sab... pot ser...
Mira, avants no m' agradava
la cervesa, y ara 'n bech.

—

Ab lo luxo que 't domina
y 'ls pochs quartos que jo tinch,
si 'ns casém, jo t' asseguro
no morir de cap enfit.

Fra J. Vegis.

PRELUDI.

Al costat del balcó d' ella
ell hi tè lo sèu balcó:
¡si n' hi passan d' horas y horas
en dolsa conversació!
Baix, baixet, com qui 's confessa,
repeteixen juraments
y s' explican, tremolosos,
sos mès secrets pensaments.
Ell formula mil propósits
per días qu' han de vení;
ella inclina 'l cap rojeta,
y á tot li respón *que sí...*
¡Cóm s' enlayran trassant cálculs,
fent montanyas d' ilusións
y tirantse ab má furtiva
torrentadas de petóns!
¡Cóm l' esperan lo gran dia
en que junts, prop d' un altá',
veurán consagrats los llassos
que l' amor teixí temps há!

. . . .
. . . .

Entre tant, las orenetas,
precursoras del estiu,
crusan l' ayre, adelaradas,
buscant lloch per ferhi 'l niu.

C. Gumá.

DUETTO.

Lo balcó de la minyona
y 'l del jove están deserts:
ja ningú sent sos coloquis
de la lluna als raigs incerts.
Preguntéu á las vehínas
y més d' una os contará
que 'l rector de la parroquia
l' altre dia 'ls va casá'.
Ella anava tota blanca,
ab floretas sobre 'l pit,
lo semblant plé d' alegría
y 'l posat víu y aixerit.
Ell, al tornar de la iglesia,
se veya ja tan ditxós,
que tenía tot l' aspecte
de un general victoriós...
Apenas surten de casa:
com allí ¿ahónt estarán?
¡l estíu es una mala época
per anar pèl mon rodant!

. . . .

. . . .

Cel y terra, aucells y plantas,
tot reposa, tot somríu:
ja no 's veu cap aureneta...
¡ja cada una té 'l sèu niu!

C. GUMÁ.

TIPOS DE ROMA. (Quadro de *Mariano Barbassán*).

Venedora de verdura.

¡NÚVOL DE FUM!

I.

—No ho dupti, Carmeta, jo ho he vist.

—¡Pero si 'm sembla mentida!

—¡Mare de Dèu y qu' es tonta! Tots los homes son iguals; tant sols per cremar son bons.

—¡Vaja, no diga aixó de *l' especie!* ¡Dèu me 'n guart de cremar al mèu! ¿Cóm ho faría, pobra de mí?... ¡ay! no, no.

—¡Qu' es infelis! ¿Ha vist cap homenot que serveixi pera res de profit?

—¡Ay, ay, lo mèu!

—¿Lo de vosté? ¡Tan bona pessa es lo sèu com lo mèu!

—¡Poch, á poch! ¡¡fassi 'l favor de tractar millor á en Teodoro!!

—*¿Teadoro* s' anomena?

—Sí; ¿qué 'n tè que dir?

—¡Ah! jo res; pero cregui que 'l nom sembla fet exprés per ell.

—¿Per qué?

—Perqué es un *me gustan todas.*

—¡Y ara! Fassi 'l favor de no dir aixó.

—¡Ah! ¿potser sí que li sab grèu? Tan *Tenorio* es lo sèu *Teadoro*, com lo mèu Casimiro. Per lo nom sembla que casi no mira res; pero filla, pèl carrer tot ho veu.

—¿Y aixó qué hi fá? La vista es lo primer sentit de la persona.

—Miris; lo mèu, passa una rossa, donchs ulladeta; passa una morena, donchs mirada de cantó .. ¡¡fins d' una negra se va enamorar!!

—¿Y ara?

—¡Sí, senyora, sí, d' una negra! Y aixó que deya que li feyan fástich perque sempre están fent *morros*.

TIPOS DE ROMA. (Quadro de *Mariano Barbassán*).

Venedor de torrat.

—¡Me deixa parada!

—¿Y las minyonas? Jo prou busco las *fotografías* més horrorosas; pero filleta, no 'n puch sortir.

—Aprensións de vosté. ¡'Ls celos!...

—¡Sí, visqui refiada! Y vaja, ja que tan bó troba al sèu, segueixi'l un día y 'l veurá passejantse amunt y avall de la Plassa Real. ¿Qué hi fá allí?

—¡Dona, ja ho díu vosté, s' hi passeja!

—¡A vosté sí que se la passeja! No sigui mansa: miri que jo hi tinch un ull... En veyent un home que fá centinella, desseguida dich: «aquí tens lo quartel... y 'l ranxo.»

—¿Y vosté li ha vist?

—Sí, senyora

—¡Casualitat!

—¡Sí, prou, casualitat! Ja van tres días seguits. Estich segura de que ja hi deu ser.

—¿M' hi vol acompanyar?

—Ab molt gust: anemhi.

II.

—¿Lo véu, amunt y avall com un municipal de punt?

—¡Y ara! ¡si es un *guarda passeyos!*

—No, dona; ara passa per davant de las *Tres Gracias*... ara 's gira... mira cap aquí... alsa 'ls ulls... *¡ciertos son los...*

—¡Calli! Deixim amagar detrás d' aqueixa columna.

—¡Ja ha passat!

—¡Ja torna cap aquí!... Ja tenim lo quartel.

—¡Ah, dolent! ¡Ja me las pagarás totas!

—¡Vaja, deixis de cosas!... ¡Si axó 'ns passa á totas!... Aném, que si 'ns veya...

—¿Anarmen díu? ¡Cá, barret!... D' aquí no 'm moch... Jo no 'l deixo fins á saber quí es ella.

—¿Y quí vol que siga? Una pochs modos... una...

—¡Calli, dona, no m' ompli més lo cap que prou que 'm pesa!

—¡Anem, anem!

—No, cá, no 'm moch. Necessito datos.

—Creguim, això vol diplomacia.

—¡Qué diplomacia ni raves fregits! Me 'n vaig á trobarlo.

—Donchs jo 'm retiro.

—Vosté mateixa: fassi lo que vulga.

—Donchs, estiga bona. Entre marit y muller, lo millor es no ficarshi.

III.

—Hola, Teodoro, ¿qué fas per aquí?

—Res; me passejo.

—¿T passejas? ¡Bé! Ja m' agrada, perque això es bó per la salut.

—Y tant si ho es... y per la butxaca.

—¿Per la butxaca?

—Sí; ¿no sabs que fá dos nits que no puch dormir de mal de caixal?

—Sí.

—Donchs me 'l estich curant.

—¿Passejante?

—Sí, mira que díu lo rètol d' aquell balcó.

—*«Boniquet, Médico dentista.»*

—Es lo mèu dentista. Vull anar á ferme arrencá 'l caixal, pero al llegir lo lletrero es tal l' aprensió que 'm vè, que 'l dolor se 'm calma: aixís tens esplicat perque 'm passejo. ¡'M curo 'l caixal d' arrós!

ARTUR CARRERAS.

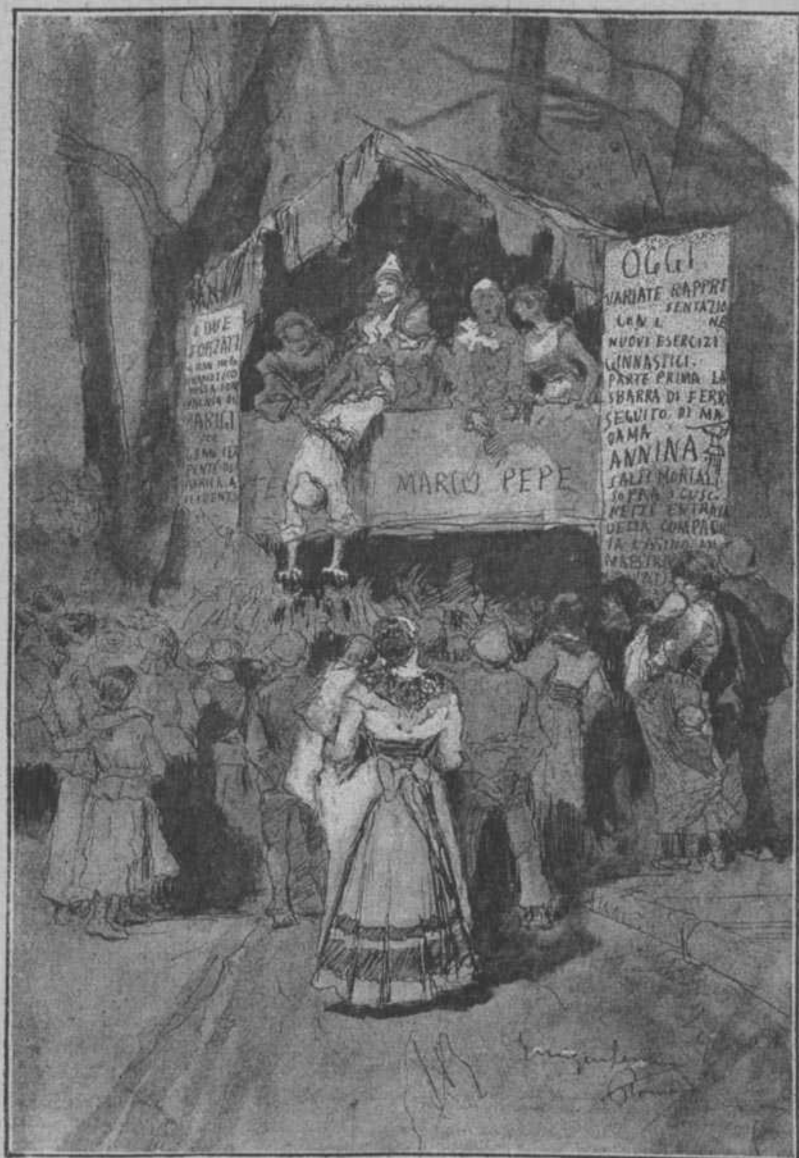
ENTRE PARE Y FILLA (per *M. Foix*).

—En Bertrán bé es prou guapo y bon xicot.

—Pero tè molt ós... y ¡vaja, l' os bertrán que 'l rosegui qui vulga! Lo] qu' es á casa no 'l vull.

FULLA D' ALBUM (d' *Enrich Serra*).

Teatret de putxinetlis en lo barri dels Juhéus (Roma).

GAT PER LLEBRA.

RONDALLETA VENATORIA.

Veus aquí que una vegada
un cassador dels granats
que registran las historias,
era aficionat al mam
més del que li convenía
per no errar ni un tret jamay.
Veus aquí que una mitj diada
va anarsen á descansar,
rendit un xich pèl cansanci,
pero més pèl vi colat:
vi ranci que 's recordava
del temps dels primers gabaigs.

—

Tirat al llit, dormit queda
de cop y volta, y son cap,
carregat de vapors densos,
comensa á tempestejar.
¡Y quins somnis tan silvestres
los del cassador roncant
á preu fet!... Isarts somnía,
llops, guineus y porchs singlars
que, sardanejant lo voltan
desprès que d' ulls l' han tapat.
Los vapors se clarifican
y 'l somni 's torna enrahonat.
Somnía més verossímil,
més possible y natural.
Somnía que un jas de llebra
ha descubert; que roncant
ella está, y ell de puntetas
camina y s' acosta al jas.
La llebra no 's mou... «¡Oh, quína
son més forta!... Haurá menjat
massa rahíms y borratxa
dorm...» No se sab explicar
lo cassador d' altre modo
aquell dormi' aclaparat
de la llebra, y se la mira
ab ulls de pena .. y de fam.
Los brassos del dormilega,
que 's posá darrera 'l cap
al ajáures, se separan
poch á poch... desclou las mans ..
Agafa... «¡Ja 't tinch!» Apreta
y... se sent esgarrapat
ab música; es dir ab miol
esglayós, horripilant.
Lo gat al coixí dormía,
y 'l cassadó entussiasmat
ab son somni, l' apretava
prenent per llebra... altre gat.

J. RIERA Y BERTRÁN.

HORA TRISTA —(Nota de *Modest Urgell.*)

GENT DE FORA (per *M. Moliné*).

La capa tot ho tapa.

---

* * *

Los antichs als poetas coronavan
no ab llorer, sino ab cura,
qu' es la planta que creix entre las runas.
Y era perque als poetas
no se 'ls corona més que quan descansan
dins de sa tomba freda.

Víctor Balaguer.

LO FLUVIOL DEL TEIXIDOR DE CALONGE.

—¿Cóm se troba la senyora Catarina?
—Mellor.
—¿Qu' ha tingut?... Deyan si tenía 'l fel sobreixit.
—No 'n teniu res que fer. Sempre voléu fer 'l saberut.
—Perdoni, senyor doctor. La senyora Catarina es nostra senyora mestressa, y tots 'ns interessém á la sèva salut.
—Bé, bé... ¿Hónt es la Llúcia?
—¡Llúcia! ¡Llúuucia!... ¡hónt redimontri s' haurá ficat la dona!... ¡Llúcia! ¡Llúcia!...
—¡Cridéu pas tant!... m' aixarivilléu! En lloch de tant cridar, faréu mellor de cercarla ¡Apa! ¡y feune via! no estich per entretenírme.
En Joan surt á fora, cridant encare més fort:—¡Llúuucia! ¡Llúuucia!
Compareix la Llúcia ab un manoll de malvas y borratxas.
—¡Ay! dispensi, senyor doctor; no 'm creya que vingués tan aviat.
—Bé; ja he vist la malalta... continuhéu lo mateix... ¿Heu probat lo nou instrument que os he portat?
—Sí, senyor; va molt bé; la senyora Catarina n' está contentíssima.
—Us recomano d' aixugar bé lo canonet cada vegada que vos n' hauréu servit; sens això 's faría malbé y no podría més servir. Vaja, adéu siau; fins á demá matí.
—¡Déu lo guardi de mal!

***

Era á primers de juny; la senyora Catarina, viuda del rich hisendat de Cassá de la Selva, en Pere Merlada, sola, sense familia, havía anat á caball del carret d' en Joan, son masover, á visitar un de sos masos del terme de Llagostera, lo mas Pineda, de suredas, vinyas y camps de conréu. Era la dona més puny arrapada que 's coneixía de la comarca de la Selva. Eixa avaricia havía crescut ab los anys, puig anava á la ratlla de 70. Alta, seca, escardalenca, de faccións més masculinas que femeninas... no es d' extranyar que no tingués familia. Quan vivía en Merlada, ella portava las calsas, y ell era la doneta.

Molt amiga de gats. A casa sèva ne feya cria y n' enviava á tots sos masos, hont deya que las ratas hi feyan més mal que pedra seca.

Vivía sola ab una criada tan vella com ella, la Jepa, quina, de molts anys era á la casa. La arreplegá de jova perque era molt lletja; y encare, ab tot y ser lletja y grabada, la senyora Catarina no se 'n fiava gayre. Li havía donat comiat duas vegadas per gelos; puig vigilava á n' en Merlada á qui havía sorprés infragant, clavarli algúns pessichs, mentres servía á taula. Mes ell deya que ho feya sols per distracció, sense cap mal intent. Com era tant lletjassa y tan bona

LA GUITARRA (per *J. Lluis Pellicer*)

Es gloria de las verbenas,
consol de las bonas mossas,
dols ensomni de las rossas
y joya de las morenas.

per las feynas d' escarrás, als dos dias la tornava á pendre; puig may se pogué afigurar qu' en Merlada hi posés afició.

*
* *

Donchs aquell dia, un dijous, la senyora Catarina havia anat á caball del carret de 'n Joan, al mas Pineda.

Lo mas Pineda es un dels més importants del séu patrimoni. En Merlada hi havia fet construhir un petit allotjament de duas cambras, menjador y cuyna; solian anarhi al estíu á passar una temporada.

Lo mas Pineda está situat al peu de las serras de Fitó; rodejat de suros, rouredas, closas y glebers; no lluny d' una riera que manté la frescada d' aquells encontorns.

La senyora Catarina, en mitj de sas bonas qualitats de dona d' orde, estalviayre y bona mestressa de casa, tè un defecte que no perjudica á ningú sino á n' ella: es llaminera, amiga de dolçaynas, llet y fruyta; y malgrat de tenir lo ventrell molt ferreny, sol tenir unas tarrabastadas que la fan gemegar y jaurer algúns días.

Aquell dia, arribá al mas Pineda á la tarde. La masovera li portá per brenar un recuyt de llet de cabra exquisit; se 'l fiulá ab gust. Havent brenat, aná á l' horta; la Teresó, filla dels masovers, havia pujat á un cirerer y cullit un cistellat de cireras de lley Al veure aquellas hermosas cireras no pogué resistir á la tentació de ficarsen algúns grapats á la butxaca; y tot passejantse, admirant las cols y l' enciám, se las anava menjant de una á una, no atinant que la barreja de llet y cireras li podría donar un trastorn. En efecte, aixís fou; tingué mala nit. La Teresó y sa mare hagueren de corre ab infusións de ca-

RECORT DE TOLEDO. (Dibuix de *J. Pascó*).

PAGESA DE LA PLANA DE VICH.
(Grabat directe de fotografía de N. Nobas).

Portant l' ápat als homes.

mamilla y fregas de bayeta calenta. Mes l' endemá se li declará forta febra. Vingué 'l metje de Llagostera, quin, després de pulsada y auscultada per darrera y per davant, digué que la malaltía era de pronóstich reservat; inclinantse en una gastro-enteritis coleriforma.

Prescribí 'ls remeys adeqüats: begudas calmants, refrescants y sobretot servicials d' aygua de malvas, grana de llinet ab algunas gotas de *láudanum*. Mes desgraciadament, no hi havía cap xeringa al mas. La malalta volgué fer anar en Joan á Cassá perque la Jepa li entregués la sèva. Pero l' doctor li digué:—Ja veurá; jo aquesta tarde li enviaré una de nou sistema que va molt bè; vostè mateixa la podrá manobrar sens l' ausili de ningú. Axís se feu. La senyora Catarina trobá que anava molt bè y se 'n serví.

*
* *

PASTOR DE LA PLANA DE VICH.
(Grabat directe de fotografía de N. Nobas).

Tornant de fira.

Al cap de tres días de ser malalta la senyora mestressa, arribá al mas Pineda, un diumenje al vespre, lo teixidor en Bernat Socas, de Calonge (a) *Toca sardanas*. Portava un roll de tela novament teixida, y devía emportarse un sacat de capdells de fil de cánem, filat al hivern, vora la llar, per las donas de la masía.

En Bernat entrá á la cuyna tot enfredolit, puig havía atravessat las serras de Fitó ab ruixats de pluja á l' esquena. Prengué una cadira baixa y 's sentá junt á la paret, prop del foch de la llar pera fer assecar sa vestidura.

Dech advertir, que si 'n Bernat Socas portava lo motíu de *Toca sardanas*, era per la gran afició que tenía de xiulejar molt bé corrandas y sardanas, qual compás marcava, tot llansant la llansadora, ab lo traqueteig de sos peus. Ademés tocava 'l fluviol; lo feya refilar que donava gust.

DISTRACCIÓNS (per *Moliné*).

Liberanos a tentatione.

De la paret propera á la llar ahont estava adossat, penjavan, á son costat esquer, quiscún a sòn clau, los molls, los rosaris d' en Joan lo masover y un armatost extrany de canonet llarch y flonjo, armat d' un broch d' os, foradat, de quatre travessos de dit, prim com un bech de becada; semblava talment l' embocadura d' un fluviol de nova invenció. Eixos tres objectes li venían arrán de la orella esquerra, sentat com era en cadira baixa.

Aquell vespre, com la pluja no parava y que bufava una tramontana prou freda, lo metje, detingut per la pluja, se quedá al mas. A la vetllada vingueren á fer rotllo al escón de la llar, lo metje, en Joan, lo pastor y un mercader de bestiar, de Girona. La Llúcia endressava y la porquera, seguda al escambell, filava y pesava figas.

En Bernat, lo teixidor, se las havia ab lo pastor, de sardanas é instruments discutint dels traus que havía de tenir un bon fluviol. També s' hi barrejava en Joan, quin, de jove, havía sigut rabadá y tocava un fluviol de fira. Lo senyor metje se 'ls escoltava Mes quan parava la conversa, lo teixidor, que sentía á sa orella lo contacte d' aquell broch d' instrument penjat á la paret, girava 'l cap vers ell, se 'l mirava, palpava lo canonet flonjo, feya ballar entre sos dits lo bech d' aucell, sens dir una paraula, sens preguntar qu' era alló, per qué servía; lo tornava á deixar; reprenía la conversa; mes se coneixía qu' era preocupat per aquell instrument singular; sa atenció se portava envers ell; se 'l tornava á mirar, palpantlo ab sos dits.

Lo senyor metje seguía tots sos moviments, diguentse:—Veyám en qué parará eix exámen minuciós.

Al últim, obsedit, intrigat, no poguent resistir més, se fica 'l broch á la boca y bufa que bufa...—¡Ay, ay!... ¡no vol sonar!... creya que sonava aixó... Lo doctor s' aixecá esclatant de riure. En Joan li digué:—Cóm voleu que soni... si es lo broch d' una xeringa que deu haver servit de fresch y que s' ha posat á secar...

¿Voléu veure home més apurat? Fòu una riallada general; la Llúcia s' ennuagá, y en Joan s' aixugava 'l ulls de tan riure.

Lo fet se contá pèl vehinat de Llagostera, passá las serras de Fitó y arribá fins á Calonge. Desde aquell día, en lloch de dir á n' en Bernat Socas *Toca sardanas*, li digueren en *Bufa xeringa*. Eix motíu li restá fins á sa mort.

C. Bosch de la Trinxería.

AVANTS DEL BALL. (Quadro de *Francisco Masriera.*)

LA CIUTAT DELS ENTRABANCHS
(per *Cuchy*).

Desde que Barcelona sosté l' Assilo del Parch, podrém transitar tranquils.

En efecte: al sortir de casa, veig á un venerable anciá que 'm saluda ab molt respecte: li torno la barretada: se m' acosta ¿y saben qui era? Un que demandva la *pela*.

Giro grupa y 'm surt al pas una de aquellas mares plenas de familia de lloguer y que tenen lo marit al hospital.

Quatre passos més, y 'm topo ab un moro ¡pobre víctima de las victorias espanyolas!

LABOR OMNIA VINCIT.

Lo saber no ocupa lloch.

Me deyan los de casa:—Noy, estudía.
Y jo dalí que dalí, de nit, de día,
al dematí y al vespre y á totas horas
passava temporadas abrumadoras,
recremantme las cellas, llegint ab ansia
y empapantme de ciencia fins l' abundancia.
Un cop rebut lo títul van desfermarme.
—A corre mon, vaig dirme. Vareig plantarme,
obrint de cop y volta gran Consultori
que tingué per mí forma de Purgatori.
Anaren passant días. La cosa morta.
Del mêu pis no s' obría jamay la porta,
y 'l ressort rovellavas' de la reixeta
perque muda restava la campaneta,
y feixuchs en son puesto, sobre la taula,
los Autors que 'm serviren anant al aula.
Aquells días de gloria que se 'ns auguran
y que á tots nos conmouhen y á tots apuran
coneguí per desgracia qu' eran mentida,
quan tinguí la butxaca ben esllanguida.
Sobresalients tenía totas las notas,
y segadas las calsas, rojas las botas,
y 'l mêu cap qu' era un' olla de noms y fetxas
duya una tapadora plena d' escletxas.
—Tú serás home, 'm deyan sempre 'ls mèus (mestres;
y esperant que fos home, prop dos trimestres
vaig passar tirant cálculs, mitj mort de gana,
y rebent mil visitas cada senmana,
del fuster, del paleta, del ebanista,
del que 'm vengué las eynas, del marmolista,
de quants al Consultori van ocuparse
y per falta de pago van retirarse,
y l' amo de la finca volguent *cum quibus*,
fent desfilá á ma vista fins sis recibos
al davant se 'm posava com una plaga
y ni un instant, ni un rato, tenía en vaga.
En cambi, l' herbolari d' allí á la vora
tenía la botiga plena á tot' hora
y 's feu una caseta, comprá una torre
y dinava y sopava sempre de gorra
perque d' arrels y d' herbas de totas menas
feya un oli apropósit per las morenas.
¡Y veyéu quan un home naix en desgracia!
Sota mateix de casa hi há una farmacia,
y l' amo, que visita més que cap metje,
cura de la bufeta, del cor, del fetje,
d' ossos romputs, de febres, de trencaduras
y fá venir las babas á las criaturas
ab un *Lixis* que posa dintre empolletas
y que costa cada una quatre pessetas.
A més, al pis de sobre hi ha un curandero,
un d' aquells que se 'n diuhen *papa-dinero*
y fá un ungüent ab sutje y ab greix de ratas,

tan bó per treure 'l llustre d' unas sabatas,
com per fregar la llauna qu' es rovellada,
com per fer perdre l' esma d' una casada.
Y entran y surten sempre buyts de butxacas
troneras, xitxarel-los y noyas macas.
Hi ha un home que ven fruyta, pisa y llimonas,
que saluda á las bestias y á las personas,
y assegura un cotxero qu' es molt tanoca,
que té una creu estranya dintre la boca,
y qu' allí hont ell aplica de sa saliva
fuig lo mal, prompte 's cura y 'l mort aviva;
y á professó seguida van enriquintlo,
y ab lo mal y sens quartos van benehintlo.
Sé d' una endavinayra de molta fama
qu' anuncia pèls diaris tot un programa,
que dorm, tira las cartas y á més la tuna
á costa de molts burros fá una fortuna.
Aquesta no recepta cap medicina,
acluca 'ls ulls, s' explica, veu y endavina;
l' estrenya-caps ensuma si se li envía,
y desseguida encerta la malaltía,
y díu á las solteras y á las casadas
dels joves que las tenen enamoradas.
Mes quan son fora 's posa la dona á riure
pensant en las beneytas que la fán viure.
Certs menescals que tenen botiga oberta
arreplegan parroquia segura y certa,
perque al temps que á las bestias ferra y revisa
com n' hi han moltas que portan bona camisa,
acontentar als amos també procura
y ab un sol cataplasma dugas ne cura,
la que de quatre potas per tot camina
y la que porta gorra y garibaldina.
Aixís es que de feyna jo no 'n tinch gayre,
al camaleón m' assemblo vivint del ayre,
y mentres que jo pago prop de tres quotas,
aquells que res tributan me fan ganyotas
y 'm reptan, tot dihentme:—¿Per qué estudiavas?
¿Y doncas tú que 't creyas? ¿Que 't figuravas?
Qui vulga tenir gangas y benefici
qu' en tot s' ocupi menos de sòn ofici.
Al veure que hi ha home tonto y bagarro
que dignament podría tirar un carro,
y vá dintre d' un cotxe, tothom l' incensa,
rodejat de fortuna, de gloria inmensa,
me rich dels que traballan tant de memoria
preveyent, infelissos, días de gloria,
y al eixir ab lo títul net de l' escola
per xamba, per enredo, per carambola,
alcansan una plassa de l' Arcaldía
y guanyan á lo menos deu rals al día.
¡Bon premi pèls alumnos estudiosos
que del profit dels cursos van afanyosos!
Y 'ls regidors se diuhen:—¡Quant diné 's llensa!
¡Bah! ¡Serveixi d' estímul pèl que comensa!
¡Ja ho crech si n' estimula la budellada
qui rosegóns sols menja y una arengada!

Follet.

Tombo la cantonada y 'm surt al pas un vencedor de la guerra de Africa, tocant un desafinat *aristón* per més recreo.

Al mitj del carrer un amich me prevé que si m' estimo 'l rellotje, camini de dret y sense deturarme per ningú.

Segueixo 'l consell: camino de dret y depressa y ab un xich més me rompo l' ánima per haverme entrabancat ab lo bastó de un cego.

Resolt á tancarme á casa, encare haig de veure una de aquellas fantasmas negras, que tantas cosas diuhen sense dir res.

—A casa al menos me deixarán tranquil—pensava.—Y en efecte, rebo carta de un *amich* y sablasso de cinch duros. ¿De qué serveix l' Assilo del Parch?

UNA CONQUISTA.

Se diu Pepeta, es guantera,
tè vint anys, y no tè mare!
es la noya més pitera..
ab un cosset de palmera..
y uns ulls... y uns péus... y una cara!...

—

Jo, la vritat, vaig quedarme
igual que un ninot de palla
quan en ella vaig fixarme
un dia que va emprobarme
uns guants perla allá hont traballa.

—

¡Quína trassa que hi tenía!
me 'ls va fè entrar sent petits...
¡Y ab quín garbo! ¡Ave María!...
L' endemá encare sentía
pessigolletas als dits.

—

Creixent l' amor per instants,
vaig dirme:—Será ma esposa
si res trastorna 'ls mèus plans:
qui tè trassa á ficá' uns guants
¿no 'n tindrá en molta més cosa?

—

La espero al plegar un día
m' hi declaro á *quema ropa*,
li explico tot quant sentía
y 'm respón ab ironía:
—Fillet, en mala part topa.

—

No 'm puch casá en cap manera
per ara...
—¡Cóm!
—Ja está dit.
Y á no ser que tinga espera...
—Si no es per molt temps...
—¡Friolera!
Fins que 's mori 'l mèu marit.

. . . .

¡Figúrinse quín fracás!
vaig quedá ab un pam de nas
com aquell que desatina.
¡Y jo que días atrás
li havía donat propina!

F. de A. T. y S.

CABORIAS.

Las donas que jugan ab l' amor son com las criaturas que jugan ab ganivets: alguns cops *se tallan*.

.·.

Generalment estimém á la dona hermosa per admiració, á la lletja per interés y á la virtuosa per sos mereixements.

.·.

Porta sempre barret y serás ben mirat encare que vajas de *gorra*.

Pepet del Cotxe.

VIOLINISTA. (Estátua de *J. Reynés,* premiada en l' última Exposició de Madrit, ab medalla de primera classe).

RECORTS (de *M. Moliné*).

Puntillayre. (Arenys de munt).

PER UNA NINA.

Un mèu amich moltcriaturer, tenía una nebodeta en un col-legi de monjas.
Un día va trobar ocasió de comprar una nina per un preu qu' era una ganga. Res: un comissionat alemany va portar un saldo de ninas que donava gust de veure, y 'l mèu amich, que va saberho de casualitat, se 'n va aprofitar per haverne una y regalarla á la sèva nebodeta.

Vos dich que feya goig. Tenía una d' aquellas caras de cromo fí, tan vermelletas y delicadas, que sembla que las tinga que fer malbé l' ayre. Son cabell era ros clar y suau com una seda, y sobre tot tenía 'l mérit de tancar

y obrir los ulls, de plorar seguit y de pronunciar dolsament la paraula *mamá*, pero ab un mimo qu' enternía.

En cambi quan plorava feya patir, perque, jo que la vaig sentir, los hi asseguro que semblava de debó una nena á qui haguessen jugat una malifeta.

Com si no n' hi hagués prou ab totas aquestas gracias, la mamá y la germana del mèu amich van vestirla com á una criatura de bolquers y fins li van arreglar una capa de batejar ab tots los *ets* y *uts*, que talment semblava que estés cridant la sal y l' aygua beneyta.

No 's pot descriure l' alegría que tingué la nebodeta colegiala al rebre aquell *bebé* que feya l' efecte de una criatura de carn y ossos. No sabía cóm portarla, ni cóm ensenyarla á las mestras, ni 's cansava de ferla plorar per calmarla luego ab cansonetas y ferli dir aquell *mamá* carinyós, que li semblava una música exquisida.

Pochs días després d' haverli portada, tornava mòn amich al col-legi pera veure á sa estimada nebodeta. Y la va trobar tota trista. Afigúrinse que las monjas li havían prés la nina sense més ni més y la pobreta l' anyorava ab tota l' ánima.

La *Prefecta* va comensar per tenirla á totas horas á la falda, amanyagantla com si fos un infant, y dihentli tota lley de parauletas dolsas. Pero lo que més la entretenía y la feya glatir, era quan estirantli un cordó, la nina pronunciava aquell *ma-má*, *ma-má*, ab vèu tota tremolosa. A la *hermana Prefecta* li ressonava dins del cor y sentia la sanch cóm corría més depressa per sas venas.

No pogué disfrutar ella sola y tot lo temps que volía aquell goig, perque la mestra de dibuix, á lo millor li prenía la nina de las mans y no 's cansava de ferli repetir *ma-má*, *ma-má*, ab la mateixa insistencia de sa companya.

En tant la pobra nebodeta de mon amich, privada de sa preuhada joguina, s' anava migrant.

Las demés noyas no se 'n sabían avenir de veure á las monjas com jugavan á ninas.

UN RETRATO (per *Miquel A. Trilles*).

Lo pintor Pagès Ortiz.

Tipo de Trastevere. (Dibuix de *L. Romanyach*).

Después de la mestra de dibuix, la organista també va volerhi part y ab més carinyo que las altras li cantava cansónetas y la tenía á la falda com una mareta amorosa.

Alló va ser una fal-lera general, una especie de bojería contagiosa. Tot lo convent anava en renou per aquella ditxosa nina y á totas horas se sentía aquell crit deliciós de *ma-mà, ma-mà*, qu' era com un crit de vida y de amor en mitj de la tristesa de la clausura y de la fredor de la reixa. Semblava que 'l bon Jesuset, per boca de aquella nina de cera, hagués fet naixer lo sentiment de la maternitat en tots aquells cors mal adormits de monja.

Als pochs dias totas treballavan pera ferli robeta y vestirla de curt. No hi ha pas cap criatura de casa rica que tingui un parament més cumplert que aquella nina.

Va arribar l' época de fer pessebre y 'l *ninyo* que fins llavoras havia servit tots los anys, va quedar de recó per fer puesto á la nina.

Era alló de menjársela á petóns, y vos asseguro que may ab més motíu podrá donarse 'l nom de *mares* á totas aquellas monjas que fins se disputavan la ditxa de posarse la nina al llit. ¡Ab quín cuydado la acotxavan, y cóm se recomenavan l' una al altra, ab lo mateix temor que la mare á la dida, que procuressen no girarse de sopte pera no ferla malbé!..

Temporada hi hagué en que 's feyan festas cada día en lo convent per culpa d' aquella nina. Comensaren per batejarla ab tota pompa; arréu van celebrar lo jorn en que la calsaren, y després van festejarli la primera dent y 'l primer pas. Tot això ho feyan las monjas com aquell qui no vol, aparentant que son únich objecte era divertir á las nenas; pero ben clar se veya de una hora lluny qu' ellas hi disfrutavan més que las petitas.

Aquella joguina era la alegría del convent, lo delit de totas las monjas fins al punt de que se 'n ressentían las lleminaduras y las oracións. Desde aquesta benehida dería de la nina, no 's feyan tants dolsos ni 's deyan tantas parts de rosari.

Va succehir al últim una cosa ja més alarmant, més ó menos relacionada ab tota aquesta excitació. Hi havía una novicia qu' estava á punt de professar, una hermosa joveneta que 's trobava allí més per la tristor de uns amors desgraciats que per la fermesa de la vocació. Ja havían passat alguns mesos desde

que rebé la dolorosa ferida, y sens dupte 'l cor se trobava mitj convalescent sino convalescent del tot. Veus' aquí qu' entre aquell burgit mundanal, aixecat per la nina, entre aquells suaus explays de la naturalesa junt á las violencias de la clausura, sentint aquella abundó de manyaguerías que sortía de tots los llabis com un crit á la vida y al amor, la novicia va notar com per sas venas corría sanch nova, observá com sos desitjos rebrollavan y sos somnis de verge 's deixondían, de igual manera que 'l malalt que al deixar lo llit y l' obscuritat de l' alcoba 's troba ab la terra en plena primavera, vessant d' olors, banyada per los hermosos raigs del sol que munta á sòn zenit, y experimenta agradable mareig, agafa una ubriaguesa dolsa que embelleix la existencia y ho fa veure tot bonich y rialler.

Tal va pasarli á la novicia, qui convensuda de que s' havía enganyat á si mateixa y que no tenía vocació, sent aixís que li faltavan pochs días pera professar, va dir clarament á la abadessa que volía tornar al mon, com aixís va ferho,

Llavoras fòu quan l' abadessa va obrir los ulls, comprenent que allí dintre se patía una passa perillosa, que hi havía entrat un alé empestat de fora que més ó menos havía tocat á tots los cors. Y molt prompte se formá cárrech de que la nina era l' esca del pecat, la causa de tot aquell rebombori que havía somogut lo pósit de tots los cors, enterbolint sa calma y sa dolsa conformitat filla del repós.

Era indispensable pendre una determinació, y aixís va ferho.

La familia de mon amich va esser cridada, y li van tornar la nina, per la rahó de que devia castigarse aixís á la nebodeta per sa falta de bon comportament. ¡Pobra criatura! Després se va saber tot, y l' altre día reyam com uns ximples, quan la mateixa nena, que ja s' ha fet gran, nos contava 'l tip de plorar que 's va fer l' *hermana Prefecta*, lo día que van treure la nina del convent. Encare que, bèn mirat, ferem mal de riure, perque per aquella dona va esser alló com la sombra de dolor que sent la mare quan se li mort un fillet.

Lo cas es que may més van deixar entrar cap nina en aquell convent.

M' olvidava un detall: la nebodeta de mòn amich, quan va sortir del collegi, dos anys més tart, com á regalo de boda, va oferir á la novicia, que al últim se va casar, la nina que semblava que hagués entrat al convent pera tocarli 'l cor.

FREDERICH RAHOLA.

BRINDIS FLAMENCH (per *Gomez Soler*).

—¡Por mi chulo! ¡Por su gracia! ¡Por su *mare!* Y por los mozos *cruos!*
—¡¡Ole-ole!!

La Balladora

Del envelat á la iglesia.

¡Qui no l' ha vista la guapa noya
del cabell negre, dents de marfil!
Quan á balladas surt bonicoya,
sembla una toya
feta ab floretas del mes d' abril.
N' es papallona d' alas dauradas
que vola ayrosa de flor en flor,
fresca y bonica com las rosadas
qu' en las aubadas
com doll de perlas vessa 'l Senyor.

—

¡Cóm la rodeja la fadrinalla!
¡Quinas miradas! ¡quín somniar!
Mes la pubilla sonríu y calla,
balla y més balla
si 'l tamborino sent repicar.
En las sardanas lluheix sas trassas,
y es quan valseja, vent de garbí,
rotllo y més rotllo fan fer sas passas
y en balls de plassas
la pubilleta fa 'l cor glatíl.

—

Herèus l' enrotllan dihentli amoretas;
ella 'ls escolta com dols consol,
y en son cor guarda las miradetas
que son floretas
de primavera que bada 'l sol.
Dolsas paraulas de benhauransa
sos llabis rojos van escampant:
suspirs qu' embauman lo sèu cor llansa
si una esperansa
fa veure en somnis al bon aymant.

—

¡Qu' está cofoya quan las passadas
pèl poble corren per festa d' any;
¡Que bè li plauhen eixas diadas
puig las balladas
son sa alegría, son dols afany!
Gipó de seda, curta faldilla,
bona arrecada, trenas penjant,
tota afanyosa per si poch brilla,
ja la pubilla
sas millors joyas se va emprobant.

—

Enmirallantse, ja no es ditxosa,
res no li agrada, res bè li va,
y s' amohina y á plorá 's posa
tota frissosa
puig l' afany d' ella n' es agradá'.
A cada rosa que s' ha posada
somríu placenta ¡Cóm s' hi daleix!
¡Ay si plovía! ¡Quína passada!
Guayta espantada...
Sols de pensarhi ja s' entristeix.

—

Tota alegroya surt ab sa mare
qu' al contemplarla gosa á desdir:
la pubilleta qu' aixó repara,
roja de cara
ni sab que ferse, ni sab que dir.
Quína alegría quan entra airosa
dintre la sala del envelat:
d' una mirada veu afanyosa
si més rumbosa
cap d' altra mostra vestit preuhat.

. . . .

Diuhen que 's casa, ¡bona l' hem feta!
Joves del poble prou somnis d' or;
adèu balladas: la pubilleta
de poncelleta
ballant sardanas esclata en flor.
Vés qui ho diría: la encisadora
que bè ballava per festas d' any,
de prometensa n' ha fet penyora,
la balladora
ja ha vist cumplirse son darré' afany!

RAMÓN COLL GORINA.

L' AVI PERAS (per *M. Moliné*).

Aquí hont lo veuhen, encare 's recorda de la guerra del gabaig.

DE *GRAND TENUE* (per *Miró*).

¿No troban vostés que per posarse tant escotada 's necessita tenir molt pit?

LO MÉS SENSIBLE.

En aquest mon hi ha personas
tan cegas, per l' avaricia,
que quan en las sent parlar,
fins fa fàstich de sentirlas.
Una d' ellas, la Pasquala.
Son marit, deu fer vuyt días
que va tenir la desgracia
de caure de la bastida
y trencarse las dos camas
y rebre algunas feridas.
Vaig trobá' á la sèva dona
ahir tota compungida.
—¿Tant mateix l' hi han amputat
las camas al bon Matías?
li pregunto; y la Pasquala
tot ploriquejant va dirme:
—Sí, senyó'; las hi han talladas,
ay Dèu, y lo més sensible
es, que fa dugas senmanas...
¡vaig comprarli unas botinas!

. . . .

LLUÍS SALVADOR.

PER QUAN LO CANONISIN.

Projecte de vidriera artística pera ser colocada en la capella del gloriós Sant Manel de la Catedral de Barcelona.

ELL SABRÁ PERQUÉ.

Vaig sentí' á dir que la Rosa,
l' orfaneta de cal Mas,
com que ja es fadrina feta
la casavan per Totsants.
A fe que n' es l' orfaneta
una noya que molt val;
pèl abril, segóns molts diuhen,
tindrá complerts dinou anys.
Quan un fadrí li enrahona
cap á terra ha de mirar,
per evitar sas miradas...
y veure son peu *salau*.
Las rosetas de sas galtas
no las tè cap roseral;
los sèus rissos quan voleyan
semblan ab lo vent jugar,
y la gracia encisadora
de son cos, sos pits y mans,
diuhen que val l' orfaneta
més or del que pot pesar.
Qui s' emporta aqueixa joya
deurá sè' un complert galán;
qui s' emporti l' orfaneta
se 'n podrá ben alabar

—

Lo promés que li buscaren
ahí á la vila baixá,
¡válgam Dèu, quín cap d' estopa,

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(*De fotografía de Napoleón.*)

Elegant del any 40.
(*Santiago Russinyol.*)

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(*De fotografía de Napoleón.*)

Patje florentí.
(*Pintor M. Cusí*).

quín fadrí tan poch galán!
Es un jove de montanya
que may ha sortit del mas,
porta encare calsa curta
y dú gorra musca al cap.
No sab lletra ni ha vist llibres,
ni sab lo mon cóm está;
tothom per ell es bon home,
ningú pensa en fer cap mal
Diu que no gosá á parlarli
de tant que li va agradar:
¡válgam Dèu, pobra orfaneta,
y quín marit que tindrá!

—

Passat demá 's fan las bodas
y á casa se 'ls ficarán...
¡L' orfaneta es una joya
y no l' han de abandonar!
Son padrastre si l' estima
tot lo poble prou bè ho sab;
si un marit aixís li busca
ell ho sab perqué ho fará.

JOSEPH ALADERN.

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(De fotografía de Napoleón.)

Guerrer persa.
(Escenógrafo Vilumara.)

EPÍGRAMAS.

Lo fill d' en March fa campanas,
fa escándol, dóna pessichs,
tira pedras, trenca vidres,
mou brega, xiscla, fa crits,
insulta als primer que passa,
renega y pega al petits,
y sabentho, diu sa mare:
—¡Lo mèu fill, qu' es aixerit!

—

Sortint de casa 'l barber
y passant per cert carrer
á un home jo vaig renyar
perque ab rabia va donar
cops de bastó á sa muller.
Ell callá; mes tot seguit
deixantme fret y aturdit
ella plorant va exclamar:
—Bé; si 'm pega 'm pot pegar;
donchs ¿que no es lo mèu marit?

FRANCISCO LLENAS.

LAS BOTINAS.

I.

L' Andréu reya de tot cor
al estrená' unas botinas,
que apretadas pèls sèus peus
somicavan y cruixían,
semblant dirli ab sos gemechs:
—¡De tú 'ns riurém algún día!—

II.

Aixó era per Nadal.
Avuy som Pasqua florida:
té d' anar al envelat
lo pobre Andréu, y sospira,
mentres sas botas ja vellas
riuhen ab gran alegría.

—

Meditéu, bons llegidors,
aqueixa fábula trista,
y si sóu amants de burlas
recordeus de las botinas.

A. LLIMONER.

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(De fotografía de Napoleón.)

Romántich del any 30.
(Joseph Lluis Pellicer.)

CIRIS TRENCATS.

Tens dentetas de marfil;
matan tos ulls si 'ls contemplo;
de coral son los tèus llabis...
pero tens lo cor de ferro.

—

Voldría véuret brillar
en lo cel com una estrella,
perque pogués admirarte
á una distancia tremenda.

—

Ab mil posturas y mimos
l' amor en mí vas fer neixer,
y vareig quedar tant cego...
que may més t' he pogut veure

—

Quan admiro 'l cel rogent,
penso sempre, nena hermosa,
que 'l cel fins se torna roig
veyent ta poca vergonya.

—

¿Dius que vols casarte ab mí?
Ja veurás, no gastis bromas,
que un cop, d' un mánech de bala
van eixirne set escombras.

J. Got Anguera.

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(De fotografía de Napoleón.)

Gomós del sigle XIII.
(Pintor R. Casas.)

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.
(De fotografía de Napoleón.)

Marqués de Pescaire.
(Pompeyo Gener.)

¿QU' ES L' AMOR?

No es ben bè una ximpleria,
ni tampoch una sabiesa,
no es cap humana flaquesa,
ni animal satisfacció:
no es pas l' éxtassis platónich
de un' ánima enamorada,
ni l' ardenta mossegada
que substituheix al petó.

—

Deixant apart y á la banda
cent mil definicións fetas
per sabis y per poetas
(algunas de text confós),
jo 't diré, Roseta aymada,
que d' ensá que 'l mon camina,
l' amor que 'ns lliga y domina
es l' *egoisme de dos*.

A. Menéndez.

LO DIT A LA LLAGA.

—¡Me caso ab Ronda! 'M sembla á mí que de burgesos també 'n tenim entre 'ls obrers.

LA VIDA EN LO CAMP.

Aquí á ciutat, home hi há
que quan apunta l' estiu,
se 'n va á fora, com se diu
vulgarment, per disfrutá.
Y al sortir de Barcelona,
qu' es centre de distraccións,
al primer estigan bons,
se li mareja la dona.
De la manera més.. *mal*
la retorna com ell pot,
y arriba á Cabrils. ó á Olot,
que pèl cas tot es igual.
Y al sè al lloch predestinat,
travessant boscos endíns
y marges y mals camíns,
troba *la felicitat.*
Encaixa ab los masovès,
dels pagesos reb visitas,
parla de cols, de cullitas,
de camps, vinyas y res més
Arriba l' vespre per fí,
cansat del viatge y parlar,
y per poder descansar
se fica al llit á dormí'.
Moventse ab deu mil ardits
dintre 'l llit dur que fa pont,
no pot agafar la son
entre pussas y mosquits:
Quan arriba á l' endemá,
no pot sortir entre día,
perque 'l sol lo cremaría
de tanta calor com fa
Encar que fos ab molestia,
al vespre aniría al bosch,
pero no, qu' es massa fosch
y pot trobá' alguna bestia.
A taula 's posa a dinar,
y per més que sembli broma,
de tantas moscas ¡pobre home!
no pot arribá á menjar.
Sa única distracció,
es ab sa mullè' y la filla
jugá' al *solo*, á *bescambrilla*,
la *mona* y beure ab porró.

Axís passa 'l temps y riu
fent la broma ab los pagesos,
mentres transcorren los mesos
calurosos del estiu.

Y quan s' entorna á ciutat
(entre penas y fatichs),
diu á tots los sèus amichs:
—¡*Ja 'us dich jo qu' he disfrutat!*

M. Figuerola Aldrofèu.

L' ENTERRO DEL DIDOT.

Al baixar del tren en l' estació de M., qu' es un hermós poblet incrustat en un petit turó de pedra licorella damunt de una estreta platja de la costa de Llevant, ja l' enterro del didot eixía de l' iglesia. Per acompanyar á aquell bon home, brau pagés de una masía del terme, que m' estimava com á fill, havía empres lo viatje á corre-cuyta, tot just tingui coneixement de la desgracia. La mort del pobre Jaumet havía sigut joch de pocas taulas un cop de sanchs, una feridura de plé á plé, unas pocas horas de llenguassa embotornada que no li cabia á la boca y de ranera fatigosa Ja li deya tothom:—Jaumet, estéu massa gras: Jaumet gastéu massa salut. Y 'l pobre del mèu didot, ab aquella carassa, més que roja, moradenca, responía:—¡Y qué haig de fer, si la salut, ab valer tant, un hom no se la pot vendre!...

Tot aixó anava recordant, y ademés aquella tendencia malastruga que tenía á pesar figas, puig fins estant dret s' adormía, quan vaig agregarme á la comitiva, pera acompanyar lo cadavre al Camp de la quietut. Quatre parents, mitja dotzena de vehíns, lo rector, lo vicari y un parell d' escolanets, un dels quals portava 'l salpasser y un fanal entelat ab un cul de ciri encés á dintre, y l' altre la creu parroquial ab faldilletas de creixensa, formavan la trista comitiva.

Feya un cel lleganyós, un cel d' enterro: havía plogut y 'ls camíns estavan plens de fanch y de bassals

—Ja cal que s' arrebussi 'ls pantalóns—va dirme 'l rector, interessantse per la mèva roba de senyor de Barcelona.

—¿Que hi ha molt de aquí al cementiri?—li vaig preguntar.

—¿Cóm vol que li diga? . ¿Sab qué hi há? .. Lo temps de fumarse un cigarro de deu céntims.

Y sense donarme espay de preguntarli per qué media las distancias no per horas, ni per lleguas, ni per kilómetros, sino per cigarros, ell y 'l vicari van entonar lo primer versícul del psalm XXIV de David: *Ad te Do-o-mi-i-ne le-va-a-vo aaa-ni-mam mece-am.*

Durant la canturia qu' eixía de sa boca ab veu robusta y grassa, vaig examinar á aquell home sapat y ab cara molt apajesada, de moviments un xich bruscos, pero respirant tot ell bondat y franquesa. S' havía arremengat la sotana per

ADORNANTSE. (Grabat directe de una fotografía de *Esplugas*.)

—¿Volen curar la sordera de una dona, quan li fan l' amor y no 'ls escolta? Regálinli unas bonas arrecadas, y se li obrirán las orellas.

AL MOLL.

—¿Son de Valencia aqueixas taronjas?
—De Valencia, com una mel y sense microbis.

guardarse del fanch y ensenyava unas botinas vellas y ab las gomas tant estiraganyadas que prou hi haurían capigut ben bé y ab desahogo dos garrots de camas com lo sèu. En un moment vaig explicarme lo del cigarro: lo rector de M. devía ser un gran fumador. Per tal lo delatavan dos grossas clapas entre grogas y negras, color de tintura de yodo, que li cubrían las yemas dels dits índice y gros de la má esquerra.

Pera afirmarme més en aquella presumció, vaig tréure'm la petaca, y en efecte, tréurela y pegarhi llambregada—llambregada de gos, quan sent olor de formatje—sigué tot hú.

—¿Que 'n vol un?—vaig dirli, al mateix temps que me 'l prenía sense deixarme repetir l' envit. — No valen gran cosa: son de deu céntims.

—Pero son triats, afegí ell com á bon coneixedor del article, y mossegant y escupint la punta del puro,—¡Pssit! ¡ tú !... — afegí girantse del costat del escolá de la llanterna, en la qual, com si se li fés tart, calá foch al económich veguero. No sé: ó bé ell xuclava molt fort ó bé 'l cigarro tirava molt bé, á jutjar per las bocanadas de fum cargoladís que rodejavan son rostre ab las galtas aspirants de pilota de goma de pulverisador. Un cop encés me 'l oferí ab totxa galantería perque jo calés foch al mèu, mentres ell embestía 'l segon versícul:

—*De-us mee-us in tece coon-fiiiido non eruu-bes-cam.*

—Vosté extranyará sens dupte—'m digué recullint de nou lo cigarro que jo li tornava y xuclantlo ab verdadera delicia—á vosté li xocará molt véurem fumar anant á un enterro.

—No, ca .. ¿qué té de particular?

—Es lo que dich jo... ¿qué té de particular? ¿No hi ha capellàns que polsan? En fum ó en pols, tot es tabaco .. Y ademés, jo tinch llicencia .. Aquí hont me veu jo ja fumava avants de naixer.

—¿Avants de naixer?

—Sí, senyor, avants de naixer. Ja li explicaré: dispensi.

Al arribar aquí remugá 'l tercer versícul:—*Neque irrideant me inimeci meei* etcétera, etc. Lo versícul del salm, per rara coincidencia encaixava ab la situació del capellá fumador. «Que no 's burlin de mí 'l mèus enemichs» diu lo primer hemistíqui. No, no cal burlarse de un capellá que fuma... y que ja fumava avants de naixer. ¡Pero qué haurá volgut dir?—pensava jo plé de curiositat.

—Veurá—continuá 'l rector entre pipada y pipada.—Fa algúns anys, trobantme á Girona fent oposicións de soxantre, un familiar de Sa Ilustrísima 'm sorprengué ab lo cigarro als dits en una de las salas de Palacio, y sense dirme ase ni bestia, me 'l féu caure á terra de una manotada.—«¿Qué fa, borrango?»—li vaig dir aguantantme per no armar un gran escándol.—«¿Cóm es que 'm tira 'l cigarro a terra?»—Y ell me va respondre:—«¿Que no sab que 'l Sr. Bisbe té prohibit que 's fumi?»—«¿Y si jo li digués que ja fumava avants de naixer?» —«Ja veurá, vaja á contarho á n' ell.»—«¡Vaya si li contaré!»

—¿Y li va contar?

—Sí, senyor: l' endemá mateix; pero esperis una mica, que 'l vicari ja entona:

«*Con-fun-dan-tur om-nes i-ni-qua a-gen-tes su-per-vaaa-cue*, etc.

—Donchs com li anava dihent, vaig presen'tarme á Sa Ilustrísima. Lo Bisbe ja estava enterat pel familiar, y al veurem me digué:—«¿Qu' es axò que m' han dit que vosté diu? ¿Cóm és possible que vosté fumés avants de naixer?»—«Mediant la séva vénia li contaré. La méva mare, Déu la tinga al cel, se guanyava la vida fent las feynas per las casas. Donchs bé, un día qu' estava á casa de uns *americanos* molt richs, fregant rajolas, notá que l' amo 's passejava amunt y avall per allí ab un rich veguero á la boca. Desde aquell moment deixá 'l fregall y ajenollada com estava comensá á mirarlo... á seguirlo ab la vista. . ab uns ulls oberts que donavan pietat. Lo senyor se 'n atalayá. —«¿Qué teniu, Pona? ¿Que no 'us trobéu bé?»—«¡Ay, senyor!... ¡Si vosté sabía quín desitj me dona de acabarme de fumar aqueix cigarro de vosté!»—«¡Un desitj! Ah, ja entench—digué 'l senyor.—Teníu, teníu: no patíu més.» Y va donarli 'l veguero á corre-cuyta. La méva mare estava embrassada... ¿qué se li nega á una dona en aqueix estat? . Estava embrassada de mí. Y ara pregunto jo: ¿per qui va fumar? ¡Per mí! ¿Comprén ara Sa Ilustríssima per que dich y dich ab rahó que jo ja fumava avants de naixer?»

Lo rector va ferme la ressenya que trasmeto ab la major fidelitat possible, entre pipada y pipada y entre versícul y versícul del psalm XXIV de David. Llavors vaig compendre la séva passió pèl tabaco. ¡Un home que ja fumava en lo ventre de la séva mare, cóm no ha de ser un fumador acérrim!

També ho va compendre 'l bisbe de Girona: D. Jaume, 'l de Barcelona, tan bon fumador com es, ho hauría comprés així mateix, y no li sabrá gréu contar en la séva diócesis á un rector com lo de M., que sempre que pot assisteix als enterros ab lo puro á la boca.

Lo bisbe de Girona va dirli:—Cumpleixi bé 'ls séus debers espirituals y fumi sempre que 'n tinga ganas; pero no n' abusi.

—Axò no havía de recomenarm'ho—afegí 'l rector.—Rectorías com la de aquest poble no donan prou pera fumar lo que un voldría.

Al girar l' últim recotze del camí, 's descubriren las

LA MODISTETA (per *J. Lluís Pellicer*).

Canta com una cardina,
es neta com una reyna.
¡Y qué n' avansa de feyna!
¡Y quina feyna més fina!

tapias del melancólich cementiri, ab sos xiprers, ab sa porta de fusta, ab sa creu de ferro sobre la portalada.

—Ja hi som—digué 'l rector—¿vêu com es cert lo que li deya?—afegí tirant la punta del puro, que ja casi li torrava 'ls llabis.

Y entoná l' últim versícul:

—*Li-be-ra De-us Is-raa-el ex om-ni-bus tri-bu-la-tio-ni-bus su-is.*

L' últim floch de fum se desvaneixia en l' espay. ¡Pobre didot! Ell era també un fumador de primera. La sèva ánima degué alegrarse de haver tingut en lloch del fum del encens, lo del tabaco, encare que 'l tal fum procedís de un cigarro de deu céntims de la *Tabacalera*.

Pero, al menos era triat

J. Roca y Roca.

UNA SILUETA RESPECTABLE

(per *Moliné*).

¿L' havían vist? ¿Lo coneixian?

Si diuhen que no, lo qual será senyal d' olvit inmerescut, una veu, desde l' altre mon dirá:—Me 'n f.. de la virolla!

¡QUÍN MIQUEL!

—¿Es cert que ja no m' estimas?
¿Es cert que m' has olvidat?
¿Puch creure jo, que tu 'm deixis
sixís... ab un pam de nas?
¿No recordas tas promesas?
¿No recordas lo passat?
¿Olvidas tos juraments
y 'ls petóns que 'm vas donar?
¡Ingrata, cóm hi disfrutas!
¡cóm te 'n rius oint mon clam!
Rahó té la têva mare
quan diu que *llarga la sabs*.
Malehida siga l' hora
que 't vaig venir al detrás
y al cridar molt baix:—Pepeta,
tot seguit vas girá 'l cap
y 'm mirares d' aquell modo
y rigueres un instant
y permeteres ¡perjura!
que 'm posés al têu costat
per lliurarte ab mon paraygüas
d' una pluja *torrencial*.
Ab tot aixó tu no hi pensas
y 'm desdenyas sens pietat.
No 'm canso de dirt'ho. ¡Ingrata!
¿Axís premias mos afanys?
¿Aquest pago jo 'm mereixo..?
Digas, ¿vols firmar las paus?
Respon, que ab aquesta cara
qualsevol se pensará
que ab vint anys que tens de vida
encar no has trencat cap plat.

. . . .

—Veurás, noy, no sigas *ganso;*
si vols que 't torni á estimar,
deixat creixe un xich la barba
escúrsat un poch lo nas,
treute aquestas dents postissas,
y sobre tot, *senyor Pau*,
quant parlém los dos á solas
no sigas tan llarch de mans.

Joseph M.ª Bernis.

APUNTES PER UN QUADRO (per *J. Llovera*).

AL PLA DE LA BOQUERÍA

(VULGO PLÁ DEL ÓS.)

Per cada hora de traball vuyt d' esperar sentat... ¡Y encare hi haurá qui demani las vuyt horas de jornal!

ESMOLANT CARRERS

Passejar es molt higiénich,
passejar es molt distret...
No hi ha res tan económich
com anárse'n á passeig.

DE MÍ Á TÚ.

¿Recordas ans de casarnos
surtint d' aquell ball? ¡jo 't toch!
per deixar passar la colla
caminavam poch á poch.
¡Quina nit més fosca feya!
Ni la blancor del camí
no s' ovirava á dos passos,
y 't quedavas sóla ab mí.
La má á l' espatlla 'm posavas
quan era lo camí estret;
ja 'ns juntavam quan podíam
per trascar tot fent brasset.
Al passar prop de Las Horias,
fins á la font vam baixar,
tant l' oreig va esporuguirte,
al fressejar pél canyar,
que espantada m' agafares,
mirantme fit ab recel:
¡Déu me val, tant prop dels llabis
quín desitj de xuclar mel!
T' hauría besat mil voltas...
cert es que no 'm deturá,
mal m' amenassés com feya,
brandant més fort, lo canyá'.
Que boy juntats com estavam,
ab tos ulls prop dels méus ulls,
sentint per damunt mòn rostre
lo bellugueig de tos rulls,
ni mastral ni tramontana
me n' haurían tret may més:
per deslligá'm dels téus brass
ni enfonzantse 'l mon en pés.
Mes, veure que 't persignavas
y deixarte, fou tot hú:
vaig baixá enrogit la testa;
rient, al cel miravas tú.
Ran la font nos vam asseure:
tú á una banda, á l' altra jo;
lo rech murmurant seguía
al bell mitj, fent partió.
Del got d' aygua que vaig darte
ne vas deixar la mitat:
la mitat justa ¡traydora!
perque l' acabés ¿vritat?
¡Qu' era dolsa, esposa mèva!
ni la mel té més dolsor;
vaig sentirla gota á gota,
com rosada caure al cor.
Lo nuch del coll que 'm privava
de parlar, fins me fugí.
¡oh Déu, quín doll de paraulas!
¿recordas lo que 't vaig dí'?
Dels goigs del casal llavoras
¿recordas si 'm vam parlar?
«Las vetllas d' hivern,» te deya,
«farém rotllo entorn la llar;
hi haurá l' avia ab la filosa,
l' avi posant nous tións,
tu, fent dormir la maynada
al compás de tas cansóns...»

Boy voltats d' aquell brancatge,
ahont no hi entra 'l sol d' estiu,
pareixíam tancats dintre
lo teixit brossám d' un niu.
¡De juraments si vaig ferte'n!
¡bè hi cumpleixo ab lo promés!
mon amor no ha de faltarte
ni enfonzantse 'l mon en pés.
Ton front de verge besava
la clara llum del nou jorn:
¡quína aubada més hermosa!
tot somreya al nostre entorn.
Ara sortint de balladas,
aném ab colla també;
y 'l jovent tots sols nos deixa,
per baixá' á la font, potsé.
Tant se val: tenint ta filla
no 't fa falta ja ningú:
mes guárdala, qu' es hermosa
com als quinze anys eras tú.
Y si s' assustes poruga
passant ab l' aymant per' llá...
pot haverhi ab ell lo diable
y no l' ángel que 'ns salvá.
Ves ab ella y sempre ab ella,
no la deixis may per res,
ni ab mastral, ni ab tramontana,
ni enfonzantse 'l mon en pés.

VÍCTOR BROSSA Y SANGERMÁN.

DIALECH ÍNTIM (per *Labarta*).

—¿Qué tal lo *dengue?*
—¡Ay, filla, no 'm parli de aixó. A casa tots l' havém tingut, y 'l mèu marit y 'l pobre del mèu cosí han quedat que no son bons per res.

MÁXIMA.

La feyna de morirse se fá sempre de molt mala gana; pero un cop feta, ja no s' hi ha de pensar més. A lo menos no se sab de ningú que se 'n haja arrepentit.

MR. BIRLOCHS.

LO DIR DE LA GENT.

SONET.

Es un monstre que tè milións de llabis
per torná á dir lo qu' ha sentit; processa,
y fiscal, butxí y jutje en una pessa,
condemna á xichs y grans, tontos y sabis.
Sòn goig es insultar y fer agravis;
sòn gust es veure 'l plor que pels ulls vessa;
sens al reo escoltar, falla depressa,
perque li dol que de ser bó t' alabis.
Las malas passións, qu' ell en si guarda,
iguals en tots los altres las suposa;
veu, fins en lo més sant, mira bastarda;
Traduheix lo més sublím en vulgar prosa,
y ab calumnias y llot lo poble enfarda,
perque 'l veure res pur, frisós lo posa.

FREDERICH SOLER.

SUSPIR.

Si treuret del cor podia,
ó tan sols borrart' pogués,
sens deturarm' ho faría,
encare que sapigués
qu' esborrante, moriría.

—

Mes ¡ay! no puch, no es possible
y encar' que sigui sensible
que sufrexi com ningú,
sería molt més horrible
viure sens pensar en tú.

Joseph María Felíu.

TRET APROFITAT.

Don Pau 'nava á visitá'
á un malalt de una masía,
quan un prôpi que venía
per un altre 'l demaná.
Al principi s' excusá;
com fá un metje en cassos tals:
mes veyent que de un indret
mateix, eran los malalts,
digué:—«Vindré, y ab un tret
podré matar dos pardals.»

Saldoni de Vallcarca.

TIPOS DE LA RANCIÓ (per *Moliné*).

Un abonat als Claustres de la Catedral.

INDICIS (per *Miró*).

Si avuy se mama 'l ditet,
¿saben això que demostra?
Que si arriba á ser ministre
se mamará un' altra cosa.

CRIDA.

Un desventurat marit
á tothom fa sapiguer
que li fugí la muller
lo divendres á la nit.

Ara viu plé de neguit,
puig que sa honra 's malogra;
mes si capturar se logra,
al que tinga tal estrella,
á cambi de la *costella*
se li regala la sogra.

M. Gardó Ferrer.

EPÍGRAMA.

Explicava 'n Parellada,
que somniá qu' ell y en Parera
van anar á Vallvidrera
á fer una costellada.

Y com també molt li agrada
anar á fora, en Canut,
sentintho 's posá morrut,
y li digué disgustat:
—Si m' haguesses avisat,
també hi hauría vingut.

J. Alamaliy.

*
* *

SONET.

Sota aquells pins, allá, dalt Vallvidrera,
¡quin día mès felís, aymada mía!
Montanyas y boscurias, tot ho omplía
de són alé suau la Primavera.

¡Quánt satisfeta estavas, quánt riallera!
En tos ulls, ¡cóm hi reya la alegría!
Jo, veyente felís, tant sols volía
que 'l día fos mès llarch, molt mès del qu' era.

Mes, ay; lo sol primaveral llansava
sobre la vall en flor, sas llums darreras,
y tras Sant Pere Mártir s' amagava ..

Y al devallá', ab lo cor plé d' alegría,
pensavam en llunyanas primaveras,
y en torná á Vallvidrera un altre dia...

E. VILARET.

LOS VERDADERS BURGESOS (per *M. Foix*).

—Veurás noy, com més amichs mes clars. Héu sortit ara ab aixó de las vuyt horas, y lo que veig es que desde qu' ets secretari de la societat, tú no 'n traballas cap, y te la campas millor que jo.

UN SABI AL CAMP

(per *J. Lluis Pellicer*).

No 's pot ser sabi—per cap diner.
Los espectacles—tan esplendents
de la natura—no 'ls diuhen res...
Sempre las lletras:—sempre 'ls papers.

LA DONA.

Quan miro son cos magnífich
y son deliciós semblant,
me figuro está' al davant
d' un animat geroglífich.
—Bè ¿qu' es la dona?—'m pregunto.
Y comenso á capficarme,
y á fer cálculs y á engolfarme,
donant voltas al assunto.
Quan crech ja tení 'l secret
que 'm dará la solució,
surt una complicació
que desfá 'ls cálculs que hi fet.
Y 'm trobo en que, ab catorze anys
d' un traball que casi espanta,
l' extrany enigma s' aguanta,
resistintse als mèus afanys.
Lo mèu orgull crida y trona
contra aquesta resistencia
y 'm tira ab més insistencia
al estudi de la dona.
Pero á pesar d' empenyarm'hi,
fent y tornant á desfé,
quan me 'n deixo, sempre sé
menos que avants de posarm'hi.

C. Gumá.

PENSAMENTS.

Guarnida de llassos vas,
no més se 't veuhen que llassos;
¡ay! los tontos van escassos,
no crech que 'ls cassis ab llas.

—

Tan punt neix l' home, ja plora.
¿Per qué plora? ¿per qué crida?
¡Perque al entrar á la vida
véu que la mort tè á la vora!

—

¡M' adulas, amich Sevé,
pèls mèus versos... mes no acabis;
preferesch que no 'ls alabis,
y que me 'ls paguis més bè.

B. Torrens Bolart.

LA GRAN BRUIXA.

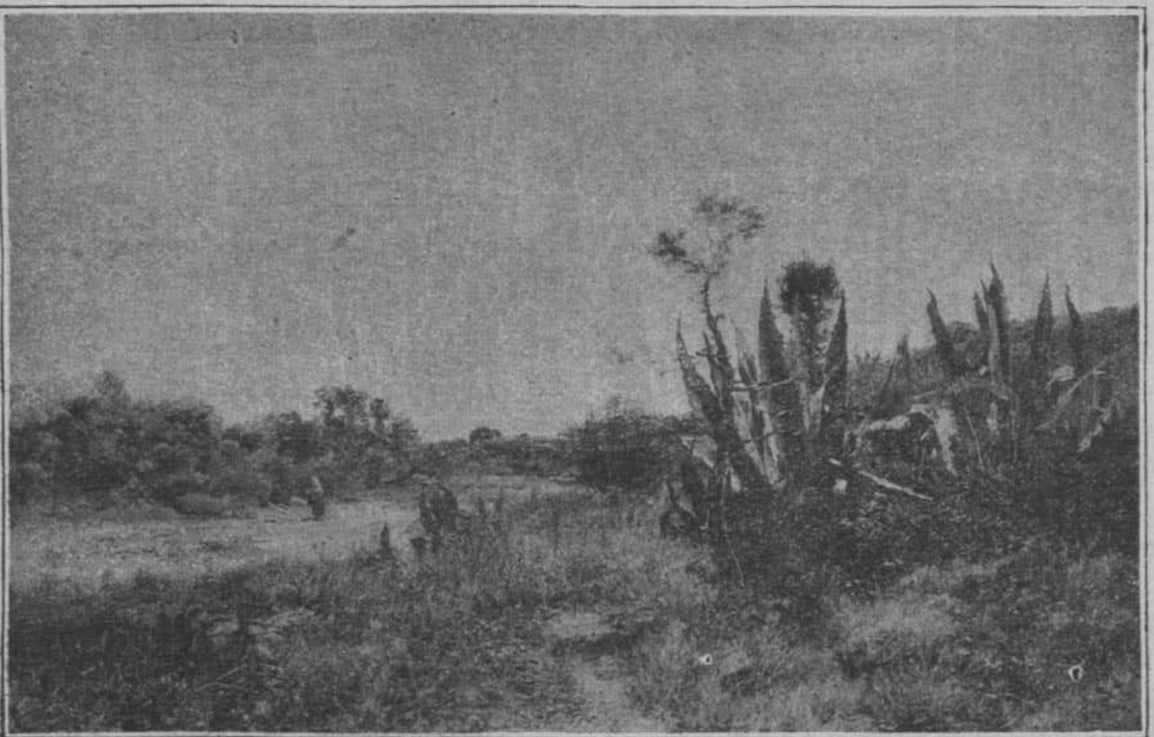
—¿Cóm son las bruixas? va dirme
un dia en Roch.—Unas donas
vellas, lletjas, sense dents
y sense un pel á la closca,
ab ulls més vermells que 'l foch,
ab pell morena y rugosa,
y que...—Calla, ja 'n tinch prou.
¡Si estás retratant la sogra!

S. del Palau.

EPÍGRAMA.

Deya don Jaume Gatell
qu' en negoci de teixits,
tant hi havia tractat ell,
que ho tenía al cap dels dits.
Mes sentintlo explicá 'n Fargas,
mirantli las mans digué:
—Lo que en los dits té vosté...
son unas unglas molt llargas.

V. Andrés.

APUNTES DEL LITORAL DE CATALUNYA. (Quadro de *Joseph Masriera.*)

MAL VIATJE... 'L CAPELLÁ.

SONET.

Del natural.

Las vuyt en punt: es l' hora senyalada.
(Gangas no se 'n presentan cada día.)
Cuytém, *plassa Palacio, Argentería,*
Boria, Llana, Carders... ¡ja veig l' entrada!

¡Quína conquista, noys! Una casada
que té un salero... y una *galería!*
y uns ulls! ¡quina femella! no voldría
sino trobarla un cop.. cada vegada.

No perdém temps, amunt, quart pis, ¡ja es hora!
Truch, truch (ja sento passos).—¿Quí demana?
—*Obri, soch jo, en Quimet* .. (¡Jesús María!!)

en lloch de sortir *ella*, ma senyora,
surt (¡camas ajudeume!) una *sotana*
que ab veu de tro fa un crit de.
—¿Qué volía!!!

T. DOYS.

L' OBLIGACIÓ Y LA DEVOCIÓ.

(*Ilustració de* R. CASAS.)

Si 'l talent fes bullir l' olla, alguns homes menjarían ab altra puntualitat de la que menjan.

Molts artistas que viuhen desendressats, anirían per tot día ab robeta de bugada, la bohemia forsosa vindría molt á menos, y no podría contarvos l' epissodi d' un pintor que vaig coneixer, sense inventarme 'l modelo.

Es un fet de la historia d' un artista com n' hi ha molts; d' un artista rich de cap y pobre, molt pobre, de moneda.

Un día, per una de aquellas marradas que fa 'l diner quan va sens esma, rodolant, rodolant, una colla de cinquenas formant una imponent companyía de cent duros, li van anar á passar un ratet á la butxaca per saber de quín modo 's veurían allotjadas en aquella casa pobra, y cóm y de quina manera se las sortiría á rebre

Lo pintor, al veure aquella lluhentor de pessas de cinch duros que se n' hi venían á sobre, 's va soptar, y per més que feya rato que no havia prés aliments, lo menjar me 'l va rependre.

Va creure de moment que s' erravan de local; que 'l prenían per altre; pero més ben informat y convensut qu' era á n' ell á quí buscavan, se va posar sobre sí y sens adulació ni despreci y ab aire cumplimentós, després d' haverse cusit lo forro de la butxaca, va pregarlas ab molt prudentas maneras, qu' entressin allí dins.

—¿Qué 'n faré d' aquest ruixat monetari? va preguntarse. ¡Ahónt l' aco-

modo ¡rich de mi! aquest inméns dineral? Calma y reflexioném Si me 'n compro un vestit, lo que duch desde tants anys se 'n pot ofendre y 'l pobre tindrá rahó. Ell me feu lluhir quan nou (que també ho ha sigut), m' abrigá quan feya fret, se va estripar quan feu calor, y ara qu' es vell no tinch cor per portarlo al hospital.

¿Si me 'n comprés un gosset? ¡Estich tan sol y 'm deixa tan ensopit la soletat! Un gosset d' aquells sense parents coneguts, que 'ls dònan per cap diner. Un gosset d' aquells callats, que si no fos per la parla y expressió que tenen á la qua, semblarían muts de naixensa y faltats d' enteniment. Jo mateix li ensenyaría 'ls primers passos de la vida. Quan sería més gran me romperia 'l lladruch, posaría 'l dentat y algun día que hi hagués un ós per etzar, apendría á rosegar. No 'l deixaría anar sol (¡hi ha tants gossos pèl carrer sense prudencia!) y li donaría una bona educació. Res de menjar á davant de l' altra gent, ni de deixarlo gratar. Això es mal vist. Exercicis corporals, gimnástica ab las patas de davant, salt del cèrcol y ball plá. ¡Qui sab si quan fos vell (si á vell Dèu me tè destinat) ó molt avants potser, me serviría d' ofici y als demés de distracció y 'ns guanyaríam la vida, jo á n' ell y ell á mí. Pero no pot ser. Per un *interino* l' hauría de mantenir, y á n' això no m' hi puch comprometre formalment tenint ganas de cumplir.

¿Y si me 'n comprés marchs? ¡Es tan fret pèls compradors vendre 'ls pobres quadros despullats! Dèu me 'n reguart. Tot lo día 'ls tindría á la paret badant una boca d' or y hauría de pintar per servey obligatori. Fòran com un sermó etern; no 'm convé. Pintant com ara, aixís, á ratos perduts, quan la pipa m' ho permet, fins puch passar per pintor aficionat y això 'm vesteix més que 'l *traje* y 'm dòna tó y lluhiment.

Ja ho tinch. Me fincaré.

Jo havía sentit á dir que á Almansa, venen unas certas obligacións que per menos de cent duros ne dònan una y hasta dos, segóns com corren los temps. Las que jo he tingut fins ara sempre m' han costat diners y mals de cap; pero sembla qu' aquestas son d' una mena, que retallantne un trosset cada sis mesos, vos dònan un passament y un bon aire de persona acomodada. Ja estich resolt, escriuré á Almansa que sense regatejar me 'n envihin una ó dos, las que càpigan en cent duros, perque, costi lo que costi, vull tenir una prenda d' aquestas, encare que sapigués de ferhi anar un propi pera major seguretat.

No va haver d' anar tan lluny. Surtint de la classe de *desnú* de Llotja, va trobar en lo corredor dels baixos de la casa, á un altre corredor, qu' á 74'35 li va donar l' obligació desitjada doblegada en quatre plechs.

Feya olor de casa bona; va obrirla, la mirá de cap per vall, li semblá d' un dibuix amanerat, y va llegir unas casillas que totas deyan lo mateix y parlavan de milións.

Aquellas quas de zeros, lo varen aturdir tant, que creyent que li donavan diners de més, va dir que á sobre no duya cambi y que tardaría á portarne si no giravan los temps.

—Sossegueuvos y preneu aquest paperet, va dirli 'l corredor de cambis.

—¿Cada quánt, cada tres horas?

—Massa sovint, va respóndreli. No estanthi acostumat, com no hi estéu, tindríau un empaig de moneda que á tota la naturalesa vos faría doná' un tom. Talleu un butlletí d' aquests cada sis mesos, y aneu á cobrar allá ahont pogueu.

—Aném, bueno, va dí 'l pintor. Mentrestant, ab los diners que 'm sobran, comprarém una pipa quilotable y tabaco patriótich. Fumarém, estarém a veure venir y farém la joventut, perque ja veig qu' en aquest tinglado d' això de fer fortuna, lo més enrevessat y que dòna més mal temps es comensar. Es ben al revés dels quadros. ¡Comensarlos ray! Donárloshi aquells últims tochs es lo que la mandra 'm tè prohibit. Ara soch home y home de posició social. Això potsé 'm trencará 'l viure; pero desde avuy en avant, miraré ab quí 'm faig, posaré bugadera, aniré planxat de coll y fins de punys los días de compromís, formaré en tots los enterros de cumpliment, no portaré cap calsat que no hi haja totas las gomas y 'm compraré un renta-mans. Aquest cuydado que posaré en los aforas també 'l posaré en los dintres, això es, procurant en lo que pugui, que aquest cambi de fortuna no m' alsi la vanitat, tractant als *inferiors* ab tó de companyerisme, deixántloshi esplicar totas las

penas que tingan sense fer veure que dormo y fins me permetré 'l luxo de donar algun qu' altre consell al primer que 'm caygui á má.

Trencantse ell mateix aqueixas rahóns y puja y puja que pujarás, va arribar á dalt de tot del taller Va desar l' obligació á dintre de la cartera, y com si no tingués més que aquella, 's va ajeure de llarch á llarch de la otomana. Va omplir la pipa, va pegarhi foch per un cap y va xuclar per l' altre, va fer surtir fum pèl nas y dos estornuts á sobre, y sota una fumarola qu' anava fent llassos y giravoltas y enfilantse y aclarintse cap amunt, va entregá 'l cos á la mandra y l' ánima á la contemplació.

Aixís, jeyent y fumant y tornant á jeure, van anar passant molts días, molts. Fins qu' en un d' ells, en un d' aquells blaus y llisos, sense una taca de núvol, d' aquells seréns com un ayguader, ja sía per entre la boyra del fum, per una escletxa de claror ó per un reira de bet que no sabreu perqué, es lo cas, qu' «ay que tinch, ay que tinch», va sentirse que l' inspiració, sense dirli Déu vos guart, li entrava per las portas del cervell, se li passejava á dintre, ab las alas li feya á l' ánima pessigollas y li enrogía las orellas ab la sanch que li bombava del cor. Aquella nosa que li pesava en los ulls y li calentava 'ls polsos, li va fer llensar la pipa, y febrós, histérich y conmogut, agafá 'l llápis estret, ben estret, y va corre á traure's l' obra inspirada, com aquell que va de cap.

Pero ¡ay! qu' en moments d' aquells, l' home no sab lo que 's fa. Lo paper que va pendre era aquella obligació ¡aquella! l' única que tenía á la cartera, y allí, á sobre dels milións apuntats, va comensar á tirar ratllas y á fer sombras y tacas de clar-obscur, á buydar l' obra del cap sense passarli pèls dits, y d' aquell trasbals de nervis va surtirne una figura valenta, forta, nascuda sens llevadora, que tenía encare l' escalfor del pensament: la mirá ab los ulls mitj closos y 's va quedar somrihent torsant una mica 'l cap.

Pero aquell pobre somrís sols va durar dos minuts. Va ser l' instant de firmarse l' obra per dintre, y aquellas líneas dels llabis se li van anar borrant, se li va allargar la cara, se li van refrescar los ulls y fent anar lo cap poch á poch, va dirse:

—Desengányat, noy, això no es quadro de venta. 'Ls compradors no volen que 'ls amohinis ensenyanloshi las penas, ni lo que 't passa per dintre quán es trist y de mal pahir. Lo comprador no vol ésser inquietat, ni permet que las tèvas caborias li aturin una bona digestió. Si tens mals de cap, cúydatels, féstels senyar, proba la homeopatía si vols ó l' aygua de maría-lluisa; pero no esberis á la gent de pau. Per lo tant, desém l' obligació, esperém temps de bon regent y la tallada del cupó que ha de tréurens de mal any.

Pero ¡Mare de Déu! aquells temps no venían y la feyna tampoch, y quan venía la feyna 's trobava ab las ganas de treballar que acabavan de sortir en aquell precís moment; y 'ls días s' empaytavan perseguits per las nits, y las senmanas passavan y 'ls mesos també fugían, fins que lo últim que va venir (¡y va venir ben depressa!) sigué l' injusta miseria, la miseria d' artista, una miseria que ofega somrient, que mata de somnis y fa venir fret als péus y foch al cap y qu' obligá al pobre náufrech á vendres l' obligació y ab ella l' esperansa de fortuna y benestar.

***

En cambi, 'l cambi de las Almansas, havía pujat á setanta sis vuytanta, y á pesar d' aquesta puja de quaranta cinch céntims dos enters, l' obligació va ser venuda en un obrir y tancar d' ulls á un pobre-rich, molt perjudicat d' hisendas y carregat de papers dels que 's portan lo cupó.

Va venir lo día de tallarlo. ¡aqueix cupó tan esperat! Van corre las estisoras de valent, y retallant obligacións vistas d' esquena, va sortir la del dibuix ratllada de dalt á baix.

—¡Qu' es aquesta enmascarada? — va dir l' amo. Això vé á ser una minyona que s' adorm á sobre l' obligació. —¡Ne devía tenir moltas 'l que va fer aquest dibuix per embrutarlas aixís. Si 's descuyda ni menos es passadora. Bueno, tallémli aquest péu qu' es lo cupó que ha vensut.

Va tallarli, va anar la figura coixa per mitj any, fins que li va tallar l' altre y va quedar sense péus.

Dels péus van venir los genolls, dels genolls las caderas, de las caderas lo ventre y luego 'l pit, y talla que tallarás obra d' art, fins que 'ls cupóns, que ja

arribavan al coll, van ofegar la figura y aquesta morí guillotinada, com si hagués fet algún crim, adormida en aquell llit de milións; y ab ella morí 'l somni d' un artista, castigat d' haver fet obras baratas á sobre de paper car.

Per últim no quedá mès que una cara y un cupó. Lo cupó semblava dir:

—Tállam si vols ser rich, no tinguis contemplacións.

—¡No 'm tallis! deya la cara ab un somrís de tristesa y ab ulls mitj enternits.

—Jo 't donaré lo que vulguis, deya 'l cupó; ab la sustancia dels mèus números podrás recrearte 'l cos. Venme y no sigas tonto, lo diner es l' amo del mon.

—Mira que fás, deya la cara, y escóltat avants lo cor. Jo 't faré sentir emocións que may, may en ta vida has probat. Jo soch l' art y 't gronxaré 'l pensament; jo 't faré veure y sentir las suavitats del color que no coneixes; lo goig de compendre lo que diu la polsina de la llum; t' abrassaré sense estrenyert; t' estimaré sense celos, y 't portaré de brasset á víure y á respirar la vida del esperit. ¡No 'm tallis, y 'm tindrás sempre somrient a totas horas del día y en somnis me veurás en las llargas horas de la nit.

—¿Qué he de fer?—vá pensar l' home un moment.—L' art no vens may y tè espera y 'l cupó ja ha vensut. Tallèm lo que porta pressa, que de l' art no se 'n víu.

Y decidit, d' una sola estisorada, vá destrossar aquella cara, que si li omplí un tros de butxaca, li vá buidar un tros de cor.

SANTIAGO RUSSINYOL.

LA NON-NON DELS PAPELLÓNS. (1)

I.

Dormíu, dormíu, papellóns d' or;
ja s' ha adormit l' última flor
sobre son llit de molsa.
Papellóns d' or, dormíu, dormíu:
las nits son curtas al estíu
y la dormida es dolsa.

II.

Paréu lo vol que 'l sol se pon,
lo grill ja canta la non-non
gronxantse en una espiga;
dormíu en pau, que 'l rossinyol
ja os cridará tantost lo sol
sobre las planas riga.

III.

Dormíu en pau; passéu la nit
damunt de un cálzer recullit
hont una flor somia
en las caricias y 'ls petóns,
en lo brunzit dels papellóns
que l' han besada al día.

IV.

Dormíu pensant que al pich del sol
igual que avuy pendréu lo vol
que tantas flors anyoran;
dormíu pensant que no hi ha hivern,
que 'l cel es blau, l' estíu etern...
y que las flors no moren!

V.

Dormíu, dormíu, papellóns d' or;
ja s' ha adormit l' última flor
sobre son llit de molsa.
Papellóns d' or, dormíu, dormíu;
las nits son curtas al estíu
y la dormida es dolsa.

APELES MESTRES.

---

(1) Del volúm *La Garba*, próxim á publicarse.

MEDITANT (per *Julian*).

—¿Que hi ha de positiu en la teoría de Darwin? ¿L' home vé del mico ó 'l mico vé del home?

EPÍGRAMAS.

A un senyor que ara ha arribat
li diu la seva muller:
—Mira, noy, te faig saber
que serás pare aviat
Y 'l marit, fent mala fatxa,
diu ab molt poca malicia:
—Veig que rebo eixa noticia
sempre que torno de viatje.

—

Tan avaro era en Solá
(que moltas unsas tenía)
que tan sols aygua bevía
y menjava bacallá
—¿Per qué menja aixís? —un rato
un senyor li preguntava
Y ell molt serio contestava:
—¡Si no hi ha res més barato!

L. C Callicó

A la fonda, 'l senyor Pere,
qu' es per cert molt gata maula,
va menjarse las olivas
qu' estavan damunt la taula.
Jo veyentlo tan golós,
enfadat li vareig dí':
—¡Senyor mèu, també m' agradan!
—¡Ca, no pas tant com á mí!!

—

Al mas del Rech, hont m' estich,
un burro tením molt sech,
y á n' en Roch, lo mèu amich,
moltas vegadas li dich:
—¡Roch, me 'n rich del ruch del Rech!

M. Riusech.

NOMENCLATURA.

Tè 'l gat, tè la filoxera,
la bomba, la paparina:
está torrat, está pet,
tè la turca, tè la viga:
tragina la fumatera,
está belga, tè la pinya,
está calent, tè la mona,
está pitof, tè una pítima ..
Quan un home ha begut massa
tots aquests noms me li aplican.
¡Vaya un modo d' enriquir
nostra llengua ja tan rica!

Dolors Mont.

ORTIGAS.

—¡Cóm está milló «albergínia»
ab g ó ab j, D. Just?
—Qué vols que 't diga, per mí
quan está milló es ab such.

—

Dos senyors que anavan presos,
de *passo* y enmanillats,
quan per cert carrer passavan
á un conegut van trobar.
Y aquest va dirlos al veure'ls:
—¡Hola! ¿qué tal? ¿cóm están?
Y un dels dos va contestarli:
—Ja ho pot veure, aném *passant*.

J. Staramsa.

UN FILOSOP (per *Miró*).

—¿Qué fás Colóm?... ¿Te la menjas ó no te la menjas?

ARGELAGAS.

—¡Quína mala véu tè en Prat!...
—¡Si parla ab lo nas, tanoca!
—¡Es fals! Jo li reparat
y he vist que parla ab la boca.

—

A un borratxo d' alló fi,
li va preguntar l' Eloy:
—Y donchs ¿ab qué pensas, noy?
—Ab la cullita del vi.

—

—M' extranya veurel tan fret:
¿cóm es que no fa l' amor?
—Es que jo, D.ª Leonor,
casi sempre 'l compro fet

J. T. Anguila

PINTURA INTENCIONISTA.

Duo d' amor en clau de *sol*.

LOS SETCIENCIAS.

Faula.

Una tortuga y un cargol,
arredossats sota una col,
á quí més corre fan juguesca.
Un cop entesos van estar,
varen ab calma abandonar
d' aquellas fullas l' ombra fresca.

En aquell punt passá amatent,
més escapat que 'l pensament,
per sobre d' ells, un telegrama,
y, fil y pals fent extremir,
una rialla va esclafir
y aixís digué, segóns es fama:

—¡Desventurats animalóns!
Perden sas forsas en qüestións
que al capdevall de res serveixen,
mentre, al Progrés simbolisant,
jo mar y terra vaig voltant
per aquests fils que 'l mon uneixen.—

Digué: y tot just per un cantó
de sas paraulas lo ressó
portat per l' ayre s' esbargía,
que, ja la terra havent voltat,
lo telegrama, disparat,
per l' altra banda apareixia.

Y la tortuga y lo cargol,
tots satisfets, sota una col
de nou cercavan l' ombra fresca;
y en tant que, 'ls fils bo y estremint,
altra noticia aná cundint,
tractavan ells altra juguesca.

(¡Quántas tortugas jo conech,
y quánts cargols, que, frech á frech
del mon científich, s' entretenen
en quí primer arribará
á sabé' al fi, quánts déus hi há,
mentres arreu trens van y venen!)

E. Guanyabens.

DAVANT L' ESTATUA DE LA VENUS DE MILO.

Sonet.

Sense brassos estás, mitj despullada,
mostrant lo pit hermós inmaculat,
¡imatje de la santa idealitat,
en mármol del Pentélich encarnada!
La má del ignot Fidias, que inspirada,
va arrancarte del bloch afortunat,

va darte la serena magestat
sols á l' obra del geni reservada.
Se sent la vida palpitar joyosa
dintre la ideal musculatura
que 't dona 'l primer puesto per hermosa!
Recorts d' un mon millor que aquest, evoca
á l' esperit, ta célica hermosura,
y gela 'l bes impúdich en la boca.

E. V. C.

TROPA LLEUGERA (per *Miró*).

Quan la quitxalla maniobra
no ha de sortir de ciutat
per convertir casa sèva
en un mercat de Calaf.

ÍNTIMA.

Serás ¡oh, nena hermosa! la xicota
més felís del vehinat.
No 'n menjarás may més de cap y pota,
cigróns, ni pá torrat.

—

Sols llobarros, pollastres y gallinas,
y turróns dels millors:
res d' indianas, cretonas, percalinas,
ni dú al cap mocadors.

—

De barrets, mantellinas y xinetlas,
ne durás per tot día:
tindrás caballs, landós y carretetlas
per voltar la Granvía,

—

com fan las senyoretas de la *gomme*
y las de l' *ayga-llíé*...
Tot aixó y més faré, paraula d' home,
en quant... tregui la rifa.

. . . .

—

En pago d' intencións, com veus, tan (bonas,
¡oh cara d' angelet!
allárgam las cinquanta pessetonas
pera comprá 'l bitllet.

XANIGOTS.

MISTERI.

—¿Qué tens ma filla?. .—¿Per qué estás trista?...
¿qu' es lo que 't passa—que 't pena tant?
¿per qué plorosa—tens ¡ay! la vista
desde qu' es fora—lo téu aymant?
Fa poca estona—qu' era alegría
la que sentías—al costat d' ell:
ara tristesa...—melancolía. .
¿quina es la causa—de ton flagell?
¿potser enganya—ta fé senzilla?
¿tems que ab un altra—té vol trahir?
¿estás malalta?...—respón, ma filla,
a ta mareta—ja li pots dir.
—No, mare mèva, - no estich malalta
ni n' es la causa—de mòn torment,
perque receli—que ingrat me falta
qui amor me jura—cada moment.

—¿Donchs per qué 't posas—tan entristida?
—¡Mareta mèva—no 'm diguéu res!..,
baix de l' escala—per despedida,
lo qui jo estimo—m' ha dat un bes.
—¿Y aixó es la causa—de ta tristesa?
¡oh, filla, aixuga—dels ulls lo plor! ..
Un bes no es taca—per cap puresa;
un bes es débil—proba d' amor.
Mes ja que abusa—de ta ignocencia
y t' agravia—lo tèu aymant,
vull que quan vinga—per penitencia,
perdó 't demani—al mèu davant.
—No, mare mèva,—no, per ma vida,
¡No vulguéu darme—tal sentiment!. .
—¿Donchs per qué 't mostras—tan resentida?
—Perque volía—que me 'n fes cent.

Marangi.

Á UNA COQUETA.

Sonet.

¿Que 't retrati 'm demanas, Enriqueta?
Minyona, ja 't conech qu' estás de broma:
ni retratista só, ni he estat á Roma
ni manejo pinzell, ni tinch paleta.
¡Ay carat! ¿insisteixes? Donchs la beta
vull seguirte, Enriqueta, punt y coma;
agafo tot seguit la negra ploma
y á veure si 't retrato á lo poeta.
Comensém per lo tipo. . ¡celestial!
niu de perlas la boca... 'ls cabells d' or...
cada galta un jardí... 'ls llabis coral...
ulls que prenen del sol lo resplandor...
esbelta com la palma tropical...
molts pardalets al cap... res en lo cor.

Joseph M.ª Codolosa.

PENSAMENT.

Son las donas, de vidre,
com las ampollas,
que si massa s' hi juga
¡catrinch! se rompen.
Per més desgracia,
tots los trossos que quedan
sempre se 'ns clavan.

R. Roura.

SORTINT DEL BALL DEL LICEO (per *Miró*).

Van jurar que no eixirían del ball sense haver realisat una conquista, y ja ho veuhen: tant l' un com l' altre 'n surten ab una... *turca*.

RECORT.

—«¿Recordas titona—lo bell jorn aquell
que assentats estavam—sota 'l pinatell?...
¿Ja no tè 'n recordas?...—era cap al tart...
¿Sabs?... que 'm contemplavas—ab tant trist esguart?...
Era l' hora aquella—que 'l toch d' oració,
al reso cridava—á la població,

mentres pèl fullatje—dels verts pinatells
á jòch se 'n anavan—bandadas d' aucells
que ab sas cantarellas—té vas encantar
y així están distreta—te volguí besar...
¿No vas fent memoria?...»—«Ja vaig recordant:
per cert que aquell día—á casa tornant,
unas bromas negras,—que 't dich feyan pò
no més de mirarlas,—aygua sense tó
van deixá anar tanta,—¡valgam tots los dèus!
quedantme mullada—del cap fins al pèus;
y arribant á casa—lo pare cremat
per sopá va darme...»—«¿Qué?...»—«Un bon *estofat*.»

RAMON RAMON.

ESPURNAS.

Encar que 't sembli faula,
mil llibres he llegit sobre l' amor,
y no 'n sé, ni 'n comprench una paraula
perque may he llegit dintre cap cor.

—

Ets tan bona, tan bona, Catarina,
que no sé com consents mon dol etern,
com no comprench que la bondat divina
haja creat l' infern.

—

No miris pas aixís, que tas miradas
filtran al fons del cor,
semblantse al raig de sol qu' entra en la tomba
quan l' obran per tancarhi un altre mort.

FERRÁN AGULLÓ.

DESPRÉS DEL BALL.

Jo he escoltat de ta boca petonera
lo mot més amorós,
ab que tú ¡bella flor de primavera!
has captivat mon cor.
Jo he sentit ton alé vora ma boca
deixantme ubriacat,
y glatir he sentit mon cor de roca
com poltro desfermat.
Per fi, del nostre amor, ben fort los llassos
estrenyer més y més has conseguit;
avuy jo t' he tingut entre mos brassos
avuy; ¡ja puch morir!

BONAVENTURA BASSEGODA.

TRADUCCIÓ DE STECCHETTI.

Jo voldría morir, sentint la honrada
passió de ton amor:
ser estimat al mon una vegada
sens envergonyí 'l cor.
Jo 't voldría donar lo poch que resta
de mon jovent passat,
demunt ta espatlla reclinar ma testa
y may més despertar.

EDUART TODA.

EPÍGRAMAS.

Lo beato Joan Badía
fa temps que passa un disgust
perque com que cada día,
segons diu la profecía
peca set voltas lo just,
ell, que en res no vol faltar,
diu, al cel las mans alsadas,
que á just no pot arribar
perque *sols* logra *pecar*
al día *quatre* vegadas.

—

Porta la cara pintada
la Marina, qu' es molt fina,
y si algún cop l' he renyada
perque 's pinta tant, s' enfada
y 'm diu:—¡Pinto una *Marina!*

JUST ALEIX.

Al veure escapat un toro
tothom espantat fugía,
y encar que prop lo tenía
no 's va moure l' Isidoro.
—¿Quí vols dí?—'L fill de 'n Muntadas.
—No 'l creya jo ab tant valor.
—¡Cá! es que 'l pobre, mort de pór,
quedá ab las camas segadas.

—

—Si dintre 'l cel per etzar
un día entresses, Andreu,
¿qué li dirías á Déu?
—Primer de tot, *Déu lo guart.*

S. UST.

ESPERANT AL NUVI (per *Vazques*).

—Aixís que vinga en Quimet li tocaré lo que més li agrada.

ENTRE DOS FOCHS.

Baixant la locomotora
per la vía de Sarriá,
á una vella trossejá
arreplegantla en mala hora.
Canteuli 'l *Kyrie-Eleisón*,
puig la Empresa aixís 's disculpa:
«La vella ha mort per sa culpa,
cansada ja d' está al mon.»
¡Lo dimontri dels carrils!
Ja fa bè quí 'ls hi fa guerra:
ells disposan de la terra
sens por dels guardias civils.

. . . .

Com si un mort fos massa poch,
á un vell ha tirat de nassos,
trencantli camas y brassos,
un tranvía dels de foch.
Pero la Empresa ja ho diu:
«Aixó no succehiría
si aquell que va per la vía
sempre anés fent lo cap víu.»

Donchs si ho anéu observant,
siga ab tranvía ó carril,
no pot un estar tranquil,
puig tè la vida á l' Encant
Ja no vull ré ab foch, formal;
ja de cap de las maneras
vull saber res ab calderas.
¡Visca la forsa animal!
Mes ¿qué llegeixo? «A una pobra
»al mitj del Passeig de Gracia,
»li va anar per sa desgracia,
»tot un tranvía per sobre.
»Y quan la estavan portant
»á que li fessen la cura,
»va esclafar una criatura
»una tartana, volant
»Lo cotxero va fugir;
»la tartana *no fué habida:*
»lo noy va quedar sens vida,
»y la dona... 's va morir.»

. . . .

Tal volta 'm preguntarás,
lector, al llegir aixó:
—¿Qué vol dir tanta cansó?
¿Qué 'ns ensenya? ¿A qué treu nas?
Si ab catxassa meditéu,
no sols veureu qu' en la terra
tothom qui pot fa la guerra
als mansos que aném á peu;
sino qu' entre dos espasas,
quan ja, cansats de glatir,
nos pensém del foch fugir...
cayém á dintre las brasas.

ANTÓN FELÍU Y CODINA.

ALS AMICHS DE LA ESQUELLA.

Lopez mêu, Roca estimat:
per costúm en mí ja vella,
al só de la vostra *Esquella*
dels primers sempre *he format*.
Si á l' any present he faltat,
per causas que no escriuré,
pero que 'us esplicaré
quan la fem petá una estona.
la primera 'l rey perdona.
¡Perdó! May més faltaré.

JOSEPH COLL Y BRITAPAJA.

QUADRET DEL PORVENIR

(per *Miró*)

Si avuy los homes, per ellas
batentse, exposan la pell,
¿no es molt just que vinga un dia
que 's batin ellas per ells?

ERA.

—Aquella casa ab terrat
que 's veu, y ab era al devant,
ha de saber, senyor Joán,
que era méva temps passat.
¿Li agrada?
—Sí; es de primera,
té una bonica fatxada;
no obstant, si bé molt me agrada
me desagrada molt *l' era*.

FALÓ.

BOLA.

Algú ha dit que la paraula
bola, á mentida equival:
y al fi he arribat á compendre,
després de molt cavilar,
que sent lo mon una bola
(com está bén demostat),
ha de ser una mentida
de las més grossas que hi han.

J. USON.

SOTTO VOCE.

—Vina, acosta un xich l' orella.

. . . .

—¿Qué m' hi dius?
—¡Ca noy, ca, ca!
¡Ay, fillet, qué vas depressa!
Ans d' aixó 'ns hem de casar.

J. LOCKSMITH B.

. . . .

XAMPANY.

Díu que 'l que beu una copa
d' aquest licor espumós,
olvida las mès grans penas
y ho veu tot de color d' or.
Veyám, donchs, si puch lograr,
bebeutne dos ó tres glops,
olvidar las penas totas
que m' ha causat la Rosó
¡Ah! Ja tinch la copa plena.
¡Quín color te mès hermós!
Ara me 'l bech desseguida
perque esbravat no es tan bó.
Veig que ab una copa sola
tan sols he mullat lo coll.
Probém de beure'n una altre
perque es molt bó aquest licor.
¡Com hi há món sembla que 'm sento
molt mès animat! ¡Quín goig!
M' inunda 'l cor l' alegría
y 'l cap me fá un cert soroll...
¡Ja hó veig! Son los crits y 'ls viscas
que dona 'l poble gojós
per la hermosa Primpceseta
que ve aquí á buscar espós.
Díu que 'l jovent de sa terra
no li agrada poch ni molt,
y ve aquí per maridarse
desde l' altra part del món.
Lo quí 's puga casá ab ella
prou fará una bona sort,
perque es filla la Primpcesa
d' un rey sabi y poderós.
Jo que 'm penso que só guapo
y gentil y rebufó,
iré á posarme als peus d' ella
mudat ab lo vestit nou.
Ella 'm veurá; enamorada,
me voldrá pèl seu espós,
y marxarém á sa terra
tots plegats, dintre de poch.
Als amichs faré saberho
y ab enveja ho rebrán tots.
Fins aniré á casa d' ella
y li diré á la Rosó:
—¿Veus, ingrata? Per un altre
has trinxat lo mèu amor,
y ara 'm caso ab la Primpcesa
que per dot te molts milións.
Ella plorará de rabia
y jo marxaré resolt.
M' esperará la Primpcesa
y anirém cap al vapor.
En lo port hi haurá banderas
de llampeguejants colors,
músichs tocant régias marxas
y farán salva 'ls canóns
Mentres anirém á bordo
nos fará acato tothom,
y quan lo vapor s' allunyi
tothom treurá 'ls mocadors.
Pel camí la Primpceseta
me dirá cansóns d' amor,
y quan son pare 's distrega
m' ubriagará ab sos petóns.
Segur qu' al arribá al poble
ja ho trobarém guarnit tot,
ab bellas flors per catifas
y domassos als balcóns.
Lo palau de la Primpcesa
será tot un croster d' or;
y será la mèva cambra
de coral vermell com foch.
Quan celebrarém las bodas,
quin bè de Dèu de tresors!
Compondrán la comitiva
sols Marquesos y Baróns.
Lo capellá que 'ns uneixi
'nirá tot de plata y or,
y quín goig fará l' iglesia
ab tants ciris y blandóns!
Las músicas y campanas
se confondrán á un sol tó,
y la gent, donantse empentas,
saludará al Primpcep nou.
Jo tindré sirvents y patges
cotxes, caballs dels millors,
y collars de perlas finas
y esmeraldas y tresors.
Al any just de ser jo Primpcep,
lo rey, qu' es vell, será mort,
y ma esposa será reyna
y jo rey, sent son espós.
Llavoras faré una carta
ab paper de vora d' or,
y ficantla dintre un sobre
la enviaré á la Rosó.
—¿Veus? li diré. Per un altre
tu vares trinxar mon cor,
y ara soch rey y goberno
una nació com un món.
Tinch mantell, ceptre y corona
de diamants llampegadors.
Per sirventas tinch marquesas,
y per patges tinch baróns...

. . . .

Mes las camas me flaquejan,
se 'm va decandint lo cor,
trobo que 'ls ulls se m' aclucan
y basta 'm sembla que tinch son.
Ja tenen rahó 'ls que diuhen
qu' aquest licor espumós,
fa olvidar totas las penas
y ho fa veure bonich tot.

J. Puig Cassanyas.

UN BALADRER DE MADRIT.

(Dibuix al llapis de *E. Soler de las Casas.*)

Venedor de mel.

TRESCENTS DITXOS CATALÁNS.

SR. D. JOSEPH ROCA Y ROCA.

Estimat amich: quan me demanares quartillas pera l' ALMANACH DE LA ESQUELLA, vaig anármen á casa mormolant:

—¡Vaja! sempre surt la feyna quan més enfeynat s' está. Escriure fòra lo de menos; pera ¿de qué? Ell se pensa que trobar un tema es *bufar y fer ampollas*, y bon tros se 'n falta. Lo pitjor es que no li puch negar. *Estich de pega*. Tractar de lo primer que 'm passe pêl cap no més que per *cubrir l' expedient* y engiponar un article de *si fa ó no fa*, recomanantli que *no miri prim*, fòra *una mala jugada*; escarrassarme buscant un assumpto, estudiarlo y desarrollarlo, no puch. ¿Cóm ho farém?... Lo millor será explicarli.

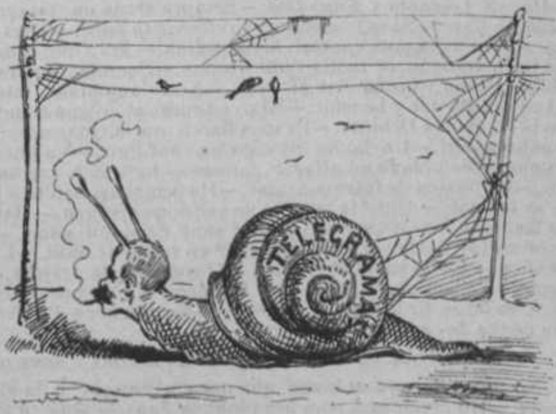
Dit y fet: vaig apuntar aquestas reflexións. Mentres ho anava fent, mon cervell s' anava esclarint. Las locucións que he subrallat me feyan l' efecte d' altres tants raigs de llum. Acabava de trobar un tema, no pera un article, sino pera un llibre bèn gros, interessant é instructiu.

Parodiant al plaga de 'n Brillat-Savarin, que deya: «digam lo que menjas y 't diré quí ets», lo filosop pot dir ab molta més rahó: «digam cóm parlas y 't diré qui ets» Lo diccionari d' una llengua enclóu tot lo geni y tota la civilisació d' un poble, perque es una fotografía moral que 'l retrata de cos enter, per fora y per dintre, mostrant lo que fa y no fa, lo que li agrada, lo que aborreix, los traballs á que 's dedica, las costúms de totas classes que 'l caracterisan, cóm viu, cóm pensa; sas creencias, sas aspiracións; tot lo que constitueix sa fesomía moral y distintiva. Y es una fotografía bèn fidel, perque s' ha tret *posant* en front de la maquina una pila de generacións que no tenian cap desitj d' afavorirse, ni cap interès en calumniarse.

Qualsevol que 's fixi en los modismes y locucións familiars del catalá, hi veurá retratat un poble actiu, práctich, avaro del diner y de la paraula, gens amich de idealismes desguitarrats ni d' abstraccións estérils; hi veurá una llengua formada, no per una aristocracia literaria que ha aplegat y pulit las frasses per l' us adoptadas, sino per un poble traballador que conresa tota llev d' industrias y d' ellas ne treu las metáforas que donan precisió y relléu al idioma. Per aixó es tan gráfich, tan precís y tan poch propens als artificis del art retórich

Ja comprens tota la elasticitat d' aquest tema. Podria estirarse fins á lo infinit. Mes ma pretensió es tan modesta que m' acontento ab apuntar las frases que se m' han

ALEGORÍA NACIONAL (per *Moliné*).

Mitj home y mitj cargol... ¿Y aixó 'ls extranya?
¿Creuhen vostés que aixó es una quimera?
No, senyors, es la imatje verdadera
del servey telegráfich d' aquí á Espanya.

SOMBRAS MADRILENYAS (per *A. Pons*).

A altas horas de la nit, y havent de anará obrir certas portas, lo millor sereno, per mes gallego que siga, pert la *serenitat*.

acudit de cop y sens buscarlas, pera que servescan d' exemple. Un estudi serio d' aquest assumpto sería molt agradable y profitós. Jo no sé prou pera intentarlo.

Si las notas que t' envio no 't serveixen, ja pots llensarlas, perque ni tu ni jo 'n faríam res. Massa que 'n tinch d' apuntacións inútils y projectes abandonats. Lo mon es plé d' homens que no saben fer altra cosa.

T' envia una abrassada ton amich

J. Coroleu.

Avuy 1.er de novembre, 90.

De la bonica y copiosa colecció de nostre amich, n' hem tret 300 ditxos, tots ells locucións pintorescas, que no duptém entretindrán agradablement al lector. Hem descartat los refráns y aforismes, y hem deixat encare moltíssima tela.

Allá va la tría.

Ditxos catalàns que venen dels frares y capellàns.

Aquest home es un *Cicero*.—Sòu un plaga de la parroquia.—Crech que ha perdut l' *oremus*.—Lo convent li fa la vida.—La professó va per dintre.—Arribo á missas ditas.—Semblas lo frare llantia—Aixó es respondre *Glorificat á Matines*.—Ets capás d' empipar al *Sursum corda*.—¡Quin gat dels frares!... —Págali 'l compte y *Laus Deo*.—Sempre serás un tabernacle.—Tretze, dotzena de frare.—Si se l' escolta, *requiescat in pace*.—Tens una vida de patriarca.—Donchs ja pots cantarli las absoltas.—Aixó que 't dich es l' Evangeli.—Es un home que té molts *cum quibus*.—Semblas un frare mendicant—Ha anat á Roma y no ha vist al Papa.—No t' amohinis, ínterin *gaudeamus*.—Aixó ja está dat y benehit.—Aixó es curat ab aygua beneyta.—De uns homes aixís *libéranos Domine*.—Es més llarch que la Quaresma.—Quan fou mort lo combregaren.—Un home alt com un sant Pau.—Va quedar més net que una patena.—Semblava un altar d' ánimas.—Ja 't dich que ha trobat bona rectoría.—Fa passos de frare convidat.—Ha penjat los hábits á la figuera.—Aquest ví es batejat.—Aquesta pesseta no es prou cristiana.—Han fet Pasqua avants de Rams.—No 'm vingas á pintar sant Cristófol nano.—Ara vé 'l bó, senyor rector.—Me vol fer combregar ab rodas de molí.—Li haurém de fer una prédica.—Es de pasta d' *Agnus*.—Li romperé la crisma.—¡Mira que 't confirmo!—L' han posat fet un sant Llátzer.—Es més negre que un pecat.—Encare 'm farás dir los salms al revés.—Es una boca d' infern.—¡Qué 'n portarás pochs de capelláns al enterro!

Ditxos que venen dels pagesos, pastors y gent de la terra.

No 't fies de aquest home, que mira al camp y á la vinya.—Ets un bota buida.—Ho crech tant com ara plouhen figas.—¡Qué 'n val de naps!—¡Quína cara de prunas agras!—Tremola com la fulla al arbre.—Ja veurás com perdém bous y esquellas.—Es més aixerida que un pésol.—Aquest sí que ha trobat una vinya.—Me sembla que li donarém carabassa.—¡Quin pebrot me li han clavat!—Xerra més que un sach de nous.—Camas de bróquil.—Cap

UN DIA DE BORRASCA (per *A. Pons*).

Quan apreta 'l vent, no es extrany que algú perdi la direcció que portava, y qu' en lloch de anar *cap-allá* vaja *cap-alli*.

d' escarola.—Nas d' escarxofa.—Es pansit com una figa. — Me sembla que farém pinyas. —Una donassa com una pollanca.—¡Qué n' ets de bleda!—No sías pastanaga. — Jo crech que tè un arrel de boig.— Ets empaltat de ximple.—Li he donat una pallissa!.. —No puch dir fava.—Axió es buscar una agulla en un paller.—Mitja figa, mitj rabím. —S' ha tornat roig com un bitxo.— Está tocat del bolet.—¡Cap de carabassa!—¡Y qué n' ets de bé!—S' extén més que l' agrám.—No llaura pas massa dret. —M' ha donat un aglá per ferme cagá un roure.—Segueixen com un remat de bèns.—No 'm cab á la barretina.

DITXOS QUE VENEN DE MARINERS, PESCADORS Y GENT DE MAR.

¡Mala negada fassas!—Aquest vol nadar y guardar la roba.—Ha perdut la carta de navegar.—¡No sías llùs!—¡Quín fetje de rajada!—¿Qué vol aquell camas de gánguil?—¡Axió es un embolich de cordas!—Li fa més pòr que una fragata de moros.—Calla, barca de canya.—¡Qué n' ets de llobarro!—Aquest home fa ayguas.—Ab poca aygua t' ofegas.—Es més lletja que un pop.—S' ha deixat pescá á l' encesa.—¿Quí? ¿Fulano? Se 'n ha anat á pico.—¡Ets un pirata!—¡Tira peixet!—S' ha de fer un bon *baldeyo*.—Ja vindrás á bordo á menjar galeta.—Axió es peix al cove.—A mí no m' amarra ningú.—¡Pobret! ha perdut lo timó.—Bon vent y barca nova.

DITXOS QUE VENEN DE CASSADOR.

Tè un perdigó a l' ala.—Ha errat lo tret.—Las mata al vol.—¡Quína guatlla!—Li ha sortit lo tret per la culata.—Tinch pòr que li han posat un parany.—L' han agafat á la joca.—Tè més bon nas que un gos perdiguer.— De un tret ha mort dos pardals.

DITXOS QUE VENEN DE ARTISTAS.

DE MÚSICHS.

Li agrada 'l bombo.—Va plé de solfas.—Tè un nas com una trompa.—No estich per orgas.—Estás tocant lo violón.—No 'm vingas ab músicas.—Deixat de romansos.—Tot estava á punt de solfa.—Ja ha perdut lo compás.— Noy, no desafinis.—No sé quin pito hi toca.—Ha tocat la flauta per casualitat.—Crech que ja ha tocat totas las teclas.—Tinch un cap com un timbal.—Es prim com un violí.—Axió va ab totas las campanillas.—Cantin papers y mentin barbas.—Sembla la cansó del enfadós.—¡Mira que tè bemols!—Ès una orga de rahóns.—Es una orga de gats.—Es un sach de ge-

mechs.—Aixó es música celestial.—No val un pito.—¡M' ha bèn xafat la guitarra!—Pots anarli al darrera ab un fluviol sonant.

De pintors.

M' has fet quedar blau.—No vingas á pintar la cigonya.—Es un cap-vert. —M' hi vaig veure negre.—Está més groch que la cera.—Aixó no t' dibuix. —Per aquestas cosas se pinta sol.

De artistas de teatro.

Que no 'm vingan ab aquestos papers.—No necessito apuntador.—Porta 'l paper bèn estudiat.—Ha estat un cambi de decoració.—¡Hi ha hagut una *sarsuela*!—Sempre vol estar en escena.—Tot just som al primer acte.—¡Quín modo de fer comedias!...—Alló va ser un sainete.—S' emportará una xiulada.—Tot aixó son tramoyas.—Hi fa un paper de comparsa.—Ho duya mal ensajat.—Veig que hi ha entrada plena.—Ha sortit per escotilló.—Es massa vell pera fer lo galán jove.—Era 'l graciós de la colla.—Es un paper que no li escáu.—Encare té pocas taulas.—Tornam lo ral, que no vull més comedia. —Fa tots los papers de l' auca.

DITXOS QUE VENEN DE SABIS Y DE GENT DE CARRERA.

De astrónomos.

Busca la lluna en un cove.—Té una cara com un sol.—M' ha fet veure las estrellas.—Hi ha una constelació de febras.—Cada home té la séva planeta.—S' ha quedat a la lluna de Valencia.—¡Quína cara de lluna plena!—Al mitj día se li pon lo sol.—Entórnate'n al llit que aixó es la lluna.

LA CUSIDORA QUE VA Á LAS CASAS

(per *M. Foix*).

No hi vol dir res que 's distrega:
aixi 'us fá passá un bon rato...
Y ademés vé á casa vostra...
y ademés ho fá barato.

De físichs y metereólogos.

Es un cap de trons.—Corría com un llampech.—Sent lo vent y no sab lo torrent.—Jo ja veya venir la nuvolada.—Es viu com una centella.—Fa més mal que una pedregada.

De naturalistas.

Gros com un elefant.—Gras com un tuixó.—Més cobart que una llebra.—Mes xarraire que una cotorra.—Es viu com una mustela.—Put més que una guilla.—No sias ase.—¡Quína sangonera!—Menjas com un llop. —Ets un cap de bou.—Apártat, ase reconer.—Té una boca de drach.—Beu més que una mula. —Es l' áliga dels marits.—Es molt gallina.—¡Mira la mosca balba!—Ja ets un bon mosquit. —Alló es una rata matzinada.—Embesteix com un toro.—Es més viu que un estornell.—No sias borinot.—Ja no se 'n canta gall ni gallina.—¡Quína formigueta!—Es un cap de pardalets.

De matemátich.

Aquest home no té regla.—

S' ha sortit de son centre.—Fa un círcul viciós.—Es com buscar la quadratura del circul.—Aixó ja passa de la ratlla.—¡Tira 'l dret!—¡Toca 'l dos!—Com dos y dos fan quatre.—Dos vins fan quaranta.—Trenta vuyt, trenta nou, lo darrer tanca la porta.—Dígali quánts sets fan quinze—¡Cá! Ni 'ls mils.—Aixó es tot un problema.

De advocat.

Aixó s' acepta á benefici d' inventari.—S' ha de cubrir l' expedient.—Me sembla que tè mal plet.—Aixó fòra un cens.—No vulga posarse aqueixa servitut.

De metje y apotecari.

Aquella resposta se li va assentar malament.—Ella may l' ha pogut pahir.—Aixó no m' ho puch empassar.—No se 'n posa cap pedra al fetje.—Convé pendreli 'l pols.—Jo crech que desvarieja.—Es un cataplasma.—Aixó es lo mateix que posar un pegat en un banch.—¡Ja 't dich que li han donat una píndola!—Aquest home es una manxiula.—Fa migranya de sentirlo.—No vulgas tenir mals de cap.—Ja m' he sangrat en salut.—Menja més que un mal lleig.—N' anirá coix per tots los días de la sèva vida.

UNA INSTITUTRÍS (per *Miró*).

Ensenya francés, inglés,
alemany, llatí é historia,
y cas que convinga molt
ensenya encare més cosas.

DITXOS QUE VENEN DE GENT QUE TRABALLA.

De mestres de casas.

Ella desseguida enrajola.—¡Qué la pujarém dreta la paret!—Aixó es entrar per la finestra.—Jo no sé 'l que hi ha darrera la porta.—De teuladas en avall.—No sab á quína paret toca.—Está bé la cuyna abaix.—Per un pet fa cent esquerdas.

De fusters.

Aixó no es res: foch d' encenalls.—¡Vaya un trasto!—Ho tinch á la massa de las sanchs.—¡Quina viga que tragina!—Me ressento de la post del pit.—Me fa molt mal la viga de la esquena.—Estich desencolat.

De manyáns y ferrers.

No m' agrada matxacar en ferro fret.—¡Quín home! ¡Enganxa més que un ganxo!—Per cada una al clau, cent á la ferradura—Sempre serás manxaire.—¡Quína barra!

De jardiners.

¡Uy, quina flor!—Ja 't conech herbeta que 't dius morduix.—¡Es maca com un pom de flors!

De llauners.

No 'm vingas ab xeringas.—No 'n fas pochs d' embuts.

DE SOMBRERERS.

No fa barretada á las creus.—N' hi ha per tirar lo barret al foch.—Es un barret de riallas.—¡Quín barret de pega!—Tothom se li lleva 'l barret.—Sempre dona gorras.—No li puch encasquetar.—Dígali barret, dígali sombrero.

DE SABATERS.

No sias sabatassas.—Ha fet una sabatarada.—Estich de pega.—Calsa pochs punts.—Tè mala forma.—Hi hem posat mitjas solas y talóns.—No li arriba á la sola de la sabata.

DE SASTRES

Ja li he pres ben bè la mida.—¡Li hém tallat una casaca! ..—M' he deixat tallar de la capa.—Es més dolent que una capa foradada.—Sembla un calaix de sastre.

DE BARBERS.

¡M' ha ben afeytat!—¡Li he donat una *peluca!*..—¡A pel y á repel!—¡Ay, noy, quina ensabonada!—¡M' han afeytat los quartos!—¡Qué 'n tens de llana al clatell!

DE FORNERS.

¡Pastarada!—Ha fet un pá com unas hostias.—¡Ja 't faré fer la farina blana!—Galtas de pá de ral.—¡Ets un pastera!

TIPOS POPULARS (per *M. Moliné*).

Pelegrí.

De matalassers.

Miréula, sembla una márfega.—No li taparía 'l cul ab sis matalassos. — Fraret de Sant Agustí, dos cops al mateix cuixí.—¿Que 't pensas que dormo á la palla?—¡Per márfegas!

De cerers.

Ho estich esperant com candeletas.—No 'm vinguis ab ciris trencats.—A mi ningú m' encera.—Endavant las atxas.

De argenters.

Parlant en plata.—¡Fa molt *oro!*—Val més or que no pesa.—A Fulano 'l duch sempre penjat com una arrecada.—Li vé com l' anell al dit.

De impressors y llibreters.

Té molta lletra menuda.—M' ha causat molt mala impressió.—Me trobo tot desenquadernat.—Girèm full.

De xacolaters y adroguers.

Aquest senyor tè molt cacau.—¡Va agafar una paperina!...—Li agrada molt l' arrós.—Li carregan los neulers.—¡Prou bolados!

ENAMORAT (per *Miró*).

—Bravo... elegantíssim! Ara pendrém lo bastó, y cap á veure la xicota, que ja 'ls dich jo qu' es més *mona!*...

De botiguers.

¡Quina mantellina que porta!—Ets un llepa-fils.—No 't fiquis en camisa de onze varas.—Li han fet un ull de vellut.—¡Qu' es fina la musselina!

De graners.

Bé 'ns hem de guanyar las bessas.—Tinch un cap com uns tres quartáns.—Tè molta xeixa.—¡Quina garrofa!

De marmanyeras y gent de mercat.

¡Aixó es un merca t de Calaf!—Li fan portar la lliura.—Ja li posaré las peras á quarto.—Me voldria vendre garsas per perdius.—S' han de fer uns ulls com unas taronjas.—No hi ha res a pelar.—Aquest home no fa 'l pés.

De moliners.

Arribá y moldre.—Aquest porta l' aygua al sèu molí.

De campaners.

Me 'n ha fet á l' alsada de un campanar.—Aquest ha sentit campanas...—No tens tó ni só.—Ets un toca campanas.

De teixidors.

Va més llis que una llansadora.—Aixó no fila.—N' hi ha un capdell.—Li ha embullat la troca.—Tè mala pessa al taler.—¡Uy, quina pua!..

De fondistas, becos y cuyners.

Ha tret favas d' olla.—Ja ets á la paella.—No 'm fums, Beco, que 'ls vull ferrats.—Beute aquest ou, que l' altre 's cou.—L' olla gran dintre la xica.—No tinch cap ceva que 'm cous i cou 'ls ulls.—M' está fregint las sangs.—¡Un rave fregit!—¿Que vols donarme gat per llebra?—Noy, me fas molta escudella.

—Crech que te 'n falta un bull.—Això que dius no te sustancia.—No te such ni bruch.—Has fet salat.—S' ha acabat lo bróquil.—¡Alto las secas!

DITXOS QUE VENEN DE GENT OCIOSA.

De jogador.

Sempre tè un sis ó un as.—Un dinar regular: sota, caball y rey.—Ab això hi triunfo.—Me sembla que 't darán un tuti.—Ves quí li empeta la basa —Ho he ensopegat per carambola —Si vol no li deixaré veure taulas —Ja 't dich jo que ha fet cap y qua.—N' hi dona vintinou á acabar á trenta. -Ell volia tractar mano á mano...—Vuyts y nous y cartas que no lligan.—Li han donat capot —Li han ben esguerrat lo marro.—¡Noy! ¡De quína carta te 'n vas!—Li cantaré las quaranta.—Oros son triunfos.—Això será joch de pocas taulas —No juguèm.

De gandúls y mandras.

—Tant se val.—Si fá ó no fá.. —No vè de aquí.—Poch més ó menos.—No miris prim.—Dígali batxa.—Tot es hú.—Qué més tè.—Viu ab l' esquena dreta. —Fuig de fam y de feyna.—Ningú sab per quí traballa.—No t' escarrassis que també t' has de morir.

DITXOS QUE FAN CORRE 'LS RICHS

pera consol de pobres.

Un bon puro d' estanch val més que cap de l' Habana.—Lo bacallá ben guisat es millor que 'l llus.—Los pisos alts tenen bons ayres.—Com més diners més mals de cap —Una arengada quan vè de gust fa més profit que un pollastre.—Lo gran qué es menjar poch y pahir bè.—Val més bona gana que bona vianda.

Joseph Coroleu.

SEMPRE
SEMPRE
AVANT
AVANT